

ЈП „СРБИЈАШУМЕ“ БЕОГРАД

ШГ „УЖИЦЕ“ УЖИЦЕ

ШУ ЗЛАТИБОР

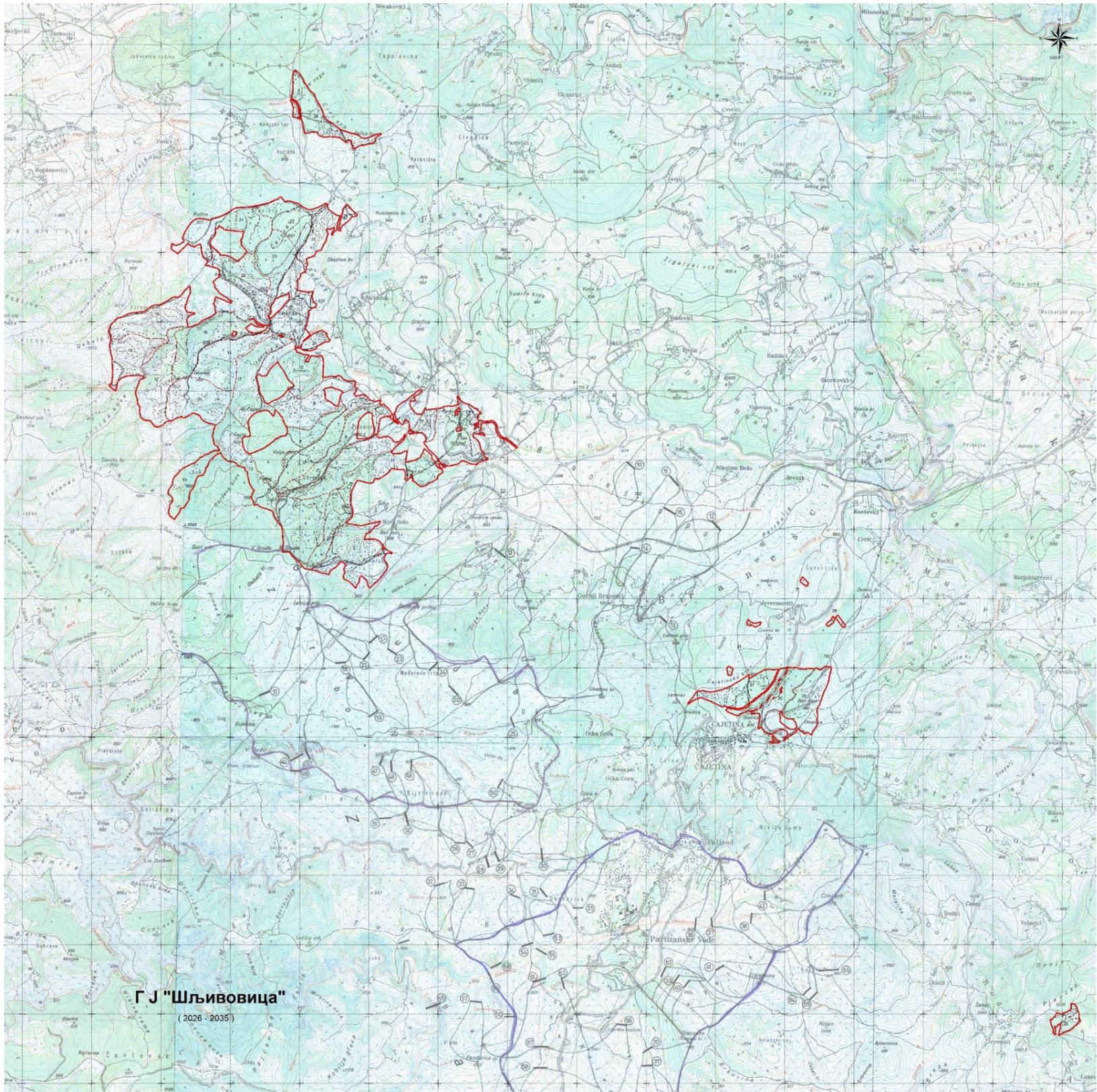
Основа газдовања шумама за

ГЈ „ШЉИВОВИЦА“

(2026 – 2035)

Србијашуме

Ужице, 2025. год.

1.0.		
1.	УВОД.....	5
1.1.	Уводне информације и напомене.....	5
1.2.	Топографске прилике	6
1.2.1.	Географски положај газдинске јединице.....	6
1.2.2.	Границе	7
1.2.3.	Површина.....	7
1.3.	Имовинско - правно стање	8
1.3.1.	Државни посед	8
1.4.	Рељеф и геоморфолошке карактеристике	9
1.5.	Геолошка подлога	9
1.6.	Хидрографске карактеристике.....	11
1.7.	Клима	11
1.8.	Опште карактеристике шумских екосистема.....	19
2.1.	Стање шума	20
2.1.1.	Стање шума по намени.....	20
	10-Шуме и шумска станишта са производном функцијом.....	20
	10-Производња дрвета.....	20
	139.00.....	20
	14.1.....	20
	39,695.3.....	20
	20.9.....	20
	285.6.....	20
	787.7.....	20
	23.4.....	20
	5.720	
2.1.2.	Стање шума по газдинским типовима и узгојним групама	21
2.1.3.	Стање састојина по пореклу и очуваности	23
2.1.4.	Стање шума по смеси	24
2.1.5.	Стање шума по врстама дрвећа	25
2.1.6.	Стање састојина по дебљинској структури	26
2.1.7.	Стање шума по старости	27
2.1.8.	Стање шумских култура и вештачки подигнутих шума	29
2.1.9.	Здравствено стање шума	30
2.1.10.	Стање необраслих површина	32
2.1.11.	Фонд и стање дивљачи	32
2.1.12.	Стање заштићених делова природе.....	32
2.1.13.	Отвореност шумског комплекса саобраћајницама	37
2.1.15.	Семенски објекти и расадници	38
2.1.16.	Општи осврт на затечено стање.....	38
2.2.	Анализа стања и спроведених мера газдовања	40
2.2.1.	Промена шумског фонда по површини	40
2.2.2.	Промена шумског фонда по запремини и запреминском прирасту.....	41
2.3.	Однос остварених и планираних радова у досадашњем газдовању	42

2.3.2. Досадашњи радови на коришћењу шума	43
2.3.3. Општи осврт на досадашње газдовање	44
2.4. ВРЕДНОСТ ШУМА	44
2.4.2. Вредност дрвета на пању.....	45
2.4.3. Вредност младих састојина (без запремине).....	48
3.0. ФУНКЦИЈЕ ШУМА, ЦИЉЕВИ И МЕРЕ ГАЗДОВАЊА	49
3.1. Функције и намене шума.....	49
3.2. Дугорочни и краткорочни циљеви	51
Газдински тип Високе мешовите шуме борова	51
Газдински тип Издавачке мешовите шуме храстова-Високе шуме храстова и осталих лишћара	51
Газдински тип Издавачке мешовите шуме букве-Високе шуме букве и осталих лишћара и четинара	52
3.3. Узгојне, уређајне и специфичне мере газдовања шумама	52
3.3.1. Узгојне мере	52
3.3.1.1. Избор система газдовања	52
3.3.1.2. Избор узгојног и структурног облика	53
3.3.1.3. Избор врста и размера смесе	53
3.3.1.4. Избор начина сече обнављања и коришћења	53
3.3.1.5. Избор начина неге	53
3.3.2. Уређајне мере	54
3.3.2.1. Избор опходње и дужине трајања подмладног раздобља	54
3.3.2.2. Избор конверзионог и реконструкционог раздобља	54
4.0. ПЛАН ГАЗДОВАЊА ШУМАМА И ПРОЦЕНА ОЧЕКИВАНИХ ЕФЕКТА	55
4.1.1. План гајења шума	56
4.1.1.1. План обнављања и подизања нових шума.....	56
4.1.1.2. План расадничке производње	57
4.1.1.3. План неге шума	57
4.1.2. План заштите шума.....	58
4.1.3. План коришћења шума.....	60
4.1.3.3. План проредних сеча	61
4.1.3.4. Укупан план сеча по газдинским типовима	62
4.1.4. План изградње и одржавања шумских саобраћајница	64
4.1.5. План унапређења стања ловне дивљачи	64
4.1.6. План уређивања шума	64
4.1.7. План коришћења осталих шумских производа.....	65
4.1.8. Очекивани ефекти планираног газдовања	65
4.2. ЕКОНОМСКО - ФИНАНСИЈСКА АНАЛИЗА – просечно годишње	65
4.2.1. Врста и обим планираних радова	66
4.2.1.1. Квалификациона структура сечиве запремине	66
4.2.1.2. Врста и обим планираних узгојних радова	66
4.2.1.3. План заштите шума.....	67
4.2.1.4. План одржавања шумских саобраћајница	67
4.2.1.5. План уређивања шума	67
4.2.2. Утврђивање трошкова производње.....	67
4.2.2.1. Трошкови производње дрвних соримената.....	67

4.2.2.2. Трошкови радова на гајењу шума	68
4.2.2.3. Трошкови заштите шума	68
4.2.2.4. Трошкови одржавања шумских саобраћајница	68
Табела бр. 57 - Трошкови одржавања шумских путева	68
4.2.2.5. Средства за репродукцију шума	68
4.2.2.6. Накнада за коришћење шума и шумског земљишта	69
4.2.2.7. Трошкови уређивања шума	69
4.2.2.8. Укупни трошкови производње	70
4.2.3. Формирање укупног прихода	70
5.0. НАЧИН ИЗРАДЕ ОСНОВЕ	71
5.1. Прикупљање теренских података	71
5.2. Обрада података	72
5.3. Израда карата	72
5.4. Израда планова и текстуалног дела основе	72
6.0. ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ	72
ПРИЛОГ 1 – СПИСАК КАТАСТАРСКИХ ПАРЦЕЛА	75

1. УВОД

1.1. Уводне информације и напомене

Газдинска јединица „Шљивовица” у Попису шума и шумског земљишта који је саставни део Закона о шумама (Сл.гл. РС бр. 30/10, 93/12, 89/15, 95/18), обухваћена је Тарско–златиборским шумским подручјем. Шумама ове газдинске јединице газдује Јавно предузеће „Србијашуме” преко Шумске управе Златибор која послује у оквиру Шумског газдинства „Ужице” из Ужица.

Први уређајни елаборат за шуме које сада припадају ГЈ „Шљивовица” урађен је 1954. године, урадио га је Биро за пројектовање из Београда. Ова газдинска јединица је тада била у саставу ГЈ „Семегњевска гора” од које је одвојена 1969. године, када је извршено и ново уређивање. Исте године урађена је и Шумско – привредна основа за класу борових шума за цело Тарско – златиборско шумско подручје.

Следеће уређивање уследило је 1985/86 године уз примену метода примерних површина у облику кругова са константним полупречником. Текући запремински прираст одређен је методом запреминског прираста.

Четврта Посебна основа за ГЈ „Шљивовица” урађена је за период од 1996-2005. године. Подаци су прикупљени у јесен 1995. године и обрађени механографски по јединственом програму за све државне шуме Србије. Све послове на изради ове основе, извршили су запослени у Одсеку за израду основа Шумског газдинства „Ужице“ из Ужица.

Пета по реду Посебна основа газдовања шумама за ГЈ „Шљивовица” израђена је за период 2006-2015. године. Све послове на изради ове основе извршили су запослени у Служби за израду основа ШГ „Ужице“. При овом уређивању примењен је метод кругова са константним полупречником, а текући запремински прираст је одређен на основу процента прираста. Теренски подаци су обрађени механографски по јединственом програму за све државне шуме Србије.

Шеста по реду Основа газдовања шумама за ГЈ „Шљивовица” израђена је за период 2016 – 2025. године. Прикупљање и обраду теренских података, као и израду планова газдовања и писање текстуалног дела основе извршили су запослени у Одсеку за израду основа и планова газдовања ШГ „Ужице“. Теренски радови обављени су у јесен 2014. године а обрада података и писање текстуалног дела основе у зиму 2015. године. При овом уређивању, као и у претходном, примењен је метод кругова са константним полупречником а текући запремински прираст је одређен на основу процента прираста. Теренски подаци су обрађени механографски по јединственом програму за све државне шуме у оквиру ЈП „Србијашуме”, користећи кодни приручник за информациони систем о шумама Србије.

Ова, седма по реду, Основа газдовања шумама за ГЈ „Шљивовица” израђује се за период 2026 – 2035. године. Прикупљање и обраду теренских података, као и израду планова газдовања и писање текстуалног дела основе извршили су запослени у Одсеку за израду основа и планова газдовања шумама Шумског газдинства „Ужице“. Теренски радови обављени су током 2024. године, а обрада података и писање текстуалног дела основе током 2024/2025. године. При овом уређивању примењен је метод делимичног премера по принципу перманентне инвентуре која представља комбинацију инвентуре са детаљним (сталним) и обичним (несталним) примерним површинама. И детаљне и обичне површине су кружне са концентричним полупречником, за разлику од метода кругова са константним полупречником који је коришћен за израду Основе у претходном уређивању. Комплетан унос и обрада података обрађен је програмом „OsnovaIN”. Текући запремински прираст одређен је на основу процента прираста.

Основа је писана у складу са Законом о шумама (Сл.гл. РС бр. 30/10, 93/12, 89/15, 95/18), али и новим Правилником о основи газдовања шумама, извођачком пројекту газдовања шумама, евидентирању извршених радова и шумској хроници (Сл.гл. РС бр. 18 од 8.3.2024. год.) – у даљем тексту „Правилник“ који по први пут уводи газдинске типове у праксу уређивања шума, као и осталих прописа који се односе на ову материју.

1.2. Топографске прилике

1.2.1. Географски положај газдинске јединице

Газдинска јединица „Шљивовица” по свом општем географском положају лежи између $19^{\circ}16'10''$ и $19^{\circ}18'30''$ источне географске дужине од Гринича и између $43^{\circ}46'10''$ и $43^{\circ}50'05''$ северне географске ширине.

Према административној подели, ова газдинска јединица налази се на територији политичке општине Чајетина, а у катастарским општинама Шљивовица, Чајетина и Бранешци.

1.2.2. Границе

Газдинска јединица „Шљивовица” састоји се од 31 - ог одељења, груписаних у пет комплекса, од којих су два на територији КО Шљивовица, два на територији КО Чајетина, а један на територији КО Бранешци.

Спољна граница највећег комплекса, који обухвата 27 одељења, је јако изломљена и углавном има неприродан ток. Највећим делом се граничи са приватним имањима, а само мањим делом на западу са ГЈ „Шарган” и „Креманске косе” и на југозападу на два места са ГЈ „Семегњевска гора”. Спољна граница овог дела, почев од Пландишта, иде левом обалом реке Сушице ка југоистоку, а затим се пење преко Рудина на Караулу, спушта се на запад поново до реке, прелази на другу обалу, наставља северозападно, углавном непратећи конфигурацију терена до Стрмца, даље на север до Локве, а онда на западу до Рудине границом између општина Чајетина и Ужице, односно КО Шљивовица и КО Кремна, одакле се враћа југозападно према Питомској коси, а затим на југозапад до границе са ГЈ „Шарган” и спушта се на југ овом границом. Потом иде Дубоким потоком на југозапад до Честе, па гребеном до Великог венца где се граничи са ГЈ „Семегњевска гора”, па се враћа до Дубоког потока, а онда преко Ђорђевог брда до Лупоглава па на Малу груду, где се поново граничи са ГЈ „Семегњевска гора”, затим на исток до Извалака, на север до Новог села, запад до Крстовца, а онда обилазећи гребен Раван на североистоку, враћа се на југозапад до Пландишта.

Други комплекс на територији КО Шљивовица обухвата једно одељење и налази се на Равницама. Окружен је приватним поседом, а са западне стране граничи се са ГЈ „Креманске косе”. Спољна граница овог дела креће од Карачице, левом страном магистралног пута Ужице-Вишеград ка Коњском тору, а онда скреће ка истоку, прелази магистрални пут и наставља источно до Делића брда, а онда се враћа на запад до сеоског пута за Омар, до границе са ГЈ „Креманске косе” а затим се спушта границом ка југу до Карачице.

Трећи комплекс обухвата шуме на територији КО Чајетина и подељен је на три одељења. У потпуности је окружен приватним поседом. Спољна граница овог комплекса креће се са Гредице, па се спушта потоком преко магистралног пута Београд-Подгорица на исток до Балашице, а затим се, обилазећи Главицу са севера, подиже са Шиповика на југоисток, одакле наставља ка североистоку преко Оманице и Белог камена до локалног пута за Алин Поток, а затим на запад, поново прелазећи Балашицу и магистрални пут до Чајетинског брда, одакле се гребеном а онда сеоским путем враћа на Гредицу.

Четврти, мањи део на територији КО Чајетина обухвата одсеке с, d и е и чистине 5 и 6 у 29. одељењу, а налазе се на Рудинама, поред локалног пута за Рожанство на месту званом Пјевчак.

Пети, најмањи део, који се налази на територији КО Бранешци чине појединачне енклаве (29/f, 29/g, 31/b, 31/c, 31/8)

За разлику од спољних, унутрашње границе имају природан ток.

Спољашње и унутрашње границе ове газдинске јединице су обележене и потребно их је обнављати сваких пет година.

1.2.3. Површина

Укупна површина ГЈ „Шљивовица” према исказу површина и према списку катастарских парцела, износи 1.247,03ha. У овој основи нису приказане површине које се налазе у приватном власништву.

Површина газдинске јединице има следећу структуру :

Табела бр. 1 - Структура земљишта

Редни број	Структура земљишта	Површина
------------	--------------------	----------

		ha	%
1	Високе природне састојине	436.70	35.0
2	Вештачки подигнуте састојине	525.89	42.2
3	Културе	4.24	0.3
4	Изданачке састојине	19.21	1.5
Укупно обрасло		986.04	79.1
5	Шумско земљиште	27.10	2.2
6	Неплодно	198.34	15.9
7	За остале сврхе	31.66	2.5
8	Заузеће	3.89	0.3
Укупно необрасло		260.99	20.9
Укупно ГЈ		1,247.03	100.0

Укупна површина обраслог земљишта износи 986,04ха, што чини 79,1% укупне површине газдинске јединице. Високе природне састојине простиру се на 436,70ха односно на 35,0% укупне површине, вештачки подигнуте састојине на 525,89ха (42,2%), изданачке састојине су заступљене на површини од 19,21ха (1,5%), а културе на 4,24ха (0,3%).

Укупна површина необраслог земљишта износи 260,99ха, односно 20,9% од укупне површине газдинске јединице. Од те површине, шумско земљиште је на површини 27,10ха, односно 2,2%, неплодно на 198,34ха (15,9%), земљиште за остале сврхе на 31,66ха (2,5%) и заузеће на површини од 3,89ха, што износи 0,3% укупне површине.

1.3. Имовинско - правно стање

1.3.1. Државни посед

Укупна површина државних шума обухваћених ГЈ „Шљивовица” износи 1.247,03ха. Наведене површине улазе у састав ГЈ „Шљивовица” и њима газдује Јавно предузеће „Србијашуме” Београд, преко дела предузећа Шумско газдинство „Ужице” из Ужица, Шумске управе Златибор. Списак парцела по катастарским општинама приказан је у прилогу ове ОГШ.

1.3.2. Рекапитулација по КО

Целокупна површина ГЈ налази се на територији општине Чајетина, односно катастарских општина Шљивовица, Чајетина и Бранешци.

Табела бр. 2 - Површине по КО

Катастарска општина	Површина		
	ha	ar	m ²
Шљивовица	1139	89	86
Чајетина	105	33	50
Бранешци	1	80	1
Укупно општина Чајетина	1247	3	37
Укупно ГЈ	1247	3	37

1.4. Рељеф и геоморфолошке карактеристике

Газдинска јединица „Шљивовица“ налази се на делу Динарских планина које, према Јовану Цвијићу, спадају у мање набране планине. Планински масив Златибора са Шљивовицом је највећи серпентински масив Србије и Балкана и један од најбоље очуваних масива базичних стена.

Највећи део масива Златибора је благо заталасана висораван чија је средња надморска висина око 1000 m. Надморске висине у овој газдинској јединици крећу се од 700 m до 1140 m.

Највиши врх у оквиру газдинске јединице је Мала грудa (1140 m), а ту су и Велике Рудине (983 m), Велика Честа (958 m) и Чаловска коса (905 m).

Са главног гребена газдинске јединице према западу, простиру се нешто стрмије и израженије конфигурације са гребенима и увалама. Многобројни су брежуљци, брегови, косе, гребени, долине а ређе су стрме, камените падине. Нагиби терена су умерено стрми и благи у доњем делу газдинске јединице до спољних граница, док су нешто стрмији при врху одељења газдинске јединице. У осталим деловима ови нагиби су често са благим прелазима од гребена према долини.

Општа карактеристика конфигурације терена и рељефа не пружа велико обиље мезо- и микроорграфских услова, који би за собом повлачили велике разлике у условима за опстанак и гајење главних дрвенастих врста. Због тога се у овој газдинској јединици није развио велики број врста дрвећа.

Експозиција терена је углавном северозападна и југоисточна, као и североисточна и јужна. Остале експозиције су заступљене у малој мери да се то не одражава на услове средине, инсолацију, топлоту тла, физичке и хемијске особине земљишта, као иа састав и стање вегетације, када се посматра газдинска јединица у целини.

1.5. Геолошка подлога

Геолошку подлогу ове газдинске јединице чине претежно перидотити, дунити и пироксенити и серпентинит, а има мало и стена дијабаз – рожначке формације (офиолитски меланж) (они чине геолошку подлогу у одсецима с, d и е, као и у чистини бр. 5 у 29. одељењу, локалитет Пјевчак).

Под појмом перидотита подразумевамо све дубинске стене ултрабазичног хемизма, а детаљнија класификација се може извести на основу њиховог минералног састава. Перидотити спадају у ултрабазичне магматске стене са испод 45% SiO₂. У њима такође расте и садржај магнезијума и гвожђа, а опада учешће силицијума и алуминијума. Овакав хемизам утиче на минерални састав тако да перидотити уопште не садрже фелдспате, већ су изграђени само од обојених метала. Најзначајнији су минерали оливинске групе, а уз њих се јављају ромбични и моноклинични пироксени. У нашим крајевима перидотити су доста заступљени (Златибор, Маљен, Суворбор, Брезовица...), али ове стене немају готову никакву примену.

Овај масив настао је у Јурској периоди. Постанак серпентина објашњава се серпентинизацијом периодита. Серпентинизација перидотита није увек извршена до краја па се зато поред серпентина често јавља и серпентисани перидотит. Микроскопска испитивања су утврдила да су ови масиви састављени од оловина, пирокрена, бронзита, магнетита и пироктита. Овакве феромагнезитске стене богате су магнезијумом, а сиромашне силицијумом. Распадањем пироксенита и перидотита настају серпентинске стене. Секундарни минерали су амфибол, магнетит, калцедон, серпентин и др. Све ове стене подложне су хемијским и физичким распадањима. Земљишта на овој подлози су најсиромашнија по хемијском саставу. На многим местима геолошка подлога избија на површину. На овој подлози веома се споро и тешко формира педолошки слој. Стенска маса је неправилно и густо испуцала, са танком распадином. Карактерише је локална оводњеност у горњој зони, слаба еродибилност и местимично јаче изражена нестабилност на стрмим падинама (одроњавање, осипање, плитко клижење).

На серпентину се образују земљишта која су већином плитка и са много скелета. Ова су земљишта веома подложна ерозији јер им је слаба пропустљивост за воду и моћ акумулације воде.

На Тари, у долини Ђетиње до Биоске и Стапара и на источним падинама Златибора, велике површине терена изграђују стене дијабаз – рожначке формације. Издвојена су два дела: доњи, развијен у седиментно – вулканогеној фазији и горњи, контактано – метаморфисани део.

Литолошки састав доњег дела дијабаз – рожначке формације веома је разноврстан. Основно обележје дају разнобојни, танкослојевити и плочасти рожнаци, затим по заступљености долазе масивни и банковити пешчари са манганским превлакама, глинци, различите кречњачко – доломитске стене и базични магматити. Други литолошки чланови јављају се знатно ређе, обично као мања сочива и прослојци: „зелени шкриљци“, туфити, серпентинити, конгломерати и брече.

У зависности од геолошке подлоге као одлучујућем фактору педогенозе на овом масиву формирала су се претежно хумусно-силикатна земљишта, док су се на стенама дијабаз – рожначке формације (офиолитски меланж) формирала дистрично смеђа или кисело смеђа земљишта (локалитет Пјевчак, одсеци с, d и е, као и чистина бр. 5 у 29. одељењу). Хумусно – силикатна земљишта су везана за базичне еруптивне стене и серпентине. Сва ова земљишта су распрострањена претежно у вишим планинским пределима и везана су за стрмије падине где је влажење земљишта слабије, а трајна ерозија не дозвољава развој дубљих земљишта. То су плитка земљишта у којим хумусни хоризонт лежи директно на једној стени или преко једног прелазног АС хоризонта.

Што се тиче класификације, хумусно силикатна земљишта припадају класи земљишта која се одликује А-С профилем. Ова земљишта се јављају на неутралним и базичним еруптивним стенама (андезит, диорит, габро, базалт, дијабаз итд.) и на серпентину и то као стадије са А-С профилем.

Хумусно силикатна земљишта су углавном плитка земљишта са хумусним хоризонтом чија дубина износи до 20 cm. Тај хумусни хоризонт је угасито сиве боје или смеђе, а по садржају хумуса је нешто сиромашнији.

Општа одлика типова земљишта која се јављају на серпентинитима јесте на првом месту њихов специфични хемијски састав. Ту се на првом месту истиче врло јак дебаланс у храњивим елементима који се огледају у сиромаштву земљишта у Са и К и високом садржају Mg због чега се могу појавити антагонистички односи између ових јона. Серпентини

често садрже и велике количине неких олигоелемената (никла, хрома, кобалта итд.) које могу бити токсичне за многе биљке. Отуда се на серпентинима често јавља сасвим специфична, често ендемска вегетација.

Од физичких особина истиче се првенствено механичка дробљивост стена на крупније одломке због чега су сва серпентинска земљишта јако скелетна.

На голим површинама хумусни слој је веома плитак или га има у крпама. Карактеристична је велика количина нераспаднутих органских материја и веома слаба минерализација.

Ова земљишта су плитка, нешто су дубља на заравњеним површинама обраслим шумом и у долинама водотока. Дубина A_1 подхоризонта хумусно силикатних земљишта на компактним базичним стенама износи око 20cm. Те варијанте су глиновитог састава, због чега земљиште у влажном стању доста бубри, а у сувом пуца. Садржај неприступачне воде доста је висок. Њихов режим влажења је повољан само у годинама са повољним распоредом падавина.

Због мале дубине продукциона способност ових земљишта доста је ограничена тако да највише одговарају шумама црног и белог бора, ксеротермним храстовим шумама, а на северној експозицији може расти и буква и јела.

Кисела смеђа земљишта су образована на киселим силикатним стенама као што су микашисти, филити, пешчари, шкриљци, гранит итд. Карактеристични процес је посмеђивање који овде не достиже висок интензитет јер је супстрат доста оскудан минералима из којих се може образовати глина, зато су земљишта доста богата скелетом. Најважнија разлика у односу на остала смеђа земљишта је у великој киселости и ниском степену засићености базама услед чега биохемијски процеси имају такав карактер да воде образовању киселог хумуса.

Дубина земљишног профила варира од 30 до 70cm, мада дубина физиолошки активног профила може бити и већа ако је матични супстрат растресит. По гранулометријском саставу, то су обично лакша земљишта песковитог или иловастог састава са изузетком глинаца. Због тога су ова земљишта углавном добро пропустљива за воду и добро аерисана. Садржај хумуса у средњим планинским појасевима се креће од 2 до 5%, а у вишим може достићи и 10%. Хумус може бити зрели и прелазни, али је увек доста кисео и нагло се смањује са дужином. Земљиште је кисело (pH 4,8 до 5,5), а степен засићености базама низак (20 до 25%). Садржај хранљивих материја је доста низак. Ово су првенствено шумска или пашњачка земљишта насељена најчешће буковим шумама, а на јужним падинама средњих појасева могу бити и ксеротермније храстове шуме. Главни недостатак ових земљишта је велика киселост и сиромаштво базама и хранљивим материјама, док су остала својства доста добра. Ова земљишта могу бити доста подложна ерозији.

1.6. Хидрографске карактеристике

Ова газдинска јединица има доста водених токова и лежи на серпентинској подлози, тако да се не оскудева у води.

Водоток од највећег значаја је река Сушица, која извире испод Савиног брда у 17. одељењу. Карактеристика ове реке, по којој је и добила име, је да у летњим месецима често пресуши. Разлог томе је што њен водоток, местимично, иде преко кречњачке подлоге, која у летњим месецима упија воду, тако да она свој ток наставља у унутрашњости тла по вододрживим слојевима. На подручју ове газдинске јединице, у Сушицу се уливају многи потоци: Чаловски, Овчански, Дубоки поток, Марков поток и Ђуров поток. Већина потока са овог подручја упућена је према реци Ђетињи и даље према Западној Морави. Незнатан део воде са Равница отиче преко потока Карачице у Ђетињу.

Извори пијаће воде су бројни, мада у већини мале издашности и појављују се углавном у близини поточића, потока и река. Изворска вода је бистра, чиста, мекана и пријатног укуса. Извори су већином каптирани и служе за водоснабдевање оближњег становништва.

1.7. Клима

Извор података: метеоролошка станица Златибор, Републички хидрометеоролошки завод Србије

Газдинска јединица „Шљивовица” у климатском погледу припада подручју умерено континенталног типа, тј. варијанти која чини прелаз од јужног типа ка средњеевропском са елементима микротермалне климе што је у вези са географским положајем и ортографским склопом терена. Одлике ове климе су умерено топла лета и умерено хладне зиме. Правац пружања планинских масива спречава утицај мора које је релативно близу, те се маритимни утицаји слабо осећају.

Најближа овој ГЈ је метеоролошка станица првог реда Златибор која ради од 1950 године. Лоцирана је на надморској висини од 1028m, северна географска ширина 43°44’ источна географска дужина 19°43’ од Гринича. За приказ климатских података по нормалама (1961-1990 и 1991-2020) даће се подаци са метеоролошке станице Златибор.

За приказ података о температури и падавинама за последње уређајно раздобље такође су коришћени подаци са метеоролошке станице Златибор.

СРЕДЊЕ МЕСЕЧНЕ, ГОДИШЊЕ И ЕКСТРЕМНЕ ВРЕДНОСТИ 1961-1990

Табела бр. 3 - Средње месечне, годишње и екстремне вредности 1961-1990

	јан	феб	мар	апр	мај	јун	јул	авг	сеп	окт	нов	дец	год.
Температура °С													
Средња максимална	0,3	2,3	6,3	11,4	16,1	19,0	21,1	21,2	18,0	12,9	7,4	1,9	11,5
Средња минимална	-6,4	-4,6	-1,6	2,7	7,3	10,1	11,8	11,9	9,0	4,7	-0,1	-4,5	3,4
Нормална вредност	-3,3	-1,5	2,0	6,6	11,5	14,4	16,3	16,3	13,1	8,4	3,2	-1,5	7,1
Апсолутни максимум	13,8	18,2	21,7	24,5	29,7	31,1	34,0	32,4	30,8	25,0	20,6	17,1	34,0
Апсолутни минимум	-22,8	-19,8	-18,7	-7,3	-3,3	-2,2	4,2	2,4	-2,0	-7,0	-14,5	-19,0	-22,8
Ср. бр. мразних дана	27,0	22,5	18,5	7,6	0,4	0,0	0,0	0,0	0,2	4,2	15,2	24,7	120,3
Ср. бр. тропских дана	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,8	0,4	0,0	0,0	0,0	0,0	1,3
Релативна влага (%)													
Просек	84,3	81,5	75,3	70,6	72,2	74,7	72,7	71,9	74,8	77,2	80,9	85,4	76,8
Трајање сијања сунца													
Просек	81,2	92,9	136,9	161,6	197,7	213,8	263,3	250,6	201,2	162,9	106,2	72,0	1940,3
Број ведрих дана	3,5	2,7	3,9	3,2	2,2	2,5	6,7	8,5	7,9	6,8	4,3	3,0	55,2
Број облачних дана	14,3	12,6	11,8	8,9	8,2	7,6	5,7	4,8	6,7	9,0	11,0	13,2	113,8
Падавине (mm)													
Ср. месечна сума	68,0	60,8	64,0	76,8	100,0	110,0	96,0	78,3	83,4	66,6	85,4	75,0	964,3
Мах. дневна сума	47,6	37,6	33,3	56,1	53,2	67,2	82,3	65,0	116,0	39,7	75,5	49,6	116,0
Ср. бр. дана ≥ 0.1 mm	15,3	14,6	15,7	15,6	16,0	16,0	12,4	11,3	11,1	11,1	13,5	15,0	167,6
Ср. бр. дана ≥ 10.0 mm	2,1	1,8	1,8	2,1	3,5	3,4	3,2	2,7	2,5	2,2	2,7	2,2	30,2
Појаве (број дана са....)													
снегом	14,1	13,4	11,7	6,7	0,7	0,0	0,0	0,0	0,1	2,0	7,3	11,8	67,8
снежним покривачем	28,0	23,1	19,0	6,2	0,5	0,0	0,0	0,1	0,1	2,0	11,1	22,2	112,3
маглом	12,4	10,6	10,7	8,8	8,4	9,0	6,6	6,0	8,9	10,7	12,4	12,8	117,3
градом	0,0	0,0	0,0	0,4	0,7	0,3	0,3	0,6	0,1	0,0	0,0	0,1	2,5

Табела бр. 4 - Просечне месечне, годишње и екстремне вредности за стандардни климатолошки период 1991-2020

	јан	феб	мар	апр	мај	јун	јул	авг	сеп	окт	нов	дец	год.
ТЕМПЕРАТУРА ВАЗДУХА (°С)													

Нормална вредност	-1,7	-0,6	2,9	7,8	12,4	16,2	18,1	18,3	13,4	9,1	4,3	-0,9	8,3
Средња максимална	2,4	3,9	7,9	12,9	17,6	21,5	23,6	24,1	18,7	14,2	8,8	2,9	13,2
Средња минимална	-4,8	-4,1	-0,9	3,5	7,8	11,4	13,1	13,5	9,3	5,3	1,1	-3,9	4,3
Апсолутни максимум	17,6	20,3	24,9	26,4	30,1	32,2	35,8	34,4	33,2	28,6	25,5	17,2	35,8
Апсолутни минимум	-22,7	-19,9	-18,7	-8,8	-2,1	-0,2	4,1	3,9	-0,7	-11,2	-11,7	-18,5	-22,7
Ср. бр. мразних дана	24,9	21,4	17,0	5,4	0,1	0	0	0	0,1	3,8	12,4	24,4	109,5
Ср. бр. тропских дана	0	0	0	0	0	0,5	2,2	3,2	0,4	0	0	0	6,3
РЕЛАТИВНА ВЛАГА (%)													
Просек	83,3	79,7	74,0	69,4	70,8	72,1	69,7	68,6	74,4	77,6	79,7	85,0	75,4
ТРАЈАЊЕ СИЈАЊА СУНЦА (h)													
Просек	89,7	103,3	148,0	168,8	209,9	241,5	276,8	270,2	192,5	159,6	106,7	76,6	2043,6
Број ведрих дана	4,6	4,2	4,6	4,1	3,7	5,1	8,4	10,1	6,8	7,0	4,8	4,7	68,1
Број облачних дана	13,3	11,8	11,3	9,9	9,1	6,7	5,0	4,7	7,7	9,1	11,3	13,5	113,4
ПАДАВИНЕ (mm)													
Ср. месечна сума	63,4	71,2	81,0	82,1	105,1	115,1	101,3	74,5	96,4	81,4	80,4	79,9	1031,8
Мах. дневна сума	31,9	51,9	80,3	43,1	63,1	57,0	62,0	49,7	67,7	60,6	90,1	67,3	90,1
Ср. бр. дана ≥ 0.1 mm	15,1	15,5	15,3	16	16,5	14,7	11,8	10,7	12,2	11,8	12,5	15,8	167,9
Ср. бр. дана ≥ 10.0 mm	1,7	2,1	2,6	2,5	4	4,2	3,7	2,7	3,2	2,7	2,4	2,8	34,6
ПОЈАВЕ (број дана са....)													
снегом	13,4	12,9	11,1	4,4	0,5	0,1	0	0	0,1	1,7	6,1	12,1	62,4
снежним покривачем	25,5	22,4	17,4	4,1	0,2	0	0	0	0	1,9	7,7	20,4	99,6
маглом	15,4	13,7	12,8	9,5	9,6	8,8	8,2	7,4	10,5	12,4	13,6	17,1	139,0
градом	0	0	0	0,1	0,4	0,5	0,4	0,2	0,1	0,1	0	0	1,8

У табелама су приказани климатски елементи за период две стандардне климатске нормале, односно периоди 1961-1990 и 1991-2020. Најважнији климатски елементи су температура и падавине.

Што се тиче температуре ваздуха, просечна годишња температура ваздуха повећала се са 7,1° на 8,3°C у периоду две стандардне климатске нормале. За даље приказе коментарисаће се период 1991-2020.

Најхладнији месец у току године је јануар са просечном температуром од - 1,7°C. Из ове табеле видимо да се средња месечна температура од јануара постепено повећава да би у августу достигла максимум. Од августа се постепено смањује да би опет у јануару била минимална. Просечна средња температура ваздуха у току вегетационог периода (април – септембар) износи 14,4°C.

Вегетациони период почиње у првој половини априла, а завршава се крајем септембра. Укупно трајање вегетационог периода износи просечно 170 дана.

На метеоролошкој станици Златибор забележене су следеће екстремне климатске вредности:

Максимална температура износи 35,8 °C и измерена је 24.07.2007. год.

Минимална температура износи -23,1°C и измерена је 26.01.1954.год.

Што се тиче падавина, pluviометријски (падавински) режим припада модифицираном типу средњоевропске расподеле падавина са карактеристичностима које се огледају у прилично равномерној расподели падавина у свим годишњим добима.

Из табеле нормала за период 1961-1990 видимо да просечна годишња висина падавина износи 964,3mm, са најкишовитијим месецима мајем од 100,0mm, јуном од 110,0mm и јулом од 96,0mm падавина у просеку и најсувљим месецима фебруаром са 60,8mm и мартом са 64,0mm падавина у просеку. Годишњи број дана са падавинама већим од 10mm износи 30,2, а са падавинама већим од 0,1mm је 167,6.

Из табеле нормала за период 1991-2020 видимо да просечна годишња висина падавина износи 1031,8mm, са најкишовитијим месецима јуном од 115,1mm, мајем од 105,1mm, јулом од 101,3mm и септембром са 96,4mm падавина у просеку. Најсувљи месеци су јануар са 63,4, фебруар са 71,2, децембар са 79,9 и новембар са 80,4mm падавина у просеку. Годишњи број дана са падавинама већим од 10mm износи 34,6, а са падавинама већим од 0,1mm је 167,9.

Просечна висина падавина у вегетационом периоду (април - септембар), за периоду 1961 -1990, износи 544,5mm односно 56,5% просечне годишње висине. Просечна висина падавина у вегетационом периоду за периоду 1991 -2020, износи 574,5mm односно 55,7% просечне годишње висине.

Карактеристичност плувиометријског режима огледа се у вредности кумулативних висина. Тако се уочавају најмање вредности кумулација током јануара и фебруара, затим константност од марта до априла и од августа до децембра, док у мају, јуну и јулу показује своје највеће вредности. Овде је важно да лето као годишње доба има највише падавина, затим долазе пролеће и јесен са готово истом количином падавина и на крају зима.

Апсолутни максимум падавина износи 116,0mm и евидентиран је 11.09.1974.год.

Максимална висина снега износи 93cm и забележена је 16.03.1956.год.

Западна Србија је у целини изложена утицају ваздушних струјања са запада, што чини да је она нешто богатија падавинама од источне Србије или великоморавске долине. Извесни утицај на ово подручје има маритимна клима која продире са југа, што се нарочито запажа у наглом топлењу снега у пролеће и честим сушним летима, карактеристичним за цело ово подручје.

Што се тиче влажности ваздуха, степен zasiћености ваздуха воденом паром, између осталог, утиче на развитак биљног света и плодношења, јер уколико је ваздух влажнији утолико је транспирација биљака мања и обратно. У континенталним пределима постоји паралелизам између дневних токова температуре ваздуха и количине водене паре у ваздуху, а лети под утицајем конвенкције и турбуленције долази до смањења те количине у доба највиших дневних температура.

Број ведрих дана у периоду 1961-1990 износи 55,2 а број облачних дана 113,8. Број ведрих дана у периоду 1991-2020 износи 68,1 а број облачних дана 113,4. Број облачних дана највећи је у доба јесени и зиме, максимум у децембру и јануару. Број сунчаних сати највећи је у вегетационом периоду.

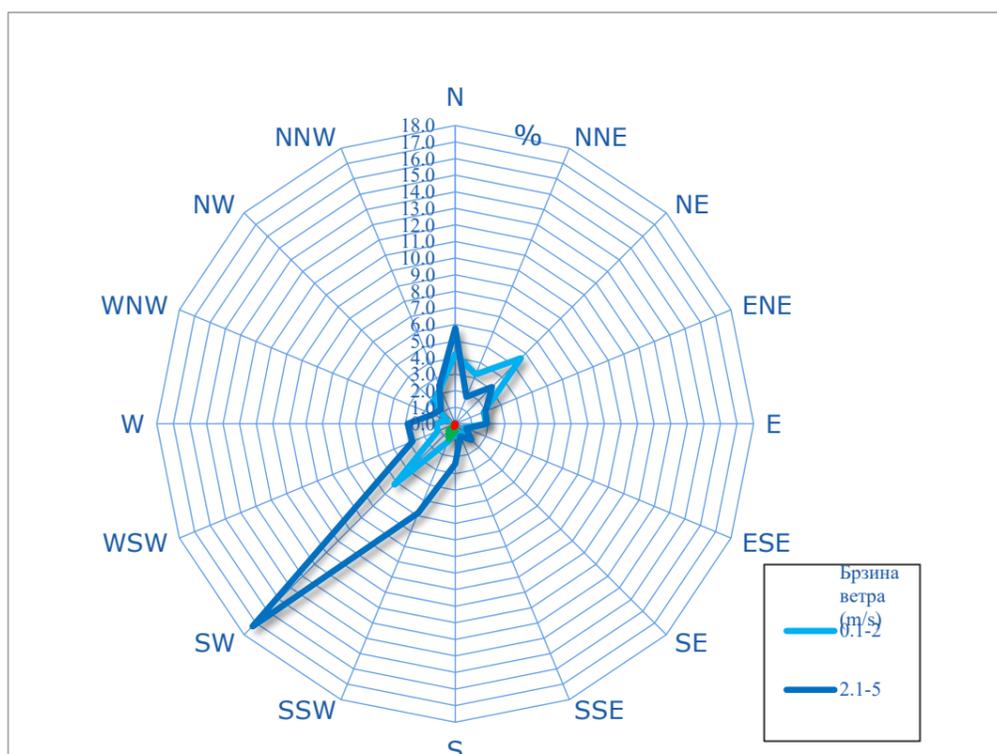
Што се тиче ветрова, подаци о њима су дати у следећој табели:

Табела бр. 5 - Релативна честина одређених категорија брзине (m/s) по правцима.

правац/ брзина	0.1-2	2.1-5	5.1-9	>9.1
N	4,2	5,8	0,0	0,0
NNE	3,2	1,8	0,0	0,0
NE	5,6	3,1	0,0	0,0
ENE	1,9	2,0	0,0	0,0
E	1,9	1,9	0,0	0,0
ESE	0,6	0,7	0,0	0,0
SE	1,1	1,4	0,0	0,0
SSE	0,6	0,8	0,0	0,0
S	0,7	2,4	0,5	0,1
SSW	1,2	5,8	1,0	0,2
SW	5,2	17,3	0,6	0,0
WSW	1,1	2,8	0,0	0,0
W	1,1	2,9	0,1	0,0
WNW	0,5	1,5	0,0	0,0
NW	1,9	1,2	0,0	0,0
NNW	2,3	2,5	0,0	0,0

правац/ брзина	0.1-2	2.1-5	5.1-9	>9.1
НАПОМЕНА Случајеви када се одређена појава није јавила и када је релативна честина 0 су у табелама обојени белом бојом.				

Ружа ветра за период 1991 – 2020. Метеоролошка станица Златибор

Кретања ваздуха су врло важни чиниоци поднебља јер је значајна јачина овог кретања, односно брзина која је праћена испаравањем са површине воде, земљишта и вегетације с једне, а сушење тла и биљног покривача, с друге стране. Највећу релативну честину имају југозападни ветрови.

Данас су више него актуелне климатске промене, а о њима ће више речи бити у даљем тексту (Коришћени подаци са сајта Агенције за заштиту животне средине: Колико нам се мења клима, аутори: Тихомир Поповић, Елизабета Радуловић и Миленко Јовановић)

Клима је “производ“ климатског система. Климатски систем је сложен динамички систем кога чине атмосфера, хидросфера, биосфера, криосфера и њихове међусобне интеракције. Клима је базични природни ресурс и стога има доминантан утицај на екосистеме. Клима се, поједностављено, може посматрати као просек стања времена за одређени временски период. Период 1961-1990 је период последње стандардне климатолошке нормале.

Температура и падавине су најважнији климатски елементи. Просечна температура планете Земље је око 15°C. Преовлађујући део Србије има умерено континенталну климу. Просечна годишња температура ваздуха за територију Републике Србије, по подацима из периода 1961-1990. износи 10,1°C. Најтоплији месец је јули, са просеком за Србију 19,9°C. Годишње колебање температуре у Србији је 22°C. Оно је веће на северу него на југозападу.

Просечна количина годишњих падавина за територију Републике Србије износи 734mm. Североисточни део Србије има најмању годишњу суму падавина, од 535 до 550l/ m². На југозападу Србије региструју се годишње суме до 800mm.

Климатски елементи имају природну варијабилност о чему се закључује директно из резултата метеоролошких мерења. Када се на природну варијабилност надограде последице промена састава атмосфере говоримо о промени климе. Промене не настају нагло. У оквиру истраживања урађене су анализе у периоду 1931-1961-1990. год.

Промене, односно смањење годишњих количина падавина, посебно су изражене у областима са просечним падавинама испод 650mm. Дефицит падавина после 1980.године на подручју Србије је веома изражен.

Вредности годишњих температура ваздуха за Србију, периода дужине 50 година, а који се завршава 2000, креће се између 0,2 и 0,5°C пројектовано на 100 година. Са скраћивањем низа података који завршава 2000.год интезитет тренда расте. По тренду вредности података у периоду 1966-2000, годишња температура ваздуха за подручје Србије се повећава интезитетом од 10°C за 100 година. Краћи периоди имају веће позитивне вредности, што значи да се отопљавање на годишњем нивоу интезивира последњих деценија. То практично значи да је од 1982.год започео раст годишње температуре у Србији који и даље траје. Тренд вредности годишњих сума падавина у Србији показује да последњих 52 године има тенденцију опадања. Интезитет смањивања је 10% нормале за 50 година. Са смањењем дужине посматраног низа интезитет редукција годишњих сума падавина расте достижићи максимум по подацима из последњих 35 и 30 година. Тренд годишњих падавина поклапа се са периодом раста вредности годишњих температура ваздуха. Почетак периода раста тепературе ваздуха праћен је периодом редукције годишњих сума падавина. Анализе метеоролошких података из периода 1951-2000.год, указују да годишња температура последњих година и деценија задржава континуирани раст, а да су код падавина присутне осцилације са чешћом појавом дефицита. Карактеристична је 2000, екстремно топла и екстрмно сушна. Постоји линеарна зависност која указује да су у скоријој прошлости учестале топле и суве године у Србији.

На основу података за цео протекли век, закључује се да је период на крају прошлог века био убедљиво најтоплији са дефицитом падавина у односу на нормалу 1961-1990. Процене у блажој варијанти за подручје Србије, до краја овог века, дају повећање годишње температуре ваздуха до чак 4°C. За разлику од температуре, чији се раст очекује у целој Европи, промене падавина су сложеније. Ипак постоји сагласност у проценама да ће доћи до смањења летњих падавина. По оваквим проценама нека наша подручја ће током лета имати мање падавина и за 20%. Тежина овог губитка највише ће се сагледати кроз подсећање да и сада младе културе и младе природне састојине пуно зависе од расподеле падавина за време вегетацијске сезоне. Поред младих састојина последице дефицита влаге веома су уочљиве и код вештачки подигнутих састојина (смрче, која има плитки коренов систем) ван свог природног ареала односно на стаништима лишћара. Процене температура и падавина до краја овог века за подручје Србије су сагласне у порасту температуре, током зиме око 2°C, током лета више од 2°C. Током зиме може се очекивати благи пораст количина падавина, током лета смањење. Износ смањења летњих падавина по најновијој опцији, премашује 50% садашњих нормала. Процена будуће климе је неизвесност и непознаница. Њихово превазилажење је могуће са што бржим укључивањем у процесу. Одлагање ће имати већу цену.

Ради бољег увида у климатске промене даје се табеларни приказ температуре и падавина, два најбитнија климатска елемента, у претходном уређајном раздобљу, подаци за 2000. годину, која се сматра екстремном и вредности за две климатске нормале: 1961-1990 и 1981-2010.

Табела бр. 6 - Просечне месечне температуре (t⁰C) станица првог реда Златибор

Година	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Укупно
61-90	-3,3	-1,5	2,0	6,6	11,5	14,4	16,3	16,3	13,1	8,4	3,2	-1,5	7,1
81-10	-2,1	-1,3	2,4	7,2	12,3	15,4	17,2	17,5	13,1	8,8	3,2	-1,2	7,7

Година	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Укупно
2000	-5,1	-0,5	2,5	10,6	14,2	17,0	18,3	20,3	12,9	10,4	8,4	1,4	9,2
2012	-3,6	-8,0	4,3	8,2	11,6	19,3	20,9	21,0	16,8	11,2	6,6	-2,0	8,9
2013	-0,4	-0,3	2,5	9,9	13,3	15,6	18,3	19,7	13,1	11,4	5,4	-0,3	9,1
2014	2,7	4,4	5,1	7,5	11,0	15,1	17,2	17,3	12,5	9,2	6,8	-0,1	9,1
2015	-0,8	-0,7	1,9	6,6	13,9	15,7	20,7	20,1	15,4	8,9	5,8	0,4	9,0
2016	-0,8	5,1	3,1	10,7	11,7	16,9	18,5	16,2	13,7	7,5	4,2	-1,6	8,7
2017	-7,0	1,9	6,0	6,5	12,5	18,1	19,5	20,3	13,3	9,0	3,6	-0,1	8,7
2018	1,2	-2,2	2,6	12,8	14,8	15,4	17,2	18,9	14,2	10,4	5,2	-1,3	9,2
2019	-3,7	0,1	5,0	8,6	9,7	18,5	18,0	20,2	14,7	12,1	8,3	1,5	9,5
2020	-1,2	2,1	3,0	8,3	11,5	14,9	17,5	18,4	15,1	10,0	4,0	2,5	8,9
2021	-1,2	2,8	1,2	5,2	12,5	18,1	20,6	19,1	14,0	6,6	5,1	0,1	8,7
2022	-2,7	1,1	0,9	6,9	14,1	18,3	19,5	18,9	12,9	11,7	5,9	3,3	9,3
2023	0,8	-0,3	4,5	5,2	12,0	15,5	20,3	18,9	16,6	13,1	5,1	3,0	9,6

Просечне месечне температуре су изнад вредности нормале периода 1961-1990 са просечном температуром од 7,1°C. Просечна температура за период 1981-2010 износи 7,7°C, тако да су просечне температуре у претходном уређајном раздобљу веће од температура у наведеним периодима. Просечна годишња температура 2023. године од 9,6°C има већу вредност од екстремне 2000. године.

Табела бр. 7 - Просечне месечне падавине, (мм) станица првог реда Златибор

Година	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Укупно
61-90	68,0	60,8	64,0	76,8	100,0	110,0	96,0	78,3	83,4	66,6	85,4	75,0	964,3
81-10	65,4	68,5	73,4	79,0	94,4	110,2	96,3	78,8	98,3	78,2	92,3	82,6	1017,3
2000	52,7	69,2	69,3	58,7	77,1	67,4	68,8	22,5	161,6	58,1	69,0	74,3	848,7
2012	112,6	86,7	27,2	89,4	161,7	18,6	81,7	9,2	27,3	56,2	61,1	109,4	841,1
2013	84,1	110,5	85,1	31,0	148,7	47,3	23,6	22,5	86,2	75,5	74,2	12,9	801,6
2014	39,7	16,6	107,3	225,8	196,0	146,6	197,7	151,8	237,1	66,9	23,2	106,8	1515,5
2015	63,8	80,6	148,4	82,5	43,9	129,8	10,0	114,5	98,2	91,8	65,7	5,0	934,2
2016	85,0	54,9	220,9	64,7	162,7	127,1	111,0	162,4	54,2	116,4	111,9	21,1	1292,3
2017	47,3	46,4	49,9	127,6	102,1	80,4	83,2	38,2	81,2	98,5	58,0	103,6	916,4
2018	59,0	122,8	120,8	49,8	66,3	235,8	197,0	98,2	40,7	49,0	96,4	72,2	1208,0
2019	95,5	65,1	30,5	111,3	109,8	85,2	106,3	16,6	36,8	28,0	52,7	80,2	818,0
2020	33,4	89,6	76,2	46,5	79,0	237,2	90,5	138,7	16,7	81,7	29,0	74,5	993,0
2021	123,9	38,2	96,4	79,3	43,1	37,1	46,3	44,0	44,5	114,8	106,3	136,6	910,5
2022	73,9	90,2	45,4	66,9	61,0	126,7	26,3	44,7	94,2	11,9	94,7	116,1	852,0
2023	106,9	91,5	55,5	152,2	101,3	215,0	87,7	32,3	63,9	27,1	197,1	58,6	1189,1

Из табеле просечних месечних падавина видан је мањак влаге 2012, 2013 и 2019. године нарочито у вегетационом периоду од априла до септембра. За 2014. годину је карактеристичан вишак падавина нарочито у вегетационом периоду. Повећан обим падавина је био карактеристичан по великим количинама у кратком временском периоду који је изазивао изливање водотока, поплавне таласе, оштећивање путне мреже, покретање клизишта. Вишак падавина забележен је и 2016. и

2018. године. Мањак влаге нарочито је карактеристичан за 2012. као и за 2013. и 2019. годину када су укупне годишње падавине биле мање од екстремне 2000. године.

Тендеције раста температура и мањак влаге може се очекивати и у наредном периоду као и нагла увећања обима падавина у кратком временском периоду. Обимне и нагле падавине у кратком временском периоду мало утичу на повећање влаге у земљишту, а због велике количине површинске воде изазивају бујичне токове који у знатној мери могу да оштете шумске саобраћајнице.

Средња годишња температура у Републици Србији за период 2008-2017. године виша је за 1.5-2.0°C (у северним и источним деловима и преко 2.0°C) од средње температуре периода 1961-1990. године и за око 0.5°C виша од средње температуре периода 1998-2017. године. Тренд средње температуре (у периоду 1961-2017. године је 0.36°C/декади, а у периоду 1981-2017. године је 0.60°C/декади) три пута је већи од тренда средње глобалне температуре и средње глобалне температуре копна. Последњих 7 година (2012-2018) најтоплије су од када се врше мерења у Републици Србији (од 1950). Константно се повећава број сушних дана у години, сушних година и екстрема. Укупне годишње количине падавина показују раст до 10% у периоду 1998-2017. године и између 10-20% у периоду 2008-2017. године у односу на ове вредности за период 1961-1990. године. Одступања сезонских укупних количина падавина показују раст у свим сезонама, осим за лето када се сезонске укупне количине падавина смањују.

По питању очекиваних промена климе, температура ће наставити да расте и у будућности. Током неколико следећих декада очекивани раст средње годишње температуре креће се у опсегу од 2.0°C до 4.3°C у односу на вредност за период 1986-2005. године и 5.0°C у односу на вредност за период 1961-1990. године до краја 21. века. Количине падавина смањују се лети и повећавају током осталих годишњих доба. Појаве, интензитет и распрострањеност екстрема наставља да расте.

Област климатских промена и даље се у планским документима најчешће третира као питање животне средине. Декларативно помињање овог проблема у планским документима и јавним политикама, као и доношење политика које доводе до смањења емисија ГСБ (емисија гасова стаклене баште) последица су усклађивања националног са ЕУ законодавством, а не стварног препознавања проблема. С друге стране, мере од значаја за прилагођавање на измењене услове климе углавном се не планирају нити спроводе узимајући у обзир очекиване промене климе у будућности (карте плавних подручја, планирање одбране од поплава, изградња инфраструктуре, развој планинских туристичких дестинација услед померања горње границе снега, утицаји на пољопривредну производњу и др.), чиме се доводи у ризик одрживост секторског планирања и исплативост инвестиција. Постигнуто смањење емисија ГСБ углавном је резултат смањења привредне делатности, а не планирања у складу са климатским променама.

Општи циљ у области **климатских промена** је смањење емисија ГСБ на националном нивоу и то за 9,8% у 2030. у односу на 1990. годину уз подршку инструмената просторног планирања, а на основу Париског споразума. Ревизија ових циљева је у току кроз Стратегију ниско-угљеничног развоја. Како би се пратило остварење свих циљева стратегије, неопходно је успоставити систем мониторинга и извештавања о смањењу емисија ГСБ и прилагођавања на измењене услове климе које уводи нови Закон о климатским променама (у нацрту).

Посебни циљеви у области климатских промена су:

– повећање енергетске ефикасности, коришћења и супституције традиционалних енергетских извора обновљивим; интеграција концепта зелене (баште, паркови, зелени кровови, зелени зидови и сл.) и плаве (реке, токови, системи за одвођење и наводњавање и др.) инфраструктуре и одрживо коришћење ресурса,

– дефинисање прелиминарних зона највеће угрожености климатским променама на територији Републике Србије на основу којих је могуће структурирати мере прилагођавања, мере заштите, као и одрживо коришћење природних и створених ресурса.

1.8. Опште карактеристике шумских екосистема

Газдинска јединица „Шљивовица“ као и цео масив Златибора припада илирском високопланинском флорном подручју, коме припадају и све остале наше високе планине.

Станишне прилике, у првом реду геолошка подлога, експозиција, дубина и производни потенцијал земљишта, као и климатске карактеристике, условили су да се на подручју ове јединице развија мали број биљних заједница.

Од травно зељастих биљних заједница највише је заступљена асоцијација пашњака типа *Poeto molinerii plantaginetum carnatas*. Заузима мање површине платоа и гребена на плитким скелетним земљиштима. На заравњеним местима обично по платоима издигнутих брежуљака и гребена, где су се образовале дубље наслаге земљишта, простире се заједница *Festuceto sulcatae pottentillosum zlatiborensis*. Ова заједница не заузима веће површине, већ је распрострањена у мањим крпама утиснутим у друге травнозељасте шумске заједнице. На благим падинама и сувим пропланцима местимично је развијена ливадска заједница *Koelerietum montanae*.

Највећи део јединице захвата асоцијација *Erico-pinetum nigrae serpentinum* Krs. У спрату дрвећа доминира црни бор (*Pinus nigra*). Врло ретко се јавља бели бор (*Pinus silvestris*). На свежим северним експозицијама на мањој површини и нижим положајима, стрмим странама потока, у заједници са црним бором може се јавити и китњак (*Quercus petrea*).

У спрату жбуња најчешће се налазе јаребика (*Sorbus aucuparia*), црни јасен (*Fraxinus ornus*), црни граб (*Ostrya carpinifolia*), руј (*Cotinus coggria*) и сл.

У спрату приземне флоре *Erica carnea*, *Pteridium aquilinum*, *Genisa ovata*, *Potentilla recta*, *Fragaria vesca*, *Rubus hirtus*...

Најзаступљеније врсте гљива у овој газдинској јединици су рујница (*Lactarius deliciosus*) и сунчаница (*Macrolepiota procera*.)

Незнатан део јединице захвата асоцијација *Quercetum montanum serpentinum* i *Fagetum moesiacaе montanum*. У првој асоцијацији, у спрату дрвећа, доминира китњак али се местимично јављају и црни граб и црни јасен, док у другој доминира буква. Ове асоцијације немају већег значаја.

Шума, као једна од најсложенијих биљних заједница, одраз је утицаја средине, али и она мења ту средину која се означава као станиште. На образовање и стање екосистема, од свих еколошких фактора највише утицаја имају климатски фактори (светлост, топлота, вода и влажност ваздуха). Ови фактори делују на биљни свет комплексно и непосредно. Један од најважнијих животних фактора од којег зависи живот и распрострањење биљних врста и заједница је светлост. Она није само важна за основне животне функције (фотосинтезу) вегетације. Посебан значај светлости има у обнављању, јер од ње зависи да ли ће се младе биљке одржати у животу и имати нормалан развој, или ће остати у стадијуму вегетирања док се не створе повољни услови за опстанак, или ће у крајњем случају изумрети.

Температура ваздуха заједно са осталим еколошким факторима, а нарочито са влагом, утиче на распоред биљног покривача. Екстремне температуре, било да се ради о максималним или о минималним, штетне су, нарочито у време вегетације. Влага и вода, уз температуру, су одлучујући фактори за развој и стање појединих вегетацијских типова.

Орографски фактори (рељеф, надморска висина, нагиб, експозиција) утичу на развој и стање шумских екосистема посредно, тако што мењају основне климатске факторе (светлост, топлоту, влагу ваздуха, количину падавина и земљиште).

Надморска висина, пре свега утиче на заступљеност врста, а други фактор који одређује која од ових врста ће се појавити и градити заједнице, јесте експозиција.

2.0. СТАЊЕ ШУМА, АНАЛИЗА СТАЊА И СПРОВЕДЕНИХ МЕРА ГАЗДОВАЊА

2.1. Стање шума

2.1.1. Стање шума по намени

Све шуме газдинске јединице „Шљивовица” према глобалној намени сврстане су у:
- глобалну намену 10 – шуме и шумска станишта са производном функцијом и
- глобалну намену 12 – шуме са приоритетном заштитном функцијом.

Стање састојина према глобалној и основној намени приказано је у следећој табели:

Табела бр. 8 - Стање шума по намени

Глобална намена	Основна намена	Површина		Запремина			Запремински прираст		
		ha	%	m ³	%	m ³ /ha	m ³	%	m ³ /ha
10-Шуме и шумска станишта са производном функцијом	10-Производња дрвета	139.00	14.1	39,695.3	20.9	285.6	787.7	23.4	5.7
НЦ 10		139.00	14.1	39,695.3	20.9	285.6	787.7	23.4	5.7
12-Шуме са приоритетном заштитном функцијом	26-Заштита земљишта од ерозије	847.04	85.9	150,212.5	79.1	177.3	2,580.5	76.6	3.0
НЦ 12		847.04	85.9	150,212.5	79.1	177.3	2,580.5	76.6	3.0

Укупно ГЈ:	986.04	100.0	189,907.8	100.0	192.6	3,368.2	100.0	3.4
------------	--------	-------	-----------	-------	-------	---------	-------	-----

Укупна дрвна запремина газдинске јединице „Шљивовица” је 189.907,8m³, што просечно по јединици површине износи 192,6m³/ha. Укупан запремински прираст је 3.368,2m³, што по јединици површине износи 3,4m³/ha.

У оквиру глобалне намене 10 издвојена је наменска целина 10 – производња дрвета, док је у оквиру глобалне намене 12 издвојена наменска целина 26 – заштита земљишта од ерозије.

Шуме којима је утврђена глобална намена 10 – шуме и шумска станишта са производном функцијом, заузимају 14,1% површине, односно 139,00ha и имају укупну дрвну запремину 39.695,3m³ и запремински прираст 787,7m³.

Шуме којима је утврђена глобална намена 12 – шуме са приоритетном заштитном функцијом, заузимају 85,9% површине, односно 847,04ha и имају укупну дрвну запремину 150.212,5m³ и запремински прираст 2.580,5m³.

Посматрајући основне намене, највећу заступљеност по површини има наменска целина 26, простирући се на 847,04ha (85,9% укупно обрасле површине), док је друга по заступљености наменска целина 10 на укупно 139,00ha (14,1%). У погледу дрвне запремине такође доминира наменска целина 26 са запремином од 150.212,5m³, што је 79,1% укупне запремине, док наменска целина 10 има запремину од 39.695,3m³ (20,9%). И у запреминском прирасту највеће учешће има наменска целина 26 са прирастом од 2.580,5m³, односно 76,6%, док наменска целина 10 има запремински прираст 787,7m³ (23,4%).

Највећу просечну запремину имају састојине наменске целине 10 у износу од 285,6m³/ha, као и највећи просечни запремински прираст који износи 5,7m³/ha.

2.1.2. Стање шума по газдинским типовима и узгојним групама

Газдински типови обухватају све шуме са приближно једнаким састојинским карактеристикама и сличним дугорочним циљевима.

Стање састојина по газдинским типовима приказано је у следећој табели:

Табела бр. 9 - Стање шума по газдинским типовима

Газдински тип		Површина		Запремина			Запремински прираст			p _{iv} (%)
шифра	назив	ha	%	m ³	%	m ³ /ha	m ³	%	m ³ /ha	
2621	Изданачке мешовите шуме храстова-Високе шуме храстова и осталих лишћара	14.48	1.5	1,414.5	0.7	97.7	14.1	0.4	1.0	1.0
21121	Изданачке мешовите шуме букве-Високе шуме букве и осталих лишћара и четинара	4.73	0.5	830.1	0.4	175.5	15.9	0.5	3.4	1.9
31210	Високе мешовите шуме борова	966.83	98.1	187,663.1	98.8	194.1	3,338.2	99.1	3.5	1.8
Укупно ГЈ		986.04	100.0	189,907.8	100.0	192.6	3,368.2	100.0	3.4	1.8

Састојине газдинске јединице „Шљивовица”, сврстане су у 3 газдинска типа.

По површини је најзаступљенији газдински тип Високе мешовите шуме борова који заузима површину од 966,83ha, односно 98,1% укупне обрасле површине газдинске јединице. Следећи по површини је газдинска тип Издавачке мешовите шуме храстова-Високе шуме храстова и осталих лишћара која се простире на 14,48ha, односно 1,5% обрасле површине. Трећи по површини је газдински тип Издавачке мешовите шуме букве-Високе шуме букве и осталих лишћара и четинара и налази се на 4,73ha, односно 0,5% обрасле површине.

Када се посматра запремина, највеће учешће у укупној запремини газдинске јединице има газдински тип Високе мешовите шуме борова са 98,8%, односно 187.663,1m³. Други најзаступљенији газдински тип у укупној запремини је газдински тип Издавачке мешовите шуме храстова-Високе шуме храстова и осталих лишћара са 0,7%, односно 1.414,5m³. Највећу просечну запремину по јединици површине има газдински тип Високе мешовите шуме борова и она износи 194,1m³/ha.

Највећи запремински прираст има газдински тип Високе мешовите шуме борова и он износи 3.338,2m³, односно 99,1% укупног запреминског прираста газдинске јединице, а за њим газдински тип Издавачке мешовите шуме букве-Високе шуме букве и осталих лишћара и четинара са 15,9m³, односно 0,5% укупног запреминског прираста газдинске јединице. Највећи запремински прираст по јединици површине има газдински тип Високе мешовите шуме борова и он износи 3,5m³/ha, а затим газдински тип Издавачке мешовите шуме букве-Високе шуме букве и осталих лишћара и четинара са прирастом од 3,4m³/ha.

Стање састојина по газдинским типовима и узгојним групама приказано је у следећој табели:

Табела бр. 10 - Стање шума по газдинским типовима и узгојним групама

Газдински тип		Узгојне групе	Површина		Запремина			Запремински прираст			p _{iv} (%)
шифра	назив		ha	%	m ³	%	m ³ /ha	m ³	%	m ³ /ha	
2621	Издавачке мешовите шуме храстова-Високе шуме храстова и осталих лишћара	1. Подмладак	0.43	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	#DIV/0!
		2. Рани младик	9.49	1.0	1020.2	0.5	107.5	10.2	0.3	1.1	1.0
		3. Касни младик	4.56	0.5	394.3	0.2	86.5	3.9	0.1	0.9	1.0
21121	Издавачке мешовите шуме букве - Високе шуме букве и осталих лишћара и четинара	4. Средњедобна састојина	4.73	0.5	830.1	0.4	175.5	15.9	0.5	3.4	1.9
31210	Високе мешовите шуме борова	1. Подмладак	4.24	0.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	#DIV/0!
		2. Рани младик	103.93	10.5	1101.3	0.6	10.6	22.0	0.7	0.2	2.0
		3. Касни младик	289.36	29.3	49353.2	26.0	170.6	966.4	28.7	3.3	2.0
		4. Средњедобна састојина	553.22	56.1	134476.0	70.8	243.1	2322.4	68.9	4.2	1.7
		5. Дозревајућа састојина	10.67	1.1	2402.6	1.3	225.2	24.0	0.7	2.3	1.0
		6. Зрела - Регенерација	5.41	0.5	330.2	0.2	61.0	3.3	0.1	0.6	1.0
Укупно ГЈ			986.04	100.0	189,907.8	100.0	192.6	3,368.2	100.0	3.4	1.8

Састојине газдинске јединице „Шљивовица”, сврстане су у 3 газдинска типа од којих је по површини најзаступљенији газдински тип Високе мешовите шуме борова који има свих 6 узгојних група. Најзаступљенију узгојну групу по површини чине средњедобне састојине које заузимају површину од 553,22ha, односно 56,1% укупне обрасле површине газдинске јединице. Следећа по површини је узгојна група коју чини касни младик у истом газдинском типу који се простире на 289,36ha, односно 29,3% обрасле површине. Трећа по површини је узгојна група рани младик такође у газдинском типу Високе мешовите шуме борова који се налази се на 103,93ha, односно 10,5% обрасле површине.

Када се посматра запремина, највеће учешће у укупној запремини газдинске јединице по узгојним групама имају средњедобне састојине у газдинском типу Високе мешовите шуме борова са 70,8%, односно 134.476,0m³. Друга најзаступљенија узгојна група у укупној запремини је касни младик такође у газдинском тип Високе мешовите шуме борова са 26,0%, односно 49.353,2m³. Највећу просечну запремину по јединици површине имају средњедобне састојине у газдинском типу Високе мешовите шуме борова и она износи 243,1m³/ha.

Највећи запремински прираст имају средњедобне састојине у газдинском типу Високе мешовите шуме борова и он износи 2.322,4m³, односно 68,9% укупног запреминског прираста газдинске јединице, а за њим касни младик у истом газдинском типу са 966,4m³, односно 28,7% укупног запреминског прираста газдинске јединице. Највећи запремински прираст по јединици површине имају средњедобне састојине у газдинском типу Високе мешовите шуме борова и он износи 4,2m³/ha, а затим средњедобне састојине у газдинском типу Издавачке мешовите шуме букве-Високе шуме букве и осталих лишћара и четинара са прирастом од 3,4m³/ha.

2.1.3. Стање састојина по пореклу и очуваности

Према пореклу, све састојине у оквиру ГЈ „Шљивовица” сврстане су у три категорије:

- високе природне састојине,
- издавачке састојине и
- вештачки подигнуте састојине.

Према очуваности сврстане су у две основне категорије:

- очуване и
- разређене.

Стање састојина по пореклу и очуваности приказано је у следећој табели:

Табела бр. 11 - Стање шума по пореклу и очуваности

Газдински тип	Порекло	Очуваност	Површина		Запремина			Запремински прираст		
			ha	%	m ³	%	m ³ /ha	m ³	%	m ³ /ha
		Очувана састојина	9.49	1.0	1020.2	0.5	107.5	10.2	0.3	1.1
		Разређена састојина	4.99	0.5	394.3	0.2	79.0	3.9	0.1	0.8
	Издавачка природна састојина тврдих лишћара		14.48	1.5	1,414.5	0.7	97.7	14.1	0.4	1.0
	Издавачке мешовите шуме храстова-Високе шуме храстова и осталих лишћара		14.48	1.5	1,414.5	0.7	97.7	14.1	0.4	1.0
		Разређена састојина	4.73	0.5	830.1	0.4	175.5	15.9	0.5	3.4
	Издавачка природна састојина тврдих лишћара		4.73	0.5	830.1	0.4	175.5	15.9	0.5	3.4
	Издавачке мешовите шуме букве-Високе шуме букве и осталих лишћара и четинара		4.73	0.5	830.1	0.4	175.5	15.9	0.5	3.4
		Очувана састојина	267.02	27.1	41917.2	22.1	157.0	720.4	21.4	2.7
		Разређена састојина	110.03	11.2	20,223.4	10.6	183.8	229.5	6.8	2.1
	Висока природна састојина четинара		377.05	38.2	62,140.7	32.7	164.8	949.9	28.2	2.5
		Очувана састојина	28.59	2.9	2,276.5	1.2	79.6	22.8	0.7	0.8
		Разређена састојина	31.06	3.1	5,870.1	3.1	189.0	57.3	1.7	1.8
	Висока природна састојина четинара и лишћара		59.65	6.0	8,146.6	4.3	136.6	80.0	2.4	1.3
		Очувана састојина	469.26	47.6	109,562.5	57.7	233.5	2,179.9	64.7	4.6
		Разређена састојина	60.87	6.2	7,813.4	4.1	128.4	128.3	3.8	2.1
	Вештачки подигнута састојина четинара		530.13	53.8	117,375.9	61.8	221.4	2,308.2	68.5	4.4

Газдински тип	Порекло	Очуваност	Површина		Запремина			Запремински прираст		
			ha	%	m ³	%	m ³ /ha	m ³	%	m ³ /ha
Високе мешовите шуме борова			966.83	98.1	187,663.1	98.8	194.1	3,338.2	99.1	3.5
Очувана састојина			774.36	78.5	154,776.4	81.5	199.9	2,933.3	87.1	3.8
Разређена састојина			211.68	21.5	35,131.3	18.5	166.0	435.0	12.9	2.1
Укупно ГЈ			986.04	100.0	189,907.8	100.0	192.6	3,368.2	100.0	3.4
Укупно високе састојине			436.70	44.3	70,287.3	37.0	161.0	1,029.9	30.6	2.4
Укупно изданачке састојине			19.21	1.9	2,244.6	1.2	116.8	30.1	0.9	1.6
Укупно вештачки подигнуте састојине			530.13	53.8	117,375.9	61.8	221.4	2,308.2	68.5	4.4
Укупно ГЈ			986.04	100.0	189,907.8	100.0	192.6	3,368.2	100.0	3.4

Посматрајући стање састојина по пореклу, може се закључити да су, у газдинској јединици „Шљивовица”, највише заступљене вештачки подигнуте састојине које, у укупној обраслој површини газдинске јединице, учествују са 53,8%, односно заузимају површину од 530,13ha, док су високе природне састојине заступљене на површини од 436,70ha, односно 44,3%. Изданачке састојине заузимају површину од 19,21ha, односно 1,9%.

Запремина вештачки подигнутих састојина износи 117.375,9m³, односно 61,8%, високе природне састојине имају запремину 70.287,3m³, што износи 37,0%, а изданачке састојине запремину 2.244,6m³, односно 1,2% укупне запремине газдинске јединице. Када се посматра запремина по јединици површине, она је највећа код вештачки подигнутих састојина и износи 221,4m³/ha, код високих природних састојина је 161,0m³/ha, а код изданачких састојина 116,8m³/ha.

Запремински прираст највећи је код вештачки подигнутих састојина и износи 2.308,2m³ (68,5%), код високих је 1.029,9m³ (30,6%), а код изданачких 30,1m³ (0,9%). Запремински прираст по јединици површине код вештачки подигнутих састојина износи 4,4m³/ha, код високих 2,4m³/ha, а код изданачких 1,6m³/ha.

Када се посматра стање по очуваности, може се закључити да очуване састојине заузимају највећи део површине газдинске јединице. Оне су заступљене на 774,36ha, односно 78,5% укупно обрасле површине, док су разређене састојине заступљене на 211,68ha, односно 21,5% укупне обрасле површине газдинске јединице.

Запремина очуваних састојина износи 154.776,4m³ што чини 81,5% укупне запремине газдинске јединице док разређене састојине у укупној запремини учествују са 35.131,3m³ (18,5%). Запремина по јединици површине код очуваних састојина износи 199,9m³/ha, а код разређених 166,0m³/ha.

Запремински прираст очуваних састојина износи 2.933,3m³, што чини 87,1% укупног запреминског прираста газдинске јединице, док разређене састојине имају прираст 435,0m³ (12,9%). Запремински прираст по јединици површине код очуваних састојина износи 3,8m³/ha, а код разређених 2,1m³/ha.

2.1.4. Стање шума по смеси

Састојине по мешовитости делимо на чисте и мешовите. Стање шума по мешовитости у оквиру газдинске јединице „Шљивовица” приказано је у следећој табели:

Табела бр. 12 - Стање шума по мешовитости

Газдински тип	Мешовитост	Површина		Запремина			Запремински прираст			p _{iv}
		ha	%	m ³	%	m ³ /ha	m ³	%	m ³ /ha	

	Чиста састојина	14.48	1.5	1,414.5	0.7	97.7	14.1	0.4	1.0	1.0
Изданачке мешовите шуме хрстова-Високе шуме хрстова и осталих лишћара		14.48	1.5	1,414.5	0.7	97.7	14.1	0.4	1.0	1.0
	Чиста састојина	4.73	0.5	830.1	0.4	175.5	15.9	0.5	3.4	1.9
Изданачке мешовите шуме букве-Високе шуме букве и осталих лишћара и четинара		4.73	0.5	830.1	0.4	175.5	15.9	0.5	3.4	1.9
	Чиста састојина	792.06	80.3	154,083.6	81.1	194.5	2,755.9	81.8	3.5	1.8
	Мешовита састојина	174.77	17.7	33,579.6	17.7	192.1	582.3	17.3	3.3	1.7
Високе мешовите шуме борова		966.83	98.1	187,663.1	98.8	194.1	3,338.2	99.1	3.5	1.8
	Чиста састојина	811.27	82.3	156,328.2	82.3	192.7	2,786.0	82.7	3.4	1.8
	Мешовита састојина	174.77	17.7	33,579.6	17.7	192.1	582.3	17.3	3.3	1.7
Укупно ГЈ		986.04	100.0	189,907.8	100.0	192.6	3,368.2	100.0	3.4	1.8

У овој газдинској јединици, чисте састојине доминирају у односу на мешовите састојине. Оне се простиру на површини од 811,27ha, односно 82,3%, док се мешовите састојине простиру на 174,77ha, тј. 17,7% укупно обрасле површине.

Када се посматра запремина, види се да чисте састојине имају већу запремину и она износи 156.328,2m³, односно 82,3%. Запремина мешовитих састојина износи 33.579,6m³, што чини 17,7% укупне запремине. Просечна запремина по јединици површине код чистих састојина износи 192,7m³/ha, а код мешовитих 192,1m³/ha.

Запремински прираст чистих састојина износи 2.786,0m³, односно 82,7% укупног запреминског прираста газдинске јединице. Мешовите састојине имају запремински прираст 582,3m³ односно 17,3%. Просечан запремински прираст по јединици површине код чистих састојина износи 3,4m³/ha, а код мешовитих 3,3m³/ha.

2.1.5. Стање шума по врстама дрвећа

Стање шума по врстама дрвећа у Газдинској јединици „Шљивовица” приказано је у следећој табели:

Табела бр. 13 - Стање шума по врстама дрвећа

Врста дрвећа	Запремина		Запремински прираст		p _{iv} %
	m ³	%	m ³	%	
Цер	165.8	0.1	3.1	0.1	1.9
Сладун	13.0	0.0	0.1	0.0	1.0
Трешња	58.3	0.0	1.2	0.0	2.0
Црни јасен	30.1	0.0	0.5	0.0	1.6
Китњак	5,774.0	3.0	65.5	1.9	1.1
Јасика	27.8	0.0	0.6	0.0	2.0
Буква	933.5	0.5	17.4	0.5	1.9
Јавор	21.4	0.0	0.4	0.0	2.0
Брекиња	10.1	0.0	0.1	0.0	1.0

Лишћари	7,034.0	3.7	88.9	2.6	1.3
Смрча	63.0	0.0	1.3	0.0	2.0
Црни бор	170,967.8	90.0	3,055.6	90.7	1.8
Бели бор	11,843.0	6.2	222.5	6.6	1.9
Четинари	182,873.7	96.3	3,279.4	97.4	1.8
Укупно ГЈ	189,907.8	100.0	3,368.2	100.0	1.8

Као што се види из табеле, у ГЈ „Шљивовица“, четинари су заступљени са 96,3% укупне запремине, што износи 182.873,7m³, док лишћари имају удео од 3,7%, односно њихова запремина износи 7.034,0m³.

Запремински прираст четинарских врста износи 3.279,4m³ (97,4%), а лишћарских 88,9m³ (2,6%).

Најзаступљенија врста дрвећа је црни бор која у укупној запремини учествује са 90,0%, што износи 170.967,8m³ и запреминском прирасту са 90,7%, што износи 3.055,6m³. Од осталих четинарских врста, бели бор у запремини учествује са 6,2%, што износи 11.843,0m³, односно у запреминском прирасту са 6,6%, што је 222,5m³.

Од лишћарских врста највише је заступљен китњак са 3,0% укупне запремине, тј. 5.774,0m³ и запреминским прирастом од 65,5m³, односно 1,9% укупног прираста, као и буква која у укупној запремини учествује са 0,5%, што износи 933,5m³ и запреминском прирасту са 0,5%, што износи 17,4m³.

2.1.6. Стање састојина по дебљинској структури

Стање састојина по дебљинској структури приказано је у следећој табели:

Табела бр. 14 - Стање шума по дебљинској структури

Газдински тип	P	V	Запремина по дебљинским разредима												Iv		
			До 10		11 до 20		21 до 30		31 до 40		41 до 50		51 до 60			61 до 70	
			0.0	I	II	III	IV	V	VI								
ha	m ³	m ³	%	m ³	%	m ³	%	m ³	%	m ³	%	m ³	%	m ³	%	m ³	
2621. Издавачке мешовите шуме храстова-Високе шуме храстова и осталих лишћара	14.48	1,414.6	0.0	652.7	46.1	327.9	23.2	433.9	30.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	14.1
21121. Издавачке мешовите шуме букве-Високе шуме букве и осталих лишћара и четинара	4.73	830.1		156.8	18.9	278.0	33.5	26.5	3.2	215.8	26.0	152.9	18.4				15.9
31210. Високе мешовите шуме борова	966.83	187,663.1	0.0	48,844.1	26.0	79,765.0	42.5	44,746.1	23.8	13,099.1	7.0	1,208.9	0.6			0.0	3,338.2
Укупно	986.04	189,907.8	0.0	49,653.6	26.1	80,371.0	42.3	45,206.5	23.8	13,314.9	7.0	1,361.8	0.7	0.0	0.0		3,368.2

Из табеле се види да се највећи део запремине, односно 42,3% (80.371,0m³) налази у другом дебљинском разреду. У првом дебљинском разреду налази се 26,1% запремине, односно 49.653,6m³, а затим следи трећи дебљински разред са 23,8% односно 45.206,5m³. Учешће осталих дебљинских разреда је испод 10,0%.

Из напред изнетог се може закључити да је у газдинској јединици „Шљивовица” најзаступљенији тањи материјал ($d_s < 30\text{cm}$) са $130.024,6\text{m}^3$ (68,5%). Средње дебео материјал (31-50cm) учествује са 30,8%, односно $58.521,4\text{m}^3$, а дебео ($d_s > 50\text{cm}$) са 0,7% односно $1.361,8\text{m}^3$.

Табела бр. 15 - Запремина по дебљинским категоријама

Запремина по дебљинским категоријама							
ΣГЈ	%	до 30 cm	%	31 - 50 cm	%	> 51 cm	%
189,907.8	100	130,024.6	68.5	58,521.4	30.8	1,361.8	0.7

Имајући у виду да су у овој газдинској јединици више заступљене састојине са тањим материјалом, постоји потреба за спровођењем мера неге, чиме ће се убрзати производни процес, стабилизovati младе састојине, обезбедити несметан развој стабала носиоца будуће производње и интензивирати њихов прираст.

2.1.7. Стање шума по старости

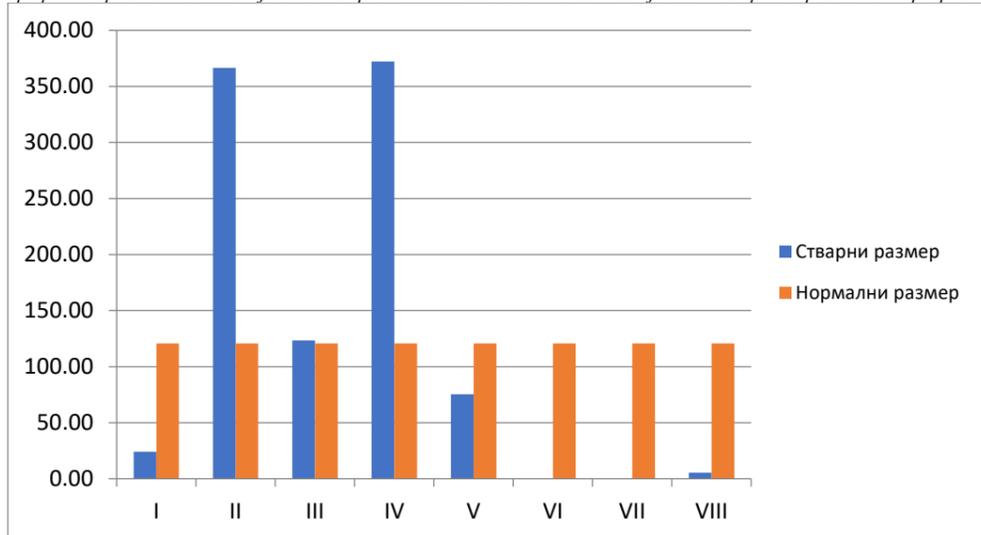
Под добним разредом подразумева се скуп површина свих састојина газдинске јединице чије се старости крећу у одређеним границама - односно у границама једног доброг разреда. Ширина доброг разреда одређена је према пореклу састојине, односно на основу одређене опходње.

За високе и вештачки подигнуте састојине четинара обухваћене ГЈ „Шљивовица” утврђена је ширина доброг разреда од 20 година и опходња од 160 година. За изданацке састојине лишћара ширина доброг разреда је 10 година, а опходња је 80 година.

Табела бр. 16 - Стање састојина по старости – високе и вештачке састојине четинара опходње 160 година, ширине доброг разреда 20 година

Газдински тип	P (ha)	Добни разреди								
	V (m ³)	Ia	Ib	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
	i _v (m ³)	0-20		21-40	41-60	61-80	81-100	101-120	121-140	141-160
Високе мешовите шуме борова	966.83	8.52	15.63	366.52	123.29	372.09	75.37			5.41
	187,663.3			49,213.8	27,141.0	94,256.6	16,721.7			330.2
	3,338.2			963.6	492.4	1598.4	280.5			3.3
Укупно	966.83	8.52	15.63	366.52	123.29	372.09	75.37	0.00		5.41
	187,663.3			49,213.8	27,141.0	94,256.6	16,721.7	0.0		330.2
	3,338.2			963.6	492.4	1,598.4	280.5	0.0		3.3

Графикон бр. 1-Стање састојина по старости – високе и вештачке састојине четинара ширине добног разреда 20 година

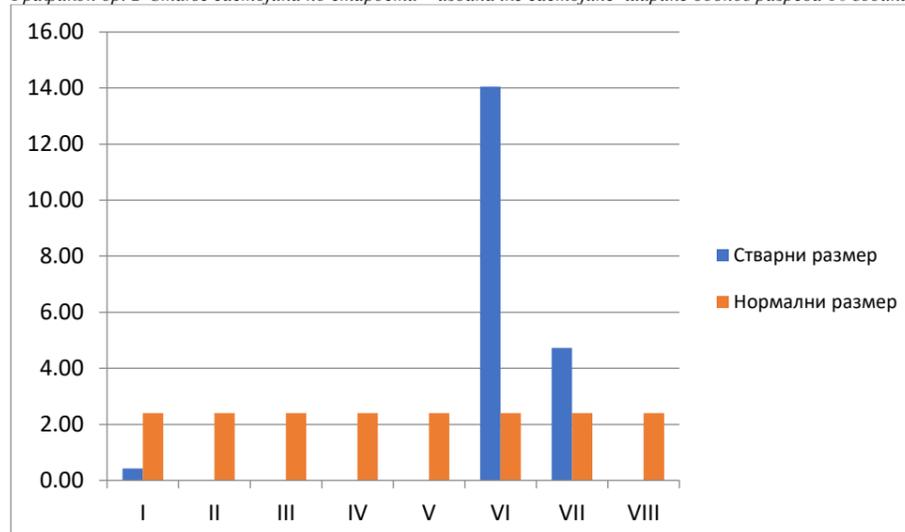
Као што се види из табеле и графикона, високе и вештачке састојине четинара ширине добног разреда 20 година, у овој газдинској јединици разврстане су у осам добних разреда. Укупна површина ових састојина износи 966,83ha, запремина 187.663,3m³. Када се узме у обзир да је опходња 160 година, добије се да нормална површина добног разреда износи 120,85ha. Посматрајући графикон, може се закључити да је распоред састојина по добним разредима неправилан. Најзаступљенији по површини је IV добни разред (61-80 година). Укупна површина ових састојина износи 372,09ha.

Табела бр. 17 - Стање састојина по старости – изданачке састојине опходње 80 година, ширине добног разреда 10 година

Газдински типови	P (ha)	Добни разреди								
	V (m ³)	Ia	Ib	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
	i _v (m ³)	0-10		11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80
Изданачке мешовите шуме хрстова-Високе шуме хрстова и осталих лишћара, Изданачке мешовите шуме букве-Високе шуме букве и осталих лишћара и четинара	19.21	0.43						14.05	4.73	
	2,244.7							1,414.6	830.1	
	30.0							14.1	15.9	
Укупно	19.21	0.43						14.05	4.73	
	2,244.7							1,414.6	830.1	

	30.0						14.1	15.9	
--	------	--	--	--	--	--	------	------	--

Графикон бр. 2-Стање састојина по старости – изданачке састојине ширине добног разреда 10 година

У оквиру изданаčkih састојина укупна запремина је заступљена у I, VI и VII добном разреду, на 19,21ha површине. Површина нормалног размера ових састојина износи 2,40ha. Код ових састојина је нарочито приметно одступање стварног од нормалног размера добних разреда, обзиром да се укупна површина практично налази у саставу само два добна разреда.

На графикону бр. 1 који приказује стање састојина по старости у високим и вештачким састојинама приметно је постојање вишка површина у II и IV добном разреду у односу на нормални размер добних разреда, мањак у I, V и VIII добном разреду, приближну нормалност у III добном разреду и потпуно одсуство површина у VI и VII добном разреду. Вишак површина је јако изражен у II и IV добном разреду јер је њихова површина скоро три пута већа од нормалне површине добног разреда. Што се тиче изданаčkih састојина чије је стање по старости дато у графикону бр. 2, одступање стварног од нормалног размера добних разреда је јако приметно, али је укупна површина под изданаčким састојинама у овој газдинској јединици мала (19,21ha) и нема већег утицаја.

2.1.8. Стање шумских култура и вештачки подигнутих шума

Све вештачки подигнуте састојине старости до 20 година дефинисане су као шумске културе, а старије као шуме. Стање вештачки подигнутих састојина приказано је у следећој табели:

Табела бр. 18 - Стање вештачки подигнутих састојина

Газдински тип	Врста земљишта	Порекло састојине	Површина		Запремина			Запремински прираст			piv(%)
			ha	%	m ³	%	m ³ /ha	m ³	%	m ³ /ha	
Високе мешовите шуме борова	шума	вештачки подигнута састојина четинара	525.89	99.2	117,375.9	100.0	223.2	2,308.2	100.0	4.4	2.0
	шумска култура		4.24	0.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	#DIV/0!
Укупно ГЈ			530.13	100.0	117,375.9	100.0	221.4	2,308.2	100.0	4.4	2.0

У газдинској јединици „Шљивовица” вештачки подигнуте састојине заузимају површину од 530,13ha, односно 53,8% укупно обрасле површине. Вештачки подигнуте састојине старије од 20 година заузимају површину од 525,89ha, док шумске културе (вештачки подигнуте састојине млађе од 20 година) заузимају површину од 4,24ha. Све вештачки подигнуте састојине припадају газдинском типу Високе мешовите шуме борова, а најзаступљенија врста у вештачки подигнутим састојинама је црни бор.

2.1.9. Здравствено стање шума

2.1.9.1. Штетни абиотички фактори

Абиотички фактори могу бити климатски (сунце, светлост, топлота, температура, вода, влажност, ваздух, ветар), едафски (физичке, хемијске и биолошке особине земљишта) и орографски (надморска висина, нагиб терена, експозиција). Многи од ових фактора негативно делују на здравствено стање шума, али је најштетније дејство више удружених фактора оличених у климатским променама. То се првенствено односи на мањак падавина и њихов неравномеран распоред у току године, све мањи број дана са снежним покривачем, екстремно високе температуре у току лета, али и зиме, као и друге повезане појаве. Као последица тих фактора, долази до промена у шумским екосистемима. Мањак падавина проузрокује све сувље станиште, нарочито на јужним експозицијама, а у комбинацији са плитким земљиштем, великим процентом скелета и великим нагибом терена, састојине постају све мање отпорне и то резултира све мањим прирастом и сушењем појединачних стабала. Штетно дејство недостатка снега и голомразице се огледа у све тежем природном обнављању јер младе биљке у стадијуму поника често страдају услед голомразице јер нема снежног покривача који би их штитио.

2.1.9.2. Степен угрожености шума и шумског земљишта од пожара

Све шуме и шумско земљиште се разврставају по угрожености од пожара према степенима угрожености на следећи начин:

I степен – састојине и културе борова

II степен – састојине и културе јеле, смрче и других четинара

- III степен – мешовите састојине и културе четинара и лишћара
IV степен – састојине и културе храста и граба
V степен – састојине букве и других лишћара
VI степен – шикаре, шибљаци и необрасле површине

У ГЈ „Шљивовица”, стање шума према угрожености од пожара, приказано је у следећој табели:

Табела бр. 19 - Стање шума према угрожености од пожара по газдинским типовима

Газдински тип	Степени заштите						Укупно
	I	II	III	IV	V	VI	
	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha
Изданачке мешовите шуме хрстова- Високе шуме хрстова и осталих лишћара				14.48			14.48
Изданачке мешовите шуме букве-Високе шуме букве и осталих лишћара и четинара					4.73		4.73
Високе мешовите шуме борова	966.83						966.83
Необрасло						260.99	260.99
Укупно ГЈ	966.83	0.00	0.00	14.48	4.73	260.99	1,247.03

Како су у овој газдинској јединици најзаступљеније састојине црног бора, јасно је зашто су најбројније састојине првог степена угрожености, на 966,83ha. Четврти степен угрожености је заступљен на 14,48ha, а пети на 4,73ha. Шести степен угрожености заступљен је на 260,99ha.

У ГЈ „Шљивовица” нема противпожарних пруга.

Угроженост од пожара је посебно велика у деловима газдинске јединице који се граниче са површинама у приватном власништву, на којима власници палећи суву вегетацију сређују своје парцеле. У циљу што успешније заштите од пожара, а имајући у виду све чешћу појаву тропских температура током летњих месеци и у нашим крајевима, појачана је контрола у том периоду године. У деловима у којима то није учињено, поставити табле са упозорењем на опасност од пожара, одржавати постојеће шумске комуникације како би се омогућио несметан прилаз свим деловима јединице, оспособљавати раднике за гашење пожара и вршити редовну контролу опреме за гашење пожара, али и наставити добру сарадњу са ватрогасним организацијама.

У шумама није дозвољено ложење отворене ватре.

У Шумском газдинству „Ужице” из Ужица постоји организована служба за заштиту шума од пожара. Практично, сваки запослени радник је у служби заштите шуме. На основу члана 46. Закона о шумама ("Службени гласник РС", број 30/10, 93/2012 и 89/2015.) корисник шума је дужан да донесе план заштите од пожара што је ШГ "Ужице" и учинило. Оперативним планом су дефинисани степени угрожености, врсте горивог материјала, врсте пожара који се очекује, могући правци ширења пожара, мреже путева за моторна возила, снабдевање водом за гашење пожара, стање противпожарних пруга, гашење пожара на већим површинама, мале акумулације, опрема и људство, организација гасилаца и систем командовања, руковођење акцијом и сабирни центар. У критичним периодима за појаву пожара се уводе активна и пасивна дежурства на основу којих се и нерадним данима дефинише ко је одговоран за прва обавештавања у случају избијања пожара.

Здравствено стање састојина ове газдинске јединице, посматрано у целини, је задовољавајуће.

Састојине су углавном доброг здравственог стања и нису примећена значајнија фитопатолошка и ентомолошка оштећења која имају утицаја на будуће газдовање и развој састојина.

Спорадична сушења стабала су присутна појава у шуми, највише условљена станишним условима тако да је закључак да се санитарне сече морају редовно спроводити. Треба водити рачуна, да појединачна стабла која су болесна, натрула, оштећена итд, треба обавезно уклонити у току редовног газдовања, односно приликом одабирања стабала за сечу прво дозначити оваква стабла.

2.1.10. Стање необраслих површина

Све необрасле површине у овој газдинској јединици сврстане су у шумско земљиште, неплодно земљиште, земљиште за остале сврхе и заузећа. У шумско земљиште спадају пашњаци, голети, жбунаста вегетација и сувати, у неплодно камењари, необрасло земљиште које није погодно за пошумљавање, противпожарне пруге, потоци и реке, а у земљиште за остале сврхе ливаде, путеви, далеководи, просеке, зграде и други објекти са окућницом и земљиште за остале сврхе и утрине.

Стање необраслих површина приказано је у следећој табели:

Табела бр. 20 - Стање необраслих површина

Врста земљишта	Површина	
	ha	%
Шумско земљиште	27.10	10.4
Неплодно	198.34	76.0
За остале сврхе	31.66	12.1
Заузеће	3.89	1.5
Укупно ГЈ	260.99	100.0

У газдинској јединици „Шљивовица“ необрасло земљиште се простире на 260,99ha, односно 20,9% од укупне површине газдинске јединице. Анализирајући стање по категоријама, види се да је најзаступљеније неплодно земљиште са 76,0% необрасле површине, односно 198,34ha, земљиште за остале сврхе се простире на 31,66ha (12,1%), шумско земљиште на 27,10ha (10,4%), а заузећа на 3,89ha (1,5%).

2.1.11. Фонд и стање дивљачи

Највећи део шума, шумског земљишта и осталих површина обухваћених ГЈ „Шљивовица“ улазе у састав ловишта „Шарган“, док мањи део (26., 29., 30. и 31. оделење) припада ловишту „Златибор“. Ловиштем „Шарган“ газдује предузеће „Planet Free“ д.о.о. из Ужица, на основу Одлуке о избору корисника ловишта коме се даје право на газдовање ловиштем Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, Управе за шуме, број 324-02-11/4/2021-10 од 19.02.2021. године, док ловиштем „Златибор“ газдује ЛУ „Златибор“ из Чајетине такође на основу наведене Одлуке. Право на газдовање ловиштем се даје на 10 година.

2.1.12. Стање заштићених делова природе

На основу Решења о условима заштите природе које је издао Завод за заштиту природе Србије, ГЈ „Шљивовица“ се не налази у оквиру заштићених подручја за који је спроведен или покренут поступак заштите. Део газдинске јединице се

налази у обухвату еколошки значајног подручја РБА „Златибор“, еколошке мреже Републике Србије, према Уредби о еколошкој мрежи („Службени гласник РС”, бр. 102/2010) и то су одељења 2, 3, 4, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22 и 23, као и делови 1, 5, 6, 7, 8, 9, 24, 25 и 31. одељења. На овом простору се налазе евидентиране строго заштићене и заштићене врсте биљака, животиња и гљива према Правилнику о проглашењу и према Правилнику о критеријумима за издвајање типова станишта, о типовима станишта, осетљивим, угроженим, ретким и за заштиту приоритетним типовима станишта („Службени гласник РС”, бр. 35/2010), као и врсте дрвећа које спадају у категорију ретких, реликтних, ендемичних и угрожених врста.

У одељењима ГЈ „Шљивовица” која се преклапају са еколошки значајним подручјем РБА „Златибор”, у складу са Уредбом о еколошкој мрежи неопходно је применити мере заштите еколошке мреже које подразумевају следеће:

- забрањено је уништавање и нарушавање станишта, као и уништавање и узнемиравање дивљих врста,
- забрањена је промена намена површина под природном и полуприродном вегетацијом (шуме, ливаде, пашњаци, тршћаци итд.)
- предузети мере којима се обезбеђују спречавање, односно смањење, контрола и санација свих облика загађивања.

Строго заштићене и заштићене врсте

На територији распрострањења ове газдинске јединице примећене су, према Правилнику о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Службени гласник РС“ бр. 5/10, 47/11, 32/16 и 98/16), заштићене и строго заштићене врсте, односно према категорији IUCN - TBFRA 2000 (International Union for Conservation of Nature – Temperate and Boreal Forest Resource Assessment) врсте које имају статус реликтне, ендемичне, ретке и угрожене.

Табела бр.21 - Табела заштићених и строго заштићених врста

Подаци о врсти				
Шифра	Латински назив	Народни назив	Национални правилник	Категорија према IUCN (TBFRA2000)
1272	<i>Ilex aquifolium</i>	зеленика	строго заштићена	ретка, врста заштићена као природна реткост
155	<i>Cuculus canorus</i>	кукавица	строго заштићена	
163	<i>Buteo buteo</i>	мишар	строго заштићена	
1805	<i>Vipera ammodytes</i>	поскок	строго заштићена	
342	<i>Picus viridis</i>	зелена жуна	заштићена	

На простору газдинске јединице су у оквиру редовног праћења заштићених врста, констатоване поменуте врсте, али треба имати у виду да је присуство врста из ове категорије далеко веће.

Састојине високих заштитних вредности (HCV шуме)

У складу са категоријама шума високих заштитних вредности које је дефинисао Forest Stewardship Council (FSC) и критеријума за идентификацију ових шума које је прописало ЈП „Србијашуме“, на територији ГЈ „Шљивовица“, идентификована је четврта категорија HCV шума којом су обухваћене све састојине којима је одређена основна намена заштита земљишта од ерозије (код 26).

Све HCV састојине биће приказане табеларно.

Табела бр. 22 - HCV шуме

HCV категорија	Основна намена	Одељење	Одсек	Површина		Запремина			Запремински прираст			piv
				ha	%	m ³	%	m ³ /ha	m ³	%	m ³ /ha	
4	26	1	f	2.05	0.2	547.7	0.4	267.2	11.0	0.4	5.3	2.0
		1	g	1.93	0.2	383.8	0.3	198.9	3.8	0.1	2.0	1.0
		1	h	1.53	0.2	149.9	0.1	98.0	3.0	0.1	2.0	2.0
		2	a	16.22	1.9	5,132.8	3.4	316.4	102.7	4.0	6.3	2.0
		2	b	3.46	0.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	#DIV/0!
		2	c	2.11	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	#DIV/0!
		2	d	12.44	1.5	2,915.6	1.9	234.4	58.3	2.3	4.7	2.0
		2	e	2.17	0.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	#DIV/0!
		2	f	0.93	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	#DIV/0!
		2	g	1.24	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	#DIV/0!
		2	h	1.76	0.2	370.4	0.2	210.5	3.7	0.1	2.1	1.0
		2	i	1.86	0.2	220.5	0.1	118.6	4.4	0.2	2.4	2.0
		2	j	1.24	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	#DIV/0!
		2	k	0.32	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	#DIV/0!
		2	l	0.48	0.1	145.1	0.1	302.3	1.5	0.1	3.0	1.0
		3	b	5.41	0.6	330.2	0.2	61.0	3.3	0.1	0.6	1.0
		3	c	12.67	1.5	2,588.1	1.7	204.3	51.8	2.0	4.1	2.0
		3	d	3.11	0.4	1,074.0	0.7	345.3	21.5	0.8	6.9	2.0
		4	a	34.88	4.1	6,159.7	4.1	176.6	61.6	2.4	1.8	1.0
		4	b	8.10	1.0	2,301.9	1.5	284.2	46.0	1.8	5.7	2.0
		4	c	1.33	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	#DIV/0!
		4	d	5.50	0.6	1,386.7	0.9	252.1	27.7	1.1	5.0	2.0
		5	a	8.92	1.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	#DIV/0!
		5	b	0.69	0.1	98.5	0.1	142.8	2.0	0.1	2.9	2.0
		5	c	8.57	1.0	1,631.2	1.1	190.3	32.6	1.3	3.8	2.0
		5	d	0.58	0.1	141.0	0.1	243.1	2.8	0.1	4.9	2.0
5	e	11.18	1.3	2,644.4	1.8	236.5	26.4	1.0	2.4	1.0		

6	a	11.33	1.3	1,697.0	1.1	149.8	33.9	1.3	3.0	2.0
6	b	1.94	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	#DIV/0!
6	c	10.13	1.2	2,404.1	1.6	237.3	48.1	1.9	4.7	2.0
7	a	6.28	0.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	#DIV/0!
7	b	11.15	1.3	2,580.6	1.7	231.4	51.6	2.0	4.6	2.0
7	c	3.72	0.4	1,037.3	0.7	278.8	10.4	0.4	2.8	1.0
7	d	13.71	1.6	1,924.6	1.3	140.4	19.2	0.7	1.4	1.0
7	e	3.79	0.4	643.6	0.4	169.8	12.9	0.5	3.4	2.0
8	b	31.06	3.7	5,870.1	3.9	189.0	57.3	2.2	1.8	1.0
9	a	7.16	0.8	2,494.2	1.7	348.3	49.9	1.9	7.0	2.0
9	b	10.45	1.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	#DIV/0!
9	c	12.27	1.4	2,535.9	1.7	206.7	50.7	2.0	4.1	2.0
9	d	2.08	0.2	887.6	0.6	426.7	8.9	0.3	4.3	1.0
10	a	10.57	1.2	3,065.0	2.0	290.0	61.3	2.4	5.8	2.0
10	b	9.49	1.1	1,020.2	0.7	107.5	10.2	0.4	1.1	1.0
10	c	1.90	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	#DIV/0!
10	d	8.35	1.0	1,679.5	1.1	201.1	33.6	1.3	4.0	2.0
10	e	3.35	0.4	844.9	0.6	252.2	8.4	0.3	2.5	1.0
10	f	3.14	0.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	#DIV/0!
11	a	10.83	1.3	1,675.4	1.1	154.7	33.5	1.3	3.1	2.0
11	b	8.55	1.0	1,661.6	1.1	194.3	33.2	1.3	3.9	2.0
11	c	18.12	2.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	#DIV/0!
11	d	7.14	0.8	1,742.4	1.2	244.0	17.4	0.7	2.4	1.0
12	a	30.38	3.6	4,342.3	2.9	142.9	43.4	1.7	1.4	1.0
12	b	1.57	0.2	377.5	0.3	240.4	7.5	0.3	4.8	2.0
12	c	1.20	0.1	218.0	0.1	181.7	4.4	0.2	3.6	2.0
12	d	7.44	0.9	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	#DIV/0!
13	a	18.14	2.1	2,276.5	1.5	125.5	22.8	0.9	1.3	1.0
14	a	6.17	0.7	1,001.0	0.7	162.2	17.2	0.7	2.8	1.7
14	b	28.09	3.3	3,554.1	2.4	126.5	71.1	2.8	2.5	2.0
14	c	2.03	0.2	104.7	0.1	51.6	1.0	0.0	0.5	1.0
14	d	2.83	0.3	913.3	0.6	322.7	9.1	0.4	3.2	1.0
15	a	26.63	3.1	4,089.3	2.7	153.6	81.8	3.2	3.1	2.0
15	b	7.05	0.8	2,084.6	1.4	295.7	20.8	0.8	3.0	1.0
15	c	2.49	0.3	698.8	0.5	280.6	14.0	0.5	5.6	2.0
15	d	5.19	0.6	774.6	0.5	149.3	15.5	0.6	3.0	2.0
16	a	32.40	3.8	7,177.1	4.8	221.5	143.5	5.6	4.4	2.0
16	b	5.50	0.6	812.8	0.5	147.8	16.3	0.6	3.0	2.0

	НЦ 26	847.04	100.0	150,212.5	100.0	177.3	2,580.5	100.0	3.0	1.7
	ХЦВ 4	847.04	100.0	150,212.5	100.0	177.3	2,580.5	100.0	3.0	1.7
	Укупно ГЈ	847.04	100.0	150,212.5	100.0	177.3	2,580.5	100.0	3.0	1.7

На подручју ГЈ „Шљивовица” је заступљена 4. категорија НCV шума. НCV 4 шуме се простиру на површини од 847,04ha, укупне дрвне запремине 150.212,5m³ и запреминског прираста 2.580,5m³. То практично значи да је 85,9% од укупно обрасле површине под НCV шумама.

2.1.13. Отвореност шумског комплекса саобраћајницама

За успешно и интензивно газдовање као и спровођење свих уређајних и узгојних мера за сваку газдинску јединицу, неопходно је постојање довољно густе и адекватно распоређене мреже шумских путева. Отвореност шума представља један од основних предуслова за интензивно гајење и коришћење шума. Од степена развијености јавних и шумских путева зависи и правилан распоред сеча и радова на гајењу шума.

Сви путеви нижег реда су повезани са савременим јавним путевима који из Ужица воде ка Вишеграду, односно ка Новој Вароши, због чега су ови путни правци најважнији за отвореност ГЈ „Шљивовица”. Спољна отвореност газдинске јединице и повезаност са јавним путевима вишег реда може се окарактерисати као повољна, тако да се може рећи да је шумски транспорт у великој мери условљен наведеним путним правцима.

Табела бр. 23 - Стање шумских саобраћајница

Ред. бр.	Назив пута	Одељења која отвара	Јавни путеви			Укупно јавни	Шумски путеви		Укупно шумски	Свега	Употребљивост	Оцена стања
			Савремени	Са коловозом	Без коловоза		Са коловозом	Без коловоза				
			km									
1	Ново село - Обрташка	1,3 - 5						1.723	1.723	1.723	Условно употребљиво	Осредње
2	Милосављевићи - Семеђево	4 - 7,12			2.879	2.879				2.879	Условно употребљиво	Лоше
3	Питомине - Љескова вода	18,19			1.181	1.181				1.181	Условно употребљиво	Лоше
4	Вијадукт - Шљивовачки до	20,24			2.036	2.036				2.036	Условно употребљиво	Лоше
5	Чаловац - Јанков до	21,22			3.293	3.293				3.293	Употребљиво	Осредње
6	Чаловац - Торлакова воденица	22 - 25			1.383	1.383				1.383	Условно употребљиво	Лоше
7	Локва - Горња Шљивовица	25	0.233			0.233				0.233	Употребљиво	Добро
8	Равнице - Црни врх	26			2.142	2.142				2.142	Условно употребљиво	Осредње
9	Рудина - Росуље	28	1.602			1.602				1.602	Употребљиво	Добро

10	Рудина - Станићи	28	1.159			1.159				1.159	Употребљиво	Добро
11	Рудине - Рожанство	29	0.410			0.410				0.410	Употребљиво	Добро
12	Чајетина - Мушвете	29,30	1.307			1.307				1.307	Употребљиво	Добро
13	Ужице - Чајетина	30	0.856			0.856				0.856	Употребљиво	Добро
14	Ужице - Нова Варош	30,31	1.000			1.000				1.000	Употребљиво	Добро
Укупно ГЈ			6.567	0.000	12.914	19.481	0.000	1.723	1.723	21.204		

Као што се види из табеле, у овој газдинској јединици је већа дужина јавних од шумских путева (дужина јавних путева је 19,481km, а шумских 1,723km) и њихова укупна дужина износи 21,204km, а отвореност газдинске јединице износи 17,004km/1.000ha.

Већа дужина јавних путева, нарочито савремених асфалтираних путева, који су употребљиви и у добром стању, могу представљати и ограничавајући фактор за газдовање шумама. Путни правци Ужице – Чајетина и Ужице – Нова Варош су изузетно фреквентни и јако је отежан утовар дрвних сортимената и прилаз натоварених камиона. Остали асфалтирани јавни путеви, као што су Рудина – Росуље и Рудина – Станићи имају малу носивост, док су остали јавни путеви условно употребљиви, односно њихова употребљивост зависи од временских услова али и могућности да се ти путеви асфалтирају и тиме ограничи приступ камионима веће носивости.

2.1.14. Приказ стања недрвених производа

Организованог откупа недрвених шумских производа из ове газдинске јединице нема, а нема ни података о њиховим количинама. Најчешће заступљени недрвени шумски производи су борове шишарке, различите врсте гљива и лековитог биља и шумски плодови (шипурак, клека, дивља јагода, боровница...) и углавном их користи локално становништво за личну употребу.

2.1.15. Семенски објекти и расадници

На територији ГЈ „Шљивовица” нема издвојених семенских објеката.

2.1.16. Општи осврт на затечено стање

Газдинска јединица „Шљивовица” се простире на територији политичке општине Чајетина.

Укупна површина газдинске јединице износи 1.247,03ha, од чега је 986,04ha (79,1%) обрасло, а 260,99ha (20,9%) необрасло.

Укупна запремина газдинске јединице „Шљивовица” износи 189.907,8m³, што по јединици површине износи 192,6m³/ha. Запремински прираст износи 3.368,2m³, односно 3,4m³/ha.

Најзаступљенија глобална наменска целина је НЦ 12 која у укупној површини учествује са 85,9%, односно основна наменска целина 26 такође са 85,9% укупне обрасле површине газдинске јединице.

По површини је најзаступљенији газдински тип Високе мешовите шуме борова које заузимају површину од 966,83ха, односно 98,1% укупне обрасле површине газдинске јединице. Следећи по површини је газдински тип Издавачке мешовите шуме храстова-Високе шуме храстова и осталих лишћара који се простире на 14,48ха, односно 1,5% обрасле површине. Трећи по површини је газдински тип Издавачке мешовите шуме букве-Високе шуме букве и осталих лишћара и четинара и налази се на 4,73ха, односно 0,5% обрасле површине.

Када се посматра запремина, највеће учешће у укупној запремини газдинске јединице има газдински тип Високе мешовите шуме борова са 98,8%, односно 187.663,1м³. Други најзаступљенији газдински тип у укупној запремини је газдински тип Издавачке мешовите шуме храстова-Високе шуме храстова и осталих лишћара са 0,7%, односно 1.414,5м³. Највећу просечну запремину по јединици површине има газдински тип Високе мешовите шуме борова и она износи 194,1м³/ха.

Највећи запремински прираст има газдински тип Високе мешовите шуме борова и он износи 3.338,2м³, односно 99,1% укупног запреминског прираста газдинске јединице. Следећи је газдински тип Издавачке мешовите шуме букве-Високе шуме букве и осталих лишћара и четинара са учешћем у запреминском прирасту од 0,5%, односно 15,9м³. Највећи запремински прираст по јединици површине има газдински тип Високе мешовите шуме борова и он износи 3,5м³/ха.

Када се посматра стање састојина по пореклу, примећује се да су најзаступљеније вештачки подигнуте састојине, које у укупној обраској површини газдинске јединице учествују са 530,13ха, односно 53,8%, док високе природне састојине заузимају површину од 436,70ха односно 44,3%. Издавачке састојине заузимају површину од 19,21ха, односно 1,9%.

Вештачки подигнуте састојине имају највећу запремину и она износи 117.375,9м³, односно 61,8% укупне запремене, као и највећи запремински прираст од 2.308,2м³, што чини 68,5% укупног запреминског прираста. Високе природне састојине имају запремину 70.287,3м³ (37,0%) и запремински прираст 1.029,9м³ (30,6%), док издавачке састојине имају запремину 2.244,6м³ (1,2%) и запремински прираст 30,1м³ (0,9%). Када се посматра запремина по јединици површине, она је највећа код вештачки подигнутих састојина и износи 221,4м³/ха, код високих природних састојина је 161,0м³/ха, а код издавачких састојина 116,8м³/ха. Запремински прираст по јединици површине код вештачки подигнутих састојина износи 4,4м³/ха, код високих 2,4м³/ха, а код издавачких 1,6м³/ха.

У погледу очуваности, примећује се да је највеће учешће очуваних састојина и износи 774,36ха (78,5%), док су разређене састојине на површини од 211,68ха (21,5%). Запремина је такође највећа код очуваних састојина и износи 154.776,4м³, односно 81,5% укупне запремене. Очуване састојине имају и највећи запремински прираст и износи 87,1% укупног прираста, односно 2.933,3м³. Када се посматра расподела запремене по јединици површине, највећа је код очуваних састојина и износи 199,9м³/ха.

Када се посматра стање састојина и по пореклу и по очуваности, примећује се да су најзаступљеније вештачки подигнуте очуване састојине четинара са 469,26ха, односно 47,6%. Такође, вештачки подигнуте очуване састојине четинара имају највећу запремину и она износи 57,7% укупне запремене, односно 109.562,5м³, као и запремински прираст који је 64,7% укупног запреминског прираста газдинске јединице (2.179,9м³).

Гледано по мешовитости, чисте састојине заузимају површину од 811,27ха, односно 82,3% укупне обрасле површине, док су мешовите на површини од 174,77ха или 17,7% укупне обрасле површине ГЈ. Када се посматра запремина, чисте састојине имају већу запремину и она износи 156.328,2м³ (82,3%) и имају запремински прираст 2.786,0м³, односно 82,7% укупног запреминског прираста газдинске јединице. Мешовите састојине имају запремину 33.579,6м³ (17,7%) и запремински прираст 582,3м³ (17,3%). Запремина по јединици површине је незнатно већа код чистих састојина и износи 192,7м³/ха, док је код мешовитих састојина 192,1м³/ха.

Најзаступљенија врста је црни бор са 90,0% од укупне запремене, односно 170.967,8м³. Запремински прираст ове врсте је 3.055,6м³, односно 90,7% укупног запреминског прираста. Од лишћара је најзаступљенији китњак са 3,0% од укупне запремене, односно 5.774,0м³.

Највећи део дрвне запремине налази се у другом дебљинском разреду 80.371,0m³ (42,3%).

Старосна структура показује одступања од нормалног размера добних разреда. Код високих и вештачки подигнутих састојина четинара су најзаступљеније по површини састојине IV добног разреда, површине 372,09ha, које такође имају и највећу запремину од 94.256,6m³ и запремински прираст од 1.598,4m³. Посматрајући размере добних разреда по пореклу састојина, приметно је да је стварни размер високих природних и вештачки подигнутих састојина јако одступа, да постоји вишак површина у II и IV добном разреду у односу на нормални размер добних разреда, мањак у I, V и VIII добном разреду, приближна нормалност у III добном разреду и потпуно одсуство површина у VI и VII добном разреду. Издавачке састојине су заступљене у I, VI и VII добном разреду, недостатак појединих добних разреда и одступање стварног од нормалног размера добних разреда је јако приметно, али је укупна површина под издавачким састојинама у овој газдинској јединици мала (19,21ha) и нема већег утицаја.

Површина вештачки подигнутих састојина у овој газдинској јединици износи 525,89ha, што чини 42,2% укупне обрасле површине. Запремина ових састојина је 117.375,9m³, а запремински прираст 2.308,2m³. Културе, односно састојине млађе од 20 година, су заступљене на површини од 4,24ha, односно 0,3% укупне обрасле површине..

У овој газдинској јединици нема регистрованих семенских састојина.

Здравствено стање састојина ове газдинске јединице је задовољавајуће.

Газдинска јединица „Шљивовица” највећим делом улази у састав ловишта „Шарган” којим газдује предузеће „Planet Free” д.о.о. из Ужица, док мањи део ГЈ (26., 29., 30. и 31. одељење) припада ловишту „Златибор” којим газдује ЛУ „Златибор” из Чајетине.

НСВ шуме у ГЈ „Шљивовица” имају површину од 847,04ha и све спадају у НСВ 4 категорију. То практично значи да је 85,9% од укупно обрасле површине под НСВ шумама.

Отвореност газдинске јединице износи 17,004km/1.000ha. Већина путева, је условно употребљива.

У претходном уређајном периоду нису примећене значајне појаве штетних утицаја, али здравствено стање шума треба редовно пратити. Такође, спроводити све мере предохране када су пожари у питању.

2.2. Анализа стања и спроведених мера газдовања

2.2.1. Промена шумског фонда по површини

Табела бр. 24 - Промена шумског фонда по површини

Година	Укупна површина	Шуме и шумска станишта				Остало земљиште			Заузеће
		Свега	Шуме	Шумске културе	Шумско земљиште	Свега	Неплодно	За ост.сврхе	
2014	1,254.02	1,204.80	987.11	0.00	217.69	45.95	2.75	43.20	3.27
2024	1,247.03	1,013.14	981.80	4.24	27.10	230.00	198.34	31.66	3.89
Промена	-6.99	-191.66	-5.31	4.24	-190.59	184.05	195.59	-11.54	0.62

Укупна површина газдинске јединице „Шљивовица” смањена је за 6,99ha у односу на претходни премер. Промена површине настала је из разлога враћања појединих парцела у корист Републике Србије, али такође и због додавања појединих парцела ЛП „Србијашуме”. Враћено је 6 парцеле укупне површине 6ha 36a 97m² (место звано Очка гора, КО Чајетина) , а

додато је 5 парцела укупне површине 1ha 80a 01m² све у КО Бранешци. Осим тога разлика је и последица дигитализације катастарских планова услед чега је дошло до промене површине.

Од 5 добијених парцела, 3 су сувласничке и све су у КО Бранешци. КП 3189 је сада b одсек, КП 2113 је с одсек, а КП 1981 је чистина бр. 8, све у 31. одељењу. Сувласничка је и КП 4310 у КО Шљивовица (сада 13. одељење). За катастарске парцеле на којима је у катастру уписано сувласништво јавне (државне) својине Републике Србије и приватне својине правних и физичких лица, са опредељеним сувласничким идеалним деловима, неопходно је покренути судски, ванпарнични поступак, развргнућа сувласничке заједнице, физичком деобом, парцелацијом. Доказ о покренутом поступку представља основ да се катастарска парцела може наћи у основи газдовања шумама, али се не планирају никакви радови на тим парцелама до окончања поступка и уписа новог стања у катастар непокретности.

Савремени инструменти омогућили су знатно прецизнију припрему, издвајање, идентификацију и картирање површина, као и прецизнији рад на терену. Из табеле се види да је површина под шумом смањена за 5,31ha, док је површина под шумским културама повећана за 4,24ha (шумске културе нису евидентирани у претходној Основи).

Такође, дошло је до смањења површине под категоријом „шумско земљиште“, на рачун категорије „неплодно“, а све као последица нове, непосредно на терену извршене, категоризације земљишта у оквиру ове газдинске јединице. У неплодно земљиште сврстане су површине које нису погодне за пошумљавање и површине које су у претходним уређајним периодима више пута пошумљаване, али због неповољних станишних услова (веома плитко и суво скелетно земљиште, јужне експозиције, дуготрајне летње суше), пошумљавање је било безуспешно. Површина заузећа која сада износи 3,89ha повећана је за 0,62ha.

2.2.2. Промена шумског фонда по запремини и запреминском прирасту

Табела бр. 25 - Промена шумског фонда по запреминском прирасту

Врста дрвећа	2014		Остварени принос (m ³)	Очекивана запремина V(m ³)	2024		Разлика стварне и очекиване запремине m ³
	V(m ³)	i _v (m ³)			V(m ³)	i _v (m ³)	
Цбор	132,780.2	2,130.3	8,302.6	145,780.7	170,967.8	3,055.6	25,187.2
Ббор	9,073.0	151.3	521.8	10,064.2	11,843.0	222.5	1,778.8
Смрча				0.0	63.0	1.3	63.0
Четинари	141,853.2	2,281.6	8,824.3	155,844.9	182,873.7	3,279.4	27,028.9
Цер	24.2	0.3		27.2	165.8	3.1	138.6
Сладун				0.0	13.0	0.1	13.0
Трешња				0.0	58.3	1.2	58.3
Цјасен				0.0	30.1	0.5	30.1
Китњак	3,371.0	29.3	6.4	3,657.6	5,774.0	65.5	2,116.5
Ласика				0.0	27.8	0.6	27.8
Бреза	47.6	0.6		53.6			-53.6
Јавор				0.0	21.4	0.4	21.4
Брекиња				0.0	10.1	0.1	10.1

Врста дрвећа	2014		Остварени принос (m ³)	Очекивана запремина V(m ³)	2024		Разлика стварне и очекиване запремине m ³
	V(m ³)	i _v (m ³)			V(m ³)	i _v (m ³)	
Буква	1,077.2	16.9	9.5	1,236.7	933.5	17.4	-303.3
Лишћари	4,520.0	47.1	15.9	4,975.1	7,034.0	88.9	2,059.0
Укупно ГЈ	146,373.2	2,328.7	8,840.2	160,820.0	189,907.8	3,368.2	29,087.8

Очекивана запремина добијена је тако што је запремина добијена претходним премером увећана за периодични прираст и умањена за остварени принос у периоду. Запремина добијена премером из 2014.год. износи 146.373,2m³, док запремина добијена премером 2024.године износи 189.907,8m³ и за 29.087,8m³ је већа од очекиване запремине. Разлика између добијене запремине премером 2024. године и очекиване запремине износи 18,1% од очекиване запремине.

Треба имати у виду да је премерен знатан део површина, које у прошлом уређајном периоду нису имале запремину. Такође, за све три газдинске јединице које су мерене током 2024. године, након обраде података добила се приметна разлика стварне од очекиване запремине. С обзиром на то да се претходних пар уређајних периода значајније одступање није дешавало, претпоставка је да је то последица промене методологије премера, односно мањег процента узорка.

2.3. Однос остварених и планираних радова у досадашњем газдовању

2.3.1. Досадашњи радови на обнови и гајењу шума

У следећој табели приказан је однос планираних и остварених радова на обнови и гајењу шума у протеклом уређајном раздобљу:

Табела бр. 26 - Однос планираних и остварених радова

Врста рада	Планирано	Остварено	Разлика	
	ha	ha	ha	%
313 - Вештачко пошумљавање голети и обешумљених пов.	4.06	10.10	-6.04	248.8
414 - Попуњавање вешт.под.култ.садњом	0.86	0.50	0.36	58.1
518 - Окопавање и прашење у културама	4.06		4.06	0.0
526 - Чишћење у младим природним састојинама	5.51	5.50	0.00	100
Прореди	509.99	417.21	92.78	81.8
Обнављање једнодобних шума	14.72	12.05	2.67	81.9
Укупно	539.20	445.36	93.84	82.6

Подаци приказани у табели преузети су из плана гајења ОГШ за ГЈ „Шљивовица“ (2016-2025), односно, евиденције извршених радова у наведеној основи. Реализација плана гајења по површини износи 82,6% од планираног.

Вештачко пошумљавање голети и обешумљених површина извршено је на 10,10ха површине (248,8%), јер је на планираним површинама вршено поновно пошумљавање. Чишћење у младим природним састојинама извршено је на 2,10ха површине (24,1%). Чишћење у младим културама извршено је на 100% планиране површине. Попуњавање вештачки подигнутих култура садњом извршено је на 0,50ха површине, односно 58,1%, док је окопавање и прашење изостало. Проредне сече су извршене на површини од 417,21ха, односно 81,8% планиране површине, а сече обнављања на 12,05ха, односно остварене су на 81,9% планиране површине.

2.3.2. Досадашњи радови на коришћењу шума

Досадашњи радови на коришћењу шума приказане се кроз приказ реализације плана проредних сеча и плана сеча обнављања. При томе ће се анализирати реализација у односу на планирани принос, али и у односу на целокупну површину на којој су планиране проредне сече, односно сече обнављања. Наведене анализе извршене су на основу евиденције вођене у претходној основи газдовања шумама.

Табела бр. 27 - Досадашњи радови на коришћењу шума

Газдинска класа	Површина			Принос										
				Претходни			Главни			Бесправне сече		Укупан		
	План	Извршено		План	Извршено		План	Извршено		м ³	ха	Укупан		
	ха	ха	%	м ³	м ³	%	м ³	м ³	%			м ³	м ³	%
10360421	6.85	0.15	2.2	131.2	9.3	7.1				0.2	0.01	131.2	9.3	7.1
10381514	79.83	67.60	84.7	1,698.0	1,378.0	81.2				7.4	0.10	1,698.0	1,378.0	81.2
10475421	3.71	3.71	100.0	117.5	150.0	127.6						117.5	150.0	127.6
10475514	108.30	103.14	95.2	3,085.0	3,000.5	97.3				1.1	0.01	3,085.0	3,000.5	97.3
10476514	35.73	35.73	100.0	914.0	956.0	104.6				1.1	0.01	914.0	956.0	104.6
НЦ 10	234.42	210.33	89.7	5,945.7	5,493.7	92.4	0.0	0.0		9.9	0.13	5,945.7	5,493.7	92.4
26306521	10.43	0.40	3.8	83.4		0.0		1.8				83.4	1.8	2.2
26381514	94.73	82.12	86.7	892.9	708.5	79.3	535.3	461.9	86.3			1,428.2	1,170.5	82.0
26382514		0.20						4.2				0.0	4.2	
26475514	131.21	92.68	70.6	2,465.2	1,910.2	77.5				3.3	0.05	2,465.2	1,910.2	77.5
26476514	27.44	20.12	73.3	248.0	156.2	63.0						248.0	156.2	63.0
26477514	7.04	5.37	76.3	102.3	73.2	71.6						102.3	73.2	71.6
26478514	19.44	18.04	92.8	222.1	194.4	87.5						222.1	194.4	87.5
НЦ 26	290.29	218.93	75.4	4,013.9	3,042.5	75.8	535.3	468.0	87.4	3.3	0.05	4,549.2	3,510.4	77.2
Укупно ГЈ	524.71	429.26	81.8	9,959.6	8,536.2	85.7	535.3	468.0	87.4	13.2	0.18	10,494.9	9,004.2	85.8

Укупан планирани принос за ГЈ „Шљивовица“ за претходни уређајни период износио је 10.949,9м³, на планираној радној површини од 524,71ха. Реализовани принос у претходном уређајном раздобљу за ову газдинску јединицу износи

9.004,2m³. Извршење по површини износи 81,8%, а по запремини 85,8% у односу на план. Планирани претходни принос извршен је са 85,7%, а главни са 87,4% у односу на планирану запремину.

Највећи удео у укупном приносу има ГК 10.475.514 са 3.000,5m³, што чини 33,3% укупног приноса.

Црни бор је најзаступљенија врста дрвећа у јединици, па самим тим и у укупном приносу учествује са 8.302,5m³, односно 92,2%.

У претходном уређајном периоду било је 13,2m³ бесправних сеча, на површини од 0,18ha.

Најзначајнији разлози за неизвршење планираних сеча углавном се односе на проблеме извоза дрвних сортимената. Поједина одељења су потпуно неотворена, а многи извозни путеви пролазе преко приватних парцела или имају малу ограничену носивост. Додатне потешкоће представљају недостатак радне снаге и неприступачан терен.

Осим тога, у претходним уређајним раздобљима била је устаљена пракса да се приликом дознаке оставља око 10% од планираног етата као резерва у случају извала, ломова или сушења стабала након сече. Међутим, уколико до тих појава није долазило, та „резерва“ није накнадно сечена и остајала је у састојини.

2.3.3. Општи осврт на досадашње газдовање

Укупна површина газдинске јединице „Шљивовица” износи 1.247,03ha и за 6,99ha је мања од површине у претходном уређајном раздобљу. Промена укупне површине настала је из више разлога: додавањем нових парцела које нису биле обухваћене претходном основном, враћањем одређених парцела у власништво Републике Србије, као и дигитализацијом катастарских планова, што је довело до измене површина појединих парцела.

Укупна запремина је 189.907,8m³ и за 29.087,8m³ је већа од очекиване запремине, тако да разлика између премером добијене и очекиване запремине износи 18,1%. Треба имати у виду да је премерен знатан део површина, које у прошлом уређајном периоду нису имале запремину. Такође, с обзиром на то да се претходних пар уређајних периода значајније одступање није дешавало, претпоставка је да је то последица промене методологије премера, односно мањег процента узорка.

Радови на гајењу шума, према евиденцији, извршени су у обиму од 82,6%.

Остварени принос износи 9.004,2m³ што је 85,8% у односу на планирани.

Црни бор учествује у укупном приносу са више од 92%.

У наредном уређајном периоду треба настојати да се сви планови испуне у предвиђеном обиму, како би се опште стање ових састојина унапредило и остварили циљеви газдовања.

2.4. ВРЕДНОСТ ШУМА

Вредност шума газдинске јединице „Шљивовица” одређује вредност дубеће запремине и вредност младих састојина. У исказаним вредностима није вреднована општекорисна функција шума, као ни вредност коришћења осталих шумских ресурса.

Вредност шума утврђена је методом садашње сечиве вредности. Код ове методе утврђује се вредност дрвне запремине на пању уз претпоставку да се иста користи под истим условима као етат, уз додатак вредности младих шума.

Ради утврђивања процене вредности шуме по овој методи урађено је следеће:

Врста дрвећа	Јединична вредност сортимената FCO камионски пут									
	Трупци						Стубови	Рудничко	Сит.тех.	Просторно
	F	L	K	I	II	III				
	дин/м ³									
Сладун										4,790.0
Трешња										4,790.0
Цјасен										4,790.0
Китњак										4,790.0
Јасика										4,790.0
Буква										4,790.0
Јавор										4,790.0
Брекиња										4,790.0
Цбор		#####		7,703.0	##	####	##	4,275.0	3,902.0	3,462.0
Ббор				10,719.0	##	####	##	4,275.0	3,902.0	3,462.0
Смрча					##	####		6,054.0	4,299.0	3,462.0

Табела бр. 30 - Јединична цена трошкова производње

Врста дрвећа	Трошкови сече, привлачења и извожења									
	Трупци						Стубови	Рудничко	Сит.тех.	Просторно
	F	L	K	I	II	III				
	дин/м ³									
Цер										2,500.0
Сладун										2,500.0
Трешња										2,500.0
Цјасен										2,500.0
Китњак										2,500.0
Јасика										2,500.0
Буква										2,500.0
Јавор										2,500.0
Брекиња										2,500.0
Цбор		2,200.0		2,200.0	##	####	##	2,200.0	2,200.0	2,500.0
Ббор				2,200.0	##	####	##	2,200.0	2,200.0	2,500.0
Смрча					##	####		2,200.0	2,200.0	2,500.0

Табела бр. 31 - Јединична вредност сортимената „на пању“

Врста	Јединична вредност сортимената "на пању"
-------	--

дрвећа	Трупци						Стубови	Рудничко	Сит.тех.	Просторно
	F	L	K	I	II	III				
	дин/м ³									
Цер										2,290.0
Сладун										2,290.0
Трешња										2,290.0
Цјасен										2,290.0
Китњак										2,290.0
Јасика										2,290.0
Буква										2,290.0
Јавор										2,290.0
Брекиња										2,290.0
Цбор		8,198.0		5,503.0	4,423.0	2,793.0	7,123.0	2,075.0	1,702.0	962.0
Ббор				8,519.0	6,783.0	5,232.0	7,123.0	2,075.0	1,702.0	962.0
Смрча					6,783.0	5,232.0	0.0	3,854.0	2,099.0	962.0

Табела бр. 32 - Укупна вредност сортимената „на пању“

Врста дрвећа	Укупна вредност сортимената "на пању"											
	Трупци						Стубови	Рудничко	Сит.тех.	Просторно	Укупно	
	F	L	K	I	II	III						
	дин											
Цер											322,687.5	322,687.5
Сладун											25,264.0	25,264.0
Трешња											113,572.8	113,572.8
Цјасен											58,651.2	58,651.2
Китњак											11,239,166.9	11,239,166.9
Јасика											54,099.5	54,099.5
Буква											1,923,844.0	1,923,844.0
Јавор											41,703.9	41,703.9
Брекиња											19,655.6	19,655.6
Цбор		10,511,955.2		84,675,222.3	85,071,440.2	68,045,611.8	18,267,054.6	69,177,846.1	10,912,019.8	3,330,444.0	349,991,594.0	
Ббор				9,836,808.8	9,037,230.0	8,829,652.2	1,265,363.2	4,791,965.8	755,878.2	3,330,444.0	37,847,342.1	
Смрча					16,015.1	12,353.1		27,298.7	14,867.7	3,330,444.0	3,400,978.6	
Укупно ГЈ	0.0	10,511,955.2	0.0	94,512,031.1	94,124,685.3	76,887,617.1	19,532,417.8	73,997,110.6	11,682,765.7	23,789,977.4	405,038,560.1	

Вредност састојина на пању једнака је разлици између укупне продајне вредности дрвних сортимената и укупних трошкова сече, привлачења и извожења и за ову газдинску јединицу износи 254.840.839,7 динара.

2.4.3. Вредност младих састојина (без запремине)

Вредност младих састојина се израчунава на основу трошкова подизања вештачки подигнутих састојина (за природне састојине се трошкови умањују за трошкове пошумљавања) и стопе раста, у зависности од броја година старости. За израчунавање трошкова подизања просечне цене за извођење радова на гајењу преузете су из Смерница за гајење шума за 2025. годину. Просечне цене су добијене на бази директних трошкова (материјални трошкови, трошкови радне снаге и превоза) и општих трошкова који су узети у износу од 10% у односу на директне.

Вредност младих састојина приказана је у следећој табели.

Табела бр. 33 - Вредност младих састојина

Порекло састојина	Старост (год.)	Површина (ха)	Трошкови подизања		Фактор 1,0 p ⁿ	Вредност (дин)
			дин/ ха	Укупно		
1	2	3	4	5	6	7
Младе природне састојине	1-10	0.43	103,243.81	44,394.84	1.2189	54,112.87
	11-20	19.91	103,243.81	2,055,584.26	1.4859	3,054,392.65
	Укупно	20.34		2,099,979.10		3,108,505.52
Младе вештачки подигнуте састојине	1-10	4.24	271,068.52	1,149,330.52	1.2800	1,471,143.07
	11-20		271,068.52	0.00	1.6386	0.00
	Укупно	4.24		1,149,330.52		1,471,143.07
Укупно:		24.58		3,249,309.62		4,579,648.59

Вредност младих састојина је 4.579.648,59 динара.

Вредност младих састојина без запремине утврђена је по формули:

$$V_n = C \times 1,0 p^n,$$

где је:

V_n – вредност младих састојина
 C – трошкови оснивања младих састојина
 r – стопа раста, трошкови оснивања културе
 n – број година старости шумске културе

2.4.4. Укупна вредност шуме

Табела бр. 34 - Укупна вредност шуме

Вредност младих састојина без запремине	Вредност састојина на пању	Укупна вредност шума
дин		
4,579,648.59	405,038,560.12	409,618,208.71

Вредност састојина на пању једнака је разлици између укупне продајне вредности дрвних сортимената и укупних трошкова сече, привлачења и извожења и за ову газдинску јединицу износи 405.038.560,12 динара.

Вредност младих састојина без запремине износи 4.579.648,59 динара, а укупна вредност шума износи 409.618.208,71 динара.

Цене дрвних сортимената узете су из актуелног ценовника ЈП „Србијашуме“ бр. 133/2022-3 од 10.08.2022.године.

3.0. ФУНКЦИЈЕ ШУМА, ЦИЉЕВИ И МЕРЕ ГАЗДОВАЊА

3.1. Функције и намене шума

Функције и намена шума дефинисане су чланом 6. Закона о шумама:

Шуме имају општекорисну и привредну функцију.

Општекорисне функције шума су општа заштита и унапређивање животне средине постојањем шумских екосистема; очување биодиверзитета; очување генофонда шумског дрвећа и осталих врста у оквиру шумске заједнице; ублажавање штетног дејства "ефекта стаклене баште" везивањем угљеника, производњом кисеоника и биомасе; пречишћавање загађеног ваздуха; уравнотежавање водних односа и спречавање бујица и поплавних таласа; пречишћавање воде, снабдевање и заштита подземних токова и изворишта пијаћом водом; заштита земљишта, насеља и инфраструктуре од ерозије и клизишта; стварање повољних услова за здравље људи; повољни утицај на климу и пољопривредну делатност; естетска функција;

обезбеђивање простора за одмор и рекреацију; развој ловног, сеоског и екотуризма; заштита од буке; подршка одбрани земље и развоју локалних заједница.

Према утврђеним приоритетним функцијама шуме, односно њихови делови могу бити :

- 1) Привредне шуме;
- 2) Шуме са посебном наменом

Шуме са посебном наменом су заштитне шуме; шуме за очување и коришћење генофонда шумских врста дрвећа; шуме за очување биодиверзитета гена, врста, екосистема и предела; шуме значајне естетске вредности; шуме од значаја за здравље људи и рекреацију; шуме од значаја за образовање; шуме за научно-истраживачку делатност; шуме културно-историјског значаја; шуме за потребе одбране земље; шуме специфичних потреба државних органа; шуме за друге специфичне потребе.

Шуме у заштићеним природним добрима имају приоритетну функцију шуме са посебном наменом.

Привредна функција шума остварује се коришћењем шумских производа и валоризацијом општекорисних функција шуме ради остваривања прихода.

Намена шума утврђује се, у складу са приоритетним функцијама шума, у плану развоја шумске области.

У складу са наведеним утврђује се глобална и основна намена сваке састојине. Глобална намена се односи на комплекс шума као целине у складу са општим циљевима газдовања. Основна намена представља приоритетну функцију шуме.

На основу дефинисаних функција, неопходно је планирати различите циљеве газдовања шумама у појединим деловима шумског комплекса, односно намеће се потреба за израдом просторне поделе комплекса у зависности од приоритетне намене његових појединих делова.

Шуме ове газдинске јединице имају основну функцију да производе сортименте најбољег квалитета, а да се при томе не наруше општекорисне функције шума у погледу климе, воде, ерозије, туристичке, здравствене и друге функције. Усклађеност наведених функција најефикасније је остварити ако су шуме доброг квалитета и обраста, ако се у одговарајућим условима гаје оне врсте дрвећа којима ти услови највише одговарају.

Глобална намена комплекса шума или његових делова помирује и интегрише стање станишта и састојина и друштвене потребе у односу на шуму у (јединствене – опште) циљеве газдовања. Обично су глобалне намене шуме и општи циљеви газдовања шумама преточени у законски норматив и одреднице, чиме су и формално утврђени.

На основу затеченог стања и утврђеног потенцијала шума и шумског земљишта, а пре свега на основу законских обавеза, у ГЈ „Шљивовица”, заступљене су следеће глобалне намене:

- глобална намена 10 – шуме и шумска станишта са производном функцијом и
- глобална намена 12 – шуме са приоритетном заштитном функцијом

У оквиру глобалне намене 10, на подручју газдинске јединице „Шљивовица“, издвојена је једна основна намена (наменска целина), и то:

- наменска целина 10 – производња дрвета.

У оквиру глобалне намене 12, на подручју газдинске јединице „Шљивовица“, издвојене је једна основна намена (наменска целина), и то:

- наменска целина 26 – заштита земљишта од ерозије.

На основу дефинисаних функција, утврђује се намена појединих састојина, које у оквиру одређене намене представљају одређене наменске целине.

Основне поставке при просторно – функционалном реонирању шума и шумских станишта у оквиру ГЈ „Шљивовица”, поред одређивања производних могућности, биле су сагледавање других функција и потреба, а пре свега заштитне улоге и комплексности интерактивних односа на опште стање саме биогенозе.

Сложеност шуме огледа се у томе што је њен постанак, састав, пораст и развој непрекидно повезан са увек одређеним заједницама у симбиозу шумске вегетације са другим живим организмима у средини која их окружује, тј. у одређеним климатским и земљишним условима.

У оквиру основних поставки, извршено је издвајање у складу са стањем шумских заједница и захтевима постављеним према производним могућностима и другим општекорисним функцијама и у оквиру производних могућности предвиђен је и одговарајући систем газдовања.

3.2. Дугорочни и краткорочни циљеви

Газдински тип Високе мешовите шуме борова

Дугорочни циљ:

- очување и унапређење здравственог стања,
- подржавање најквалитетнијег подмлатка,
- подржавање густог склопа како би се потенцијална стабла будућности што боље очистила од доњих грана,
- регулисање/очување и подржавање мешовитости са другим врстама дрвећа (горски јавор, буква, бели јасен, дивља трешња, храст китњак, сладун, јела, смрча, дуглазија).
- уклањање пионирских брзорастућих врста (бреза, јасика, ива),
- регулисање порекла,
- избор, обележавање и нега 140 до 180 стабала будућности по хектару у циљу развоја крошњи стабала ради одржавања дебљнског прираста на жељеном нивоу,
- интензивирање дебљнског прираста кроз правовремене прореди одговарајуће јачине захвата,
- постизање адекватних димензија крошњи најквалитетнијих стабла, удео круне изнад 30%,
- растојање између стабала будућности 8-10 метара,
- наставак неге стабала будућности у циљу развоја крошњи стабала ради одржавања дебљнског прираста на жељеном нивоу,
- унапређење/неговање постојеће запремине,
- сеча стабала која су достигла циљни пречник и стабала лошијег квалитета,
- осигурати природно подмлађивање,
- осигурати (уношењем или природно) подмладак осталих врста у састојинама борова (горски јавор, буква, бели јасен, дивља трешња, храст китњак, сладун, јела, смрча, дуглазија),
- максимално смањити штете на подмлатку приликом спровођења сече обнављања.

Краткорочни циљ:

- нега стабала будућности и уклањање њихових конкурената кроз проредне сече различитог интензитета у зависности од ситуације у конкретној састојини,

Газдински тип Издавачке мешовите шуме храстова-Високе шуме храстова и осталих лишћара

Дугорочни циљ:

- зреле састојине које имају довољан број стабала доброг квалитета (>50/ha) превести у високи узгојни облик оплодном сечом кратког подмладног раздобља,
- састојине лошег квалитета на добром станишту заменити новом састојином – чиста сеча, пошумљавање/сетва,

- састојине лошег квалитета које није економски оправдано (могуће) превести у високи узгојни облик обнављају се чистом сечом на малим површинама,
- у средњедобним и дозревајућим састојинама спроводити селективну прореду са одабиром плус стабала.

Краткорочни циљ:

- избор одређеног броја најквалитетнијих плус стабала равномерно распоређених по састојини.

Газдински тип Издавачке мешовите шуме букве-Високе шуме букве и осталих лишћара и четинара

Дугорочни циљ:

- у средњедобним и дозревајућим састојинама спроводити селективну прореду са одабиром стабала будућности,
- зреле састојине које имају довољан број стабала доброг квалитета (>80, 90 стабала/ха) превести у високи узгојни облик оплодном сечом кратког подмладног раздобља,
- зреле састојине које имају мањи број квалитетних стабала 45-55/ха обновити у што краћем временском периоду комбинацијом природног и вештачког начина обнављања.

Краткорочни циљ:

- избор одређеног броја најквалитетнијих плус стабала равномерно распоређених по састојини.

3.3. Узгојне, уређајне и специфичне мере газдовања шумама

Сваки Газдински тип може се поделити на узгојне групе. Групе су описане димензијама дрвећа (пречник и висина) и главним типовима газдинских третмана које се примењују у свакој узгојној групи. У овом поглављу дате су генералне смернице за узгојне мере по фазама узгоја, док Упутства за газдовање шумама Србије садрже опис свих типичних узгојних мера које треба применити у свакој фази узгоја квалитативно и квантитативно, за сваки газдински тип.

3.3.1. Узгојне мере

3.3.1.1. Избор система газдовања

Систем газдовања шумама дефинисан је одабраним начином неге и начином обнављања старе састојине, а име добија по сечама обнављања старе састојине. При избору система газдовања, треба имати у виду, да састојински облик карактерише и тачно установљено почетно стање (инвентура), добро утврђен прираст и коректно вођења евиденција сеча - што све заједно омогућава, дугорочно гледано, планско утврђено брзо достизање оптималног стања.

На основу конкретних састојинских прилика и досадашњег газдовања, а уважавајући биолошке особине врсте дрвећа, у оквиру ГЈ „Шљивовица“ усвојен је систем газдовања:

– састојинско газдовање – групимично оплодна сеча кратког подмладног раздобља (10 до 20 година) – у свим једнодобним састојинама које су планиране за редовно газдовање, а како је наведено у Упутствима за газдовање шумама Србије. До постизања зрелости за сечу примењиваће се проредне сече.

3.3.1.2. Избор узгојног и структурног облика

У ГЈ „Шљивовица“ за све састојине одређен је високи узгојни облик. Високи узгојни облик је одређен својим биолошким особинама, могућношћу дугорочног планирања и представља основни облик гајења шума.

Избор структурног облика је условљен претходно утврђеним циљевима газдовања. Самим тим изабран је разнодобни, као структурни облик који највише одговара опредељењу рада по узгојним групама.

3.3.1.3. Избор врста и размера смесе

Приликом избора врсте дрвећа, руководимо се биолошким особинама врсте, еколошко-производним особинама станишта, а такође и економским циљевима за постизање највеће производње најбољег квалитета. Основна врста дрвећа је црни бор. С обзиром на станишне услове, треба се руководити принципом аутохтоности и форсирати врсте присутне од природе, али и врсте које су у претходним уређајним раздобљима показале добре резултате.

У ГЈ „Шљивовица“, врста којој најбоље одговарају услови станишта и која показује најбољу виталност и карактеристике је црни бор, па тако представља главну врсту са аспекта интензивног газдовања.

3.3.1.4. Избор начина сече обнављања и коришћења

Директан утицај на избор начина сече обнављања имају претходно одабрани циљеви, односно одабрани систем газдовања, узгојни и структурни облик, тренутно стање састојина, услови станишта, намена комплекса, као и биолошке особине врсте дрвећа. Од избора начина обнављања зависи и структура будућих састојина и целокупни газдински поступак, елементи за сва планска разматрања и поступак за одређивање приноса и обезбеђење трајности приноса, односно функционалне трајности.

У складу са постављеним циљевима групимично оплодна сеча са кратким подмладним раздобљем (од 10 до 20 година) примењиваће се у свим газдинским типовима ове газдинске јединице у којима затечено стање омогућава почетак процеса природног подмлађивања.

До зрелости за сечу (почетак обнављања) као начин коришћења примењиваће се проредне сече.

3.3.1.5. Избор начина неге

Све интервенције које се изводе у некој састојини од момента настанка до времена извођења сеча обнављања, спадају у мере неге. Стручна, благовремена и рационална нега састојина је најважнији задатак. Нарочито се мора истаћи значај

спровођења мера неге у младим састојинама. Одабир начина и врсте неге зависи од бројних фактора као што су: производни потенцијал станишта, узгојни облик шуме, врста дрвећа, стање и старост састојина и др.

Избор начина неге је у највећој мери условљен затеченим стањем састојина: старошћу и развојном фазом, структуром, врстом дрвећа, очуваношћу и досадашњим узгојним поступком. Овом Основом газдовања шумама за ГЈ „Шљивовица“ планиране су следеће мере неге:

- селективна прореда прописана је на површини од 526,66ха. Циљ ове мере је да се помогне фенотипски најбољим стаблима (стаблима будућности) и спроводи се у састојинама од фазе летвењака до зрелости састојине за обнављање,
- обнављање природним путем оплодним сечама на површини од 5,41ха.

3.3.2. Уређајне мере

3.3.2.1. Избор опходње и дужине трајања подмладног раздобља

Избор дужине трајања производног процеса, опходње, веома је битан и значајан задатак у планирању газдовања. На дужину опходње, поред биолошких особина врста дрвећа, утичу и циљеви газдовања, као и основне карактеристике станишта.

У оквиру ГЈ „Шљивовица“ прописане су следеће опходње:

- за високе и вештачки подигнуте састојине четинара – опходња 160 година и подмладно раздобље од 10 до 20 година,
- за изданачке шуме букве и храста – опходња 80 година.

Међутим, преласком на газдовање које у фокус ставља газдинске типове, у први план избијају циљани пречници који су нумерички дефинисани по газдинским типовима, у зависности од тога да ли су станишта средње добра до добра или лоша. У Упутствима за газдовање шумама Србије, наведено је да је за ГТ Високе мешовите шуме борова на стаништима осредње производности, циљни пречник 40 – 50cm, а продукциони период 70 - 100 година, са напоменом да су "наведени параметри само оријентационог – привременог карактера и требају представљати предмет даљег научно – стручног разматрања". С обзиром на станишне и састојинске услове у овој газдинској јединици, немогуће је да се за продукциони период од 70 до 100 година достигне пречник црног бора од 40-50cm. У прилог овој чињеници могу послужити средњи пречници у V добном разреду који су знатно нижи од 40cm, чак и у разређеним састојинама.

3.3.2.2. Избор конверзионог и реконструкционог раздобља

Конверзија представља узгојни поступак којим се мења узгојни облик шуме, односно врши се постепено прелажење из изданачке у високу шуму, применом одговарајућих узгојних мера природне и вештачке обнове.

Конверзионо раздобље на основу старосне структуре изданачких састојина у овој газдинској јединици је од 50 до 120 година.

С обзиром на то да у овој газдинској јединици нису издвојене девастиране састојине, није било потребе ни за дефинисањем реконструкционог раздобља у коме би се вршила реконструкција тих састојина.

Узгојни третман по узгојним групама-генералне смернице

Фаза подмлатка

Узгојна мера: Нега подмлатка – осветљавање

Стварања услова за неометан раст главне врсте.

Фаза раног младика

Узгојна мера: Нега раног младика - чишћење

У састојинама букве нема узгојног третмана јачих размера, у састојинама хрстова спроводи се 2 до 3 захвата у уређајном периоду.

Фаза касног младика

Узгојна мера: Нега касног младика - чишћење

Наставак спровођења мера из претходне развојне фазе. Чишћење и одабирање кандидата за стабла будућности.

Фаза средњедобних састојина

Узгојна мера: Нега састојине/ СБ - висока селективна прореда

Избор оптималног броја стабала будућности и одржавање слободног простора за раст њихових крошњи, уклањањем конкурената.

Фаза дозревања

Узгојна мера: Нега састојине/ СБ - висока селективна прореда

Дозревајуће састојине имају мањи број стабала свих врста по јединици површине и јачина захвата је мања него код средњодобних састојина.

Фаза зрелости

Узгојна мера: Сече обнове

У овој фази потребно је уклонити матичну - постојећу састојину, али истовремено и створити услове за обнову и настанак будуће састојине.

4.0. ПЛАН ГАЗДОВАЊА ШУМАМА И ПРОЦЕНА ОЧЕКИВАНИХ ЕФЕКТА

4.1. ПЛАН ГАЗДОВАЊА ШУМАМА

На основу утврђеног стања, оцене досадашњег газдовања, циљева газдовања, као и потреба и намене шума израђују се планови газдовања шумама који имају за задатак да омогуће подмирење одговарајућих потреба и унапређивање стања шума.

4.1.1. План гајења шума

План гајења шума одређује врсту и обим радова на обнови, подизању нових шума, нези и производњи шумског семена и садног материјала.

Основне концепције плана гајења шума темеље се на следећим одредницама:

- постојећим производним потенцијалима шумског станишта,
- стању шума и потребним узгојним мерама хитног карактера,
- постављеним циљевима газдовања,
- реалним могућностима шумског газдинства.

Планом гајења шума треба омогућити:

- правилан развој младих састојина,
- нега шума у свим фазама развоја.

Сви радови у оквиру плана гајења су разврстани на три групе: подизање шума, нега шума и обнова шума.

У следећим табелама биће приказан план гајења за газдинску јединицу „Шљивовица“.

Табела бр. 35 - План радова на гајењу шума

Врста рада	Р (ha)	Радна (ha)
211 - Риперовање	14.95	14.95
317 - Вештачко пошумљавање садњом	14.95	14.95
532 - Прореди у вештачки подигнутим састојинама	414.03	414.03
534 - Прореди у високим састојинама	93.83	93.83
535 - Санитарне прореди	18.80	18.80
312 - Обнављање природним путем комбинованим методама - фемелшлаг	5.41	5.41
Укупно ГЈ	561.97	561.97

Као што се види из табеле, у овом уређајном раздобљу планирани су радови на гајењу шума на укупној површини од 561,97ha што је истовремено и радна површина.

4.1.1.1. План обнављања и подизања нових шума

План обнављања и подизања нових шума по газдинским типовима и врсти рада за ГЈ "Шљивовица " приказан је у наредној табели.

Табела бр. 36 - План обнављања и подизања нових шума

Газдински тип	311	211	317	Укупно
	Р (ha)	Р (ha)	Р (ha)	Р (ha)
Високе мешовите шуме борова	5.41	14.95	14.95	35.31
Укупно ГЈ	5.41	14.95	14.95	35.31

Планом обнављања и подизања нових шума планирани су следећи радови:

- Обнављање природним путем оплодним сечама (311) планирано је на радној површини од 5,41ha,
- Риперовање (211) планирано је на радној површини од 14,95ha;
- Вештачко пошумљавање садњом (317) планирано је на радној површини од 14,95ha;

Укупан План обнављања и подизања нових шума у ГЈ "Шљивовица " износи 35,31ha.

4.1.1.2. План расадничке производње

У овом уређајном раздобљу планирани су радови на вештачком пошумљавању голети и обешумљених површина због чега ће имати потребе за садницама.

Табела бр. 37 - План пошумљавања (по врсти и броју садница)

Врста дрвета	Врста материјала	Количина (комада)
Црни бор	саднице	59,800
Укупно		59,800

За реализацију планираних радова на обнављању и подизању нових шума потребно је обезбедити укупно 59 800 комада садница црног бора.

4.1.1.3. План неге шума

План неге шума обухвата све радове на нези шума од момента подмлађивања, односно формирања састојина, па до зрелости за сечу. План неге за ГЈ „Шљивовица“ биће приказан табеларно по газдинским типовима.

Табела бр. 38 - План неге шума

Газдински тип	532	534	535	Укупно
	Р (ha)	Р (ha)	Р (ha)	Р (ha)
31210. Високе мешовите шуме борова	414.03	93.83	4.58	512.44
2621. Издавачке мешовите шуме храстова – Високе шуме храстова и осталих лишћара			9.49	9.49

21121. Издавачке мешовите шуме букве – Високе шуме букве и осталих лишћара и четинара			4.73	4.73
Укупно ГЈ	414.03	93.83	18.80	526.66

Укупна површина планираних радова на нези шума у оквиру ГЈ „Шљивовица“ износи 526,66ha радне површине.

Посматрано појединачно по врстама радова:

- 532 - прореди у вештачки подигнутим шумама на радној површини од 414,03ha
- 534 - прореди у високим шумама на радној површини од 93,83ha
- 535 - санитарне прореди на радној површини од 18,80ha.

4.1.2. План заштите шума

Корисник шума дужан је, по Закону о шумама, да предузима мере заштите шума од пожара, других елементарних непогода, биљних болести, штеточина и других штета, као и мере неге шумских засада.

У условима ове газдинске јединице, треба утврдити потребне радове на превентивној и репресивној заштити, од човека, стоке, елементарних непогода, ентомолошких и фитопатолошких узрочника, као и од пожара.

У наредној табели дат је приказ степена угрожености по газдинским типовима:

Табела бр. 39 - План заштите шума

Газдинска класа	Укупно ha	Степени заштите					
		I ha	II ha	III ha	IV ha	V ha	VI ha
Чистине	260.99						260.99
Високе мешовите шуме борова	966.83	966.83					
Издавачке мешовите шуме храстова – Високе шуме храстова и осталих лишћара	14.48				14.48		
Издавачке мешовите шуме букве – Високе шуме букве и осталих лишћара и четинара	4.73					4.73	
Укупно ГЈ	1,247.03	966.83	0.00	0.00	14.48	4.73	260.99

Према подацима из табеле, највећи део обрасле површине у газдинској јединици, 966,83ha, сврстан је у први степен угрожености. Ово је очекивано, имајући у виду да је најзаступљенији газдински тип Високе мешовите шуме борова, са доминантном врстом црни бор. У шестом степену заштите налази се 260,99ha чистина. У четвртом степену налази се 14,48ha, а у петом 4,73ha. Оваква структура степена угрожености захтева спровођење одговарајућих превентивних мера заштите, као и благовремену припрему за евентуалну интервенцију у случају избијања пожара.

На основу члана 46. Закона о шумама ("Службени гласник РС", број 30/10, 93/2012 и 89/2015.) корисник шума је дужан да донесе план заштите од пожара што је ШГ "Ужице" и учинило. Оперативним планом су дефинисани степени угрожености, врсте горивог материјала, врсте пожара који се очекује, могући правци ширења пожара, мреже путева за моторна возила, снабдевање водом за гашење пожара, стање противпожарних пруга, гашење пожара на већим површинама,

мале акумулације, опрема и људство, организација гасилаца и систем командовања, руковођење акцијом и сабирни центар. У критичним периодима за појаву пожара се уводе активна и пасивна дежурства на основу којих се и нерадним данима дефинише ко је одговоран за прва обавештавања у случају избијања пожара.

Угроженост од пожара, у свим газдинским јединицама, је посебно велика у деловима газдинске јединице који се граниче са површинама у приватном власништву, на којима власници палећи суву вегетацију сређују своје парцеле. Имајући у виду разуђеност ГЈ „Шљивовица“, јасно је, да посебну пажњу треба обратити на превентивно деловање у циљу спречавања ових ситуација. У циљу што успешније заштите од пожара, а имајући у виду све чешћу појаву тропских температура током летњих месеци и у нашим крајевима, појачана је контрола у том периоду године. У деловима у којима то није учињено, поставити табле са упозорењем на опасност од пожара, одржавати постојеће шумске комуникације како би се омогућио несметан прилаз свим деловима јединице, оспособљавати раднике за гашење пожара и вршити редовну контролу опреме за гашење пожара, али и наставити добру сарадњу са ватрогасним организацијама.

У шумама није дозвољено ложење отворене ватре. Изузетно, шумски радници и туристи могу ложити отворену ватру у шуми само на одређеним местима, придржавајући се услова и мера сигурности.

Шумско газдинство „Ужице“ има организовану службу чувања шума, а то је и право и обавеза свих запослених. У газдинској јединици „Шљивовица“ на пословима чувања шума стално је запослен један чувар шума. Чуварска служба је добро организована и покривено је цело подручје.

У овој газдинској јединици до сада није било противпожарних пруга. У циљу што успешније заштите од пожара, планирана је изградња противпожарних пруга, и то:

Табела бр. 40 - План изградње ПП пруга

Одељења кроз која пролази ПП пруга	Дужина ПП пруге	Напомена
	(km)	
20	1.000	изградња
8, 10, 11, 12	2.500	изградња
Укупно:	3.500	

Укупна дужина планираних противпожарних пруга за изградњу износи 3,500km, тако да би након изградње укупна дужина ПП пруга за ову ГЈ износила 3,500km.

Заштита од инсеката

Поткорњаци морају бити под сталним надзором. Мере против њих се базирају на спровођењу превентивних мера и мера сузбијања. Превентивне мере свде се на одржавање и успостављање шумског реда. Оне се постижу негом шуме, санитарним мерама, правилним пословањем, односно провођењем строгог шумског реда при сечи четинарских стабала, који се састоји у остављању ниских пањева, гуљењу пањева, слагању свих грана и гранчица на гомиле, с тим да дебље гране и овршак буду на дну гомиле, а најтање на врху.

Једна од важних превентивних мера је и стална контрола поткорњака у четинарским културама путем постављања феромонских клопки. У овом уређајном раздобљу је планирано постављање феромона у 5 феромонских клопки годишње,

ради контроле бројности поткорњака. Неопходно је редовно контролисати феромонске клопке и пребројавање вршити једном недељно да би се добило реално стање бројности поткорњака.

Уколико се присуство штеточина примети, предузимају се репресивне мере за њихово уништавање и заштиту угрожених састојина.

4.1.3. План коришћења шума

4.1.3.1. План сече шума и калкулација приноса

План коришћења шума обухвата план сеча обнављања, план проредних сеча и план коришћења осталих шумских производа.

План сеча биће приказан табеларно по газдинским типовима, врстама дрвећа и узгојним групама.

Табела бр. 41 - План коришћења шума по газдинским типовима

Газдински тип	Површина ha	Запремина m ³	Прираст m ³	Претходни принос m ³	Главни принос m ³	Укупан принос m ³	Интензитет сече	
							V %	i _v %
31210. Високе мешовите шуме борова	517.85	125,630.8	2,475.7	19,884.9	198.0	20,082.9	16.0	81.1
2621. Издавачке мешовите шуме хрстова – Високе шуме хрстова и осталих лишћара	9.49	1,020.2	10.2	54.6		54.6	5.4	53.5
21121. Издавачке мешовите шуме букве – Високе шуме букве и осталих лишћара и четинара	4.73	830.1	15.9	81.7		81.7	9.8	51.2
Укупно ГЈ	532.07	127,481.1	2,501.8	20,021.2	198.0	20,219.2	15.9	80.8

У овој газдинској јединици укупан планирани принос износи 20.219,2m³ од чега је 198,0m³ главни принос или 1,0%, а претходни је 20.021,2m³ или 99,0% укупног планираног приноса.

Интензитет сече у односу на запремину планом обухваћених одсека износи 15,9%, а на запремински прираст 80,8%. Интензитет сече у односу на запремину целе газдинске јединице износи 10,6%, а на запремински прираст 60,0%.

Табела бр. 42 - План коришћења шума по врстама дрвећа

Врста дрвећа	Укупан принос	
	m ³	%
Цер	0.7	0.0
Китњак	92.9	0.5
Ласика	2.8	0.0
Буква	89.0	0.4
Лишћари	185.4	0.9
Цбор	18,481.8	91.4
Ббор	1,552.0	7.7
Четинари	20,033.9	99.1

Укупно ГЈ	20,219.2	100.0
-----------	----------	-------

Као што се види из табеле, четинари у укупном приносу учествују са 99,1%, односно 20.033,9m³, док лишћари учествују са 0,9%, односно 185,4m³. Када се посматра принос по врстама дрвећа, примећује се да највеће учешће у укупном приносу има црни бор са 18.481,8m³ (91,4%), бели бор са 1.552,0m³ (7,7%) и китњак са 92,9m³ (0,5%).

4.1.3.2. План обнављања једнодобних шума (главни принос)

План обнављања једнодобних шума је дат у следећој табели.

Табела бр. 43 - План обнављања једнодобних шума

Газдински тип	Површина ha	Запремина m ³	Прираст m ³	Главни принос m ³	Интензитет сече	
					V %	i _v %
Високе мешовите шуме борова	5.41	330.15	3.30	198.01	60.0	599.7
Укупно ГЈ	5.41	330.2	3.3	198.0	60.0	599.7

4.1.3.3. План проредних сеча

План проредних сеча биће приказан по газдинским типовима и врстама дрвећа.

Табела бр. 44 - План проредних сеча по газдинским типовима

Газдински тип	Површина ha	Запремина		Прираст		Принос		Процент искоришћења	
		m ³	m ³ /ha	m ³	m ³ /ha	m ³	m ³ /ha	у односу на V	у односу на I _v
31210. Високе мешовите шуме борова	512.44	125,300.6	244.5	2,472.4	4.8	19,884.9	38.8	15.9	80.4
2621. Издавачке мешовите шуме храстова – Високе шуме храстова и осталих лишћара	9.49	1,020.2	107.5	10.2	1.1	54.6	5.8	5.4	53.5
21121. Издавачке мешовите шуме букве – Високе шуме букве и осталих лишћара и четинара	4.73	830.1	175.5	15.9	3.4	81.7	17.3	9.8	51.2
Укупно ГЈ:	526.66	127,150.92	241.4	2,498.5	4.7	20,021.2	38.0	15.7	80.1

Планом проредних сеча планиран је принос од 20.021,2m³ на површини од 526,66ha, што по јединици површине износи 38,0m³/ha.

Интензитет проредних сеча у односу на запремину износи 15,7%. Интензитет прореде у односу на запремински прираст износи 80,1%.

Табела бр. 45 - План проредних сеча по врстама дрвећа

Врста дрвећа	Укупан принос	
	m ³	%
Цер	0.7	0.0
Китњак	92.9	0.5
Јасика	2.8	0.0
Буква	89.0	0.4
Лишћари	185.4	0.9
Цбор	18,283.8	91.3
Ббор	1,552.0	7.8
Четинари	19,835.9	99.1
Укупно ГЈ	20,021.2	100.0

У проредном приносу далеко веће учешће имају четинари са 19.835,9m³, односно 99,1% укупног проредног приноса, док лишћари учествују са 0,9%, односно 185,4m³.

Најзаступљенија врсте у проредном приносу у овој газдинској јединици је црни бор са 18.283,8m³, што чини 91,3% укупног проредног приноса, а затим бели бор са 1.552,0m³ (7,8%). Китњак је трећи по учешћу у укупном проредном приносу са 92,9m³ (0,5%).

4.1.3.4. Укупан план сеча по газдинским типовима

Планирани укупни принос од сече шума комбинованом сечом и његово учешће према запремини и запреминском прирасту састојина у којима је планиран, приказан је у наредној табели.

Табела бр. 46 - Укупан план сеча по газдинским типовима

Газдински тип	Површина	Запремина	Прираст	Укупан принос	Интензитет сече	
					V	i _v
	ha	m ³	m ³	m ³	%	%
31210. Високе мешовите шуме борова	517.85	125,630.8	2,475.7	20,082.9	16.0	81.1
2621. Издавачке мешовите шуме хрстова – Високе шуме хрстова и осталих лишћара	9.49	1,020.2	10.2	54.6	5.4	53.5

Газдински тип	Површина ha	Запремина m ³	Прираст m ³	Укупан принос m ³	Интензитет сече	
					V %	i _v %
21121. Изданачке мешовите шуме букве – Високе шуме букве и осталих лишћара и четинара	4.73	830.1	15.9	81.7	9.8	51.2
Укупно ГЈ	532.07	127,481.1	2,501.8	20,219.2	15.9	80.8

У овој газдинској јединици укупан планирани принос износи 20.219,2m³. Укупан принос се реализује на 532,07ha, у укупној запремини од 127.481,1m³.

Интензитет сече у односу на запремину планом обухваћених одсека износи 15,9%, на запремински прираст 80,8%, док интензитет сече у односу на запремину целе газдинске јединице износи 10,6%, а на запремински прираст 60,0%.

Табела бр. 47 - Укупан план сеча по газдинским типовима, узгојним групама и врсти дрвећа

Газдински тип шуме	Узгојна група (ниво састојине)	Врста дрвећа	Принос
31210. Високе мешовите шуме борова	касни младик	китњак	13.2
		црни бор	4,998.8
		бели бор	851.7
	средњедобна	китњак	35.6
		буква	10.7
		црни бор	13,274.6
		бели бор	700.4
зрела	црни бор	198.0	
2621. Изданачке мешовите шуме хрстова – Високе шуме хрстова и осталих лишћара	рани младик	црни бор	10.4
		китњак	44.2
21121. Изданачке мешовите шуме букве – Високе шуме букве и осталих лишћара и четинара	средњедобна	цер	0.7
		јасике	2.8
		буква	78.2
Укупно			20,219.2

4.1.3.5 Укупан план сеча по врстама дрвећа

Укупно планирани принос од сече шума по врстама дрвећа дат је у следећој табели:

Табела бр. 48 - План коришћења шума по врстама дрвећа

Врста дрвећа	Укупан принос	
	m ³	%
Цер	0.7	0.0
Китњак	92.9	0.5
Јасика	2.8	0.0
Буква	89.0	0.4
Лишћари	185.4	0.9
Цбор	18,481.8	91.4
Ббор	1,552.0	7.7
Четинари	20,033.9	99.1
Укупно ГЈ	20,219.2	100.0

Према подацима из табеле, четинари чине 99,1% укупног приноса (20.033,9 m³), док лишћари учествују са свега 0,9% (185,4 m³). Најзаступљенија врста је црни бор са 18.481,8 m³ (91,4%), затим бели бор са 1.552,0 m³ (7,7%), док су код лишћара најприсутнији китњак (92,9 m³ или 0,5%) и буква (89,0 m³ или 0,4%).

За врсте дрвећа заступљене у ГЈ „Шљивовица” користити следеће тарифе:

- црни бор – Црни бор – Србија
- бели бор – Бели бор – Србија
- буква – Буква (изданацка) – Србија,
- китњак – Китњак (изданацка) – Србија
- цер, сладун - Цер - сладун (изданацка) – Србија
- црни јасен – Граб (изданацка) – Србија
- јасика – Бреза
- смрча – Смрча – Тара
- трешња, јавор, брекиња – Буква (висока) - Србија

4.1.4. План изградње и одржавања шумских саобраћајница

У овом уређајном периоду предвиђено је одржавање постојећих саобраћајница које подразумева чишћење ригола, чишћење пропуста за одводњавање трасе пута, насипање и одржавање коловоза тамо где је вода однела подлогу, насипање ударних рупа и чишћење снежног покривача, потенцијално осветљавање пута и др. Текуће одржавање планирано је на 14,637km путне мреже.

4.1.5. План унапређења стања ловне дивљачи

План лова приказан је по годинама у важећој Ловној основи за ловиште „Шарган” којим газдује предузеће „Planet Free“ д. о. о. из Ужица, односно за ловиште „Златибор” којим газдује ЛУ „Златибор” из Чајетине.

4.1.6. План уређивања шума

Посебна основа за ГЈ „Шљивовица” има рок важности од 1.1.2026. до 31.12.2035.године. Израда нове основе извршиће се у последњој години важности у колико се другачије не одлучи у складу са законским одредбама.

4.1.7. План коришћења осталих шумских производа

План коришћења споредних шумских производа обухвата споредне производе од састојине (шумско семе, шишарице, четине, кора, корен и др.), производа са шумског земљишта (шумски плодови, пре свега купина, шипурак, лековито и ароматично биље, гљиве, корење и др.), производе од непосредног коришћења земљишта, производе лова и остало. До сада се мало пажње посвећивало споредним шумским производима, па не постоје реални показатељи на основу којих би се могле одредити количине за коришћење.

Данас се више пажње даје овим производима, али још увек је то недовољно. С обзиром да још увек не постоје реални показатељи на основу којих би се могле одредити количине споредних шумских производа, није могуће направити реалан план њиховог коришћења.

4.1.8. Очекивани ефекти планираног газдовања

Планирани радови урађени су са циљем да се унапреди садашње стање шума, односно постигну краткорочни циљеви газдовања који су у функцији дугорочних општих циљева, тј. обезбеђење функционалне трајности.

На бази садашњег стања, а на основу претпоставке да ће се сви планирани радови реализовати, на крају уређајног раздобља очекујемо следеће стање:

- Проредним сечама на површини од 507,86ha радне површине, наставиће се ослобађање и форсирање фенотипски најбољих стабала и остварити принос од 19.735,6m³. Извођењем прореда које су узгојно санитарног карактера на површини од 18,80ha здравствено стање шума ће се континуирано одржавати и спроводити, обезбеђујући већу биолошку стабилност тих састојина и остварити принос од 285,6m³.
- Сечама обнове на површини од 5,41ha, спровођењем адекватних врста сече, спроводиће се процес обнављања и остварити принос од 198,0m³.
- На крају уређајног периода очекујемо 203.370,6m³ дрвне запремине.

4.2. ЕКОНОМСКО - ФИНАНСИЈСКА АНАЛИЗА – просечно годишње

Економско-финансијском анализом се процењују финансијски ефекти реализације планираних радова газдовања шумама и приказују се укупни приходи и расходи, уз претпоставку да ће се радови извршити у сопственој режији.

4.2.1. Врста и обим планираних радова

4.2.1.1. Квалификациона структура сечиве запремине

Бруто сечива запремина у овој газдинској јединици износи 2.021,9m³ годишње. Она је обухваћена планом проредних сеча и сеча обнављања.

Табела бр. 49 - Квалификациона структура- годишње

Сортименти	Црни бор		Бели бор		Лишћари		Укупно	
	m ³	%						
Трупци F							0.0	0.0
Трупци L	13.9	0.8					13.9	0.7
Трупци K							0.0	0.0
Трупци I	166.3	9.0	15.1	9.8			181.5	9.0
Трупци II	207.9	11.3	17.5	11.3			225.4	11.1
Трупци III	263.4	14.3	22.1	14.3			285.5	14.1
Стубови	27.7	1.5	2.3	1.5			30.1	1.5
Рудничко	360.4	19.5	30.3	19.5			390.7	19.3
Ситно техничко	69.3	3.8	5.8	3.8			75.1	3.7
Укупно техничко	1,108.9	60.0	93.1	60.0			1,202.0	59.4
Целулоза	277.2	15.0	23.3	15.0			300.5	14.9
Огрев				0.0	15.8	85.0	15.8	0.8
Укупно просторно	277.2	15.0	23.3	15.0	15.8	85.0	316.3	15.6
Нето	1,386.1	75.0	116.4	75.0	15.8	85.0	1,518.3	75.1
Отпад	462.0	25.0	38.8	25.0	2.8	15.0	503.6	24.9
Бруто	1,848.2	100.0	155.2	100.0	18.5	100.0	2,021.9	100.0

Просечни годишњи нето сечиви принос је 1.518,3m³, од тога четинари учествују са 1.502,5m³ (99,0%), а лишћари са 15,8m³ (1,0%).

4.2.1.2. Врста и обим планираних узгојних радова

Табела бр. 50 - Радови на гајењу шума – годишње

Врста рада	Радна (ха)
211. Риперовање	1.50
317. Вештачко пошумљавање садњом	1.50
Укупно ГЈ	2.99

4.2.1.3. План заштите шума

Табела бр. 51 - План заштите шума-годишње

Постављање феромонских клопки (ком)	5
Изградња ПП пруга (km)	0.35

4.2.1.4. План одржавања шумских саобраћајница

Табела бр. 52 - План изградње, одржавања и реконструкције саобраћајница годишње

Редовно одржавање путева (km)	1.464
-------------------------------	-------

4.2.1.5. План уређивања шума

Табела бр. 53 - План уређивања-годишње

Структура земљишта	Р
	ha
Високе природне састојине	43.67
Вештачки подигнуте састојине	53.01
Изданачке	1.92
Чистине	26.10
Укупно ГЈ	124.70

4.2.2. Утврђивање трошкова производње

4.2.2.1. Трошкови производње дрвних соримената

Табела бр. 54 - Трошкови производње годишње

Сортименти	Количина	Јединични трошкови	Укупно
	m ³	дин/m ³	дин
Техничко дрво	1,202.0	2,200.00	2,644,468.20
Просторно дрво	316.3	2,500.00	790,666.88

Сортименти	Количина	Јединични трошкови	Укупно
	m ³	дин/m ³	дин
Укупно	1,518.3		3,435,135.08

4.2.2.2. Трошкови радова на гајењу шума

Табела бр. 55 - Трошкови гајења годишње

Врста рада	Укупно	Трошкови	
	Р _{радна} (ха)	дин/ха	Укупно динара
211. Риперовање	1.50	40,361.80	60,340.89
317. Вештачко пошумљавање садњом	1.50	309,731.43	463,048.49
Укупно ГЈ	2.99		523,389.38

4.2.2.3. Трошкови заштите шума

Табела бр. 56 - Трошкови заштите шума годишње

Врста рада	Количина	дин	Укупно дин
Постављање феромонских клопки (ком)	5	5,876.00	29,380.00
Изградња ПП пруга (km)	0.35	230,000.00	80,500.00
Укупно трошкови заштите (дин)			109,880.00

4.2.2.4. Трошкови одржавања шумских саобраћајница

Табела бр. 57 - Трошкови одржавања шумских путева

Врста рада	Дужина	дин/km	Укупно дин
Редовно одржавање путева (km)	1.464	150,000.00	219,600.00
Укупно ГЈ			219,600.00

4.2.2.5. Средства за репродукцију шума

15% од продајне цене дрвета

$8,237,733.32 * 0.15 = 1,235,660.00$ дин.

4.2.2.6. Накнада за коришћење шума и шумског земљишта

3% од продајне цене дрвета $8,237,733.32 * 0.03 = 247,132.00$ дин.

4.2.2.7. Трошкови уређивања шума

Табела бр. 58 - Трошкови уређивања годишње

Редни број	Врста рада	Јединица мере	Површина / дужина	Цена	
				дин/ха	Укупно (дин)
I	ПРИПРЕМНИ РАДОВИ				24,880.74
1.	Израда радне карте - катастарске карте (прво уређивање)	ha	124.70	152.26	18,987.28
2.	Израда радне карте - катастарске карте (ажурирање)	ha	124.70	47.26	5,893.46
II	ТЕРЕНСКИ РАДОВИ				229,765.63
3.	Обнављање спољних граница	km	0.80	8,122.73	6,498.18
4.	Обнављање унутрашњих граница	km	0.30	8,122.73	2,436.82
5.	Издавање и опис станишта и састојина - високе шуме	ha	43.67	1,189.93	51,964.24
6.	Издавање и опис станишта и састојина - изданацке шуме	ha	1.92	893.05	1,715.55
7.	Издавање и опис станишта и састојина - ВПС	ha	53.01	842.36	44,656.03
8.	Издавање и опис станишта и састојина - шикаре и шибљаци	ha		477.44	0.00
9.	Издавање и опис станишта и састојина - необрасло земљиште	ha	26.10	468.06	12,216.37
10.	Премер састојина (делимичан премер) - високе шуме	ha	34.32	1,828.99	62,770.94
11.	Премер састојина (делимичан премер) - изданацке шуме	ha	1.88	1,221.29	2,293.58
12.	Премер састојина (делимичан премер) - ВПС	ha	52.59	859.76	45,213.92
13.	Премер састојина (тотални премер)	ha		7,982.13	0.00
III	КАНЦЕЛАРИЈСКИ РАДОВИ				101,485.80
14.	Унос и обрада података	ha	124.70	84.41	10,526.18
15.	Логичка контрола, корекције унетих података и израда табеларног дела основе	ha	124.70	72.20	9,003.56
16.	Израда планова газдовања текстуалног дела основе	ha	124.70	555.56	69,280.00
17.	Израда основне карте	ha	124.70	54.70	6,821.25
18.	Израда тематских (прегледних) карата	ha	124.70	46.95	5,854.81
	УКУПНО				356,132.17

4.2.2.8. Укупни трошкови производње

Табела бр. 59 - Укупни трошкови производње

Укупни трошкови производње	
Врста рада	Износ(дин)
Трошкови радова на гајењу шума	523,389.38
Трошкови производње дрвних сортимената	3,435,135.08
Трошкови уређивања шума	356,132.17
Трошкови заштите шума	109,880.00
Трошкови одржавања шумских комуникација	219,600.00
Средства за репродукцију	1,235,660.00
Накнада за посечено дрво	247,132.00
Укупно:	6,126,928.62

4.2.3. Формирање укупног прихода

Табела бр. 60 - Формирање укупног прихода - годишње

Сортименти	Црни бор			Бели бор			Лишћари			Укупно
	м ³	дин/м ³	Укупно	м ³	дин/м ³	Укупно	м ³	дин/м ³	Укупно	дин
Групци F										
Групци L	13.9	10,398.0	144,130.6	0.0	13,158.0	0.0	0.0		0.0	144,130.6
Групци K							0.0		0.0	0.0
Групци I	166.3	8,242.0	1,370,945.9	15.1	10,719.0	162,201.0	0.0		0.0	1,533,146.9
Групци II	207.9	7,085.0	1,473,118.2	17.5	8,983.0	156,844.2	0.0		0.0	1,629,962.4
Групци III	263.4	5,342.0	1,406,902.3	22.1	7,432.0	164,367.2	0.0		0.0	1,571,269.5
Стубови	27.7	9,323.0	258,459.3	2.3	9,323.0	21,704.1	0.0		0.0	280,163.4
Рудничко	360.4	4,275.0	1,540,692.4	30.3	4,275.0	129,379.4	0.0		0.0	1,670,071.8
Сит.тех.	69.3	3,902.0	270,435.5	5.8	3,902.0	22,709.8	0.0		0.0	293,145.3
Укупно техничко	1,108.9		6,464,684.3	93.1		657,205.6	0.0		0.0	7,121,889.9
Целулоза	277.2	3,462.0	959,762.0	23.3	3,462.0	80,595.9	0.0		0.0	1,040,357.8
Огрев							15.8	4,790.0	75,485.6	75,485.6
Укупно просторно	277.2		959,762.0	23.3		80,595.9	15.8		75,485.6	1,115,843.4
Укупно	1,386.1		7,424,446.2	116.4		737,801.5	15.8		75,485.6	8,237,733.3

4.2.3.1. Приход од продаје дрвета

Табела бр. 61 - Укупан приход

Укупан приход од продаје дрвних сортимената	8,237,733.32	динара
Средства за репродукцију шума (90% средстава)	1,112,094.00	динара
Укупан приход	9,349,827.32	динара

Табела бр. 62 - Остварена добит-годишње

Врста средства	Укупно
Укупан приход	9,349,827.32
Трошкови пословања	6,126,928.62
Добит	3,222,898.70

Као што се види из табеле, после свих извршених радова који су планирани у овом уређајном раздобљу, добит ће просечно годишње износити 3.222.898,70дин. Овакав биланс можемо очекивати ако се остваре сви планирани радови. Осим финансирања радова средствима добијеним продајом дрвета, радови се финансирају и из средстава за репродукцију, а делом и средствима Буџетског фонда за шуме Србије, који нису ушли у финансијску анализу ове основе. Овим средствима се финансира део радова на заштити, пошумљавању, нези и изградњи и реконструкцији шумских путева.

Уколико дође до измене неког елемента прихода, као и других параметара који су постављени у финансијској анализи, доћи ће и до измене целе концепције финансирања планираних радова, као и комплетне финансијске анализе.

5.0. НАЧИН ИЗРАДЕ ОСНОВЕ

5.1. Прикупљање теренских података

Прикупљање теренских података вршено је у току 2024.године.

Издавање и опис састојина извршио је Златко Милошевић, дипл.инж.шум. (број лиценце 216).

Пример састојина урадили су :

1. Станић Горан, дипл.инж.шумарства
2. Георгиев Данијела, дипл.инж.шумарства
3. Филиповић Урош, дипл.инж.шумарства
4. Тимотијевић Милан, шум.техничар
5. Дубљанин Никола, шум.техничар
6. Милошевић Никола, шум.техничар

5.2. Обрада података

Сви теренски подаци компјутерски су обрађени по јединственом систему за све шуме Србије.

Припрему података за компјутерску обраду, као и компјутерску обраду података извршили су Златко Милошевић, дипл.инж.шум. и Горан Станић, дипл.инж.шум.

5.3. Израда карата

У току израде ове основе, израђен је и нови комплет карата у дигиталном облику, које је израдио Одсек за израду основа ШГ „Ужице“. Послове на изради карата, ажурирању катастра и изради табела катастарских парцела урадио је Владимир Кљајић, дипл.инж.шум. (број лиценце 215).

За ову ГЈ, израђене су следеће карте:

- Прегледна карта (1:50.000)
- Карта са катастарском поделом (1:10.000)
- Карта премера
- Карта основне намене (1:25.000)
- Карта путне мреже.

5.4. Израда планова и текстуалног дела основе

Планове газдовања шумама урадио је Златко Милошевић, дипл.инж.шум. Текстуални део Основе газдовања шумама за Газдинску јединицу „Шљивовица“ писао је Горан Станић, дипл.инж.шум.

6.0. ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Усаглашавање ове Посебне основе газдовања шумама са законским прописима вршено је за читаво време израде, а нарочито се водило рачуна о усаглашавању са одредбама Закона о шумама и Правилника.

Узете су у обзир и одредбе које се односе на газдовање шумама у следећим законима и правилницима:

- Закон о шумама (Сл.гл. РС бр.30/10, 93/12, 89/15, 95/18 – др. закон)
- Закон о заштити животне средине (Сл.гл. РС бр. 135/04, 36/09, 72/09, 43/11, 14/16, 95/18)
- Закон о планирању и изградњи (Сл.гл. РС бр. 47/03, 34/06, 52/21)
- Закон о семену (Сл.гл. РС бр. 45/05, 30/10 – др.закон)
- Закон о репродуктивном материјалу шумског дрвећа (Сл.гл. РС бр. 135/04, 8/05-исправка, 41/09)
- Закон о заштити од пожара (Сл.гл. РС бр. 111/09, 20/15, 87/18)
- Закон о дивљачи и ловству (Сл.гл. РС бр. 18/2010, 95/2018)
- Закон о водама (Сл.гл. РС бр. 30/10, 93/12, 101/16, 95/18 – др.закон)

Закон о искоришћавању и заштити изворишта водоснабдевања (Сл.гл. 46/91)
Закон о енергетици (Сл.гл. РС бр. 84/04, 145/2014, 95/2018 – др.закон, 40/21)
Закон о заштити природе (Сл.гл. РС бр. 36/09, 88/10, 91/10-исправка, 14/16, 95/18- др. закон, 71/21)
Закон о железници (Сл.гл. РС 18/05, 41/18)
Закон о заштити од елементарних непогода и других већих непогода (Сл.гл. РС бр. 53/93, 67/93 и 48/94)
Закон о одбрани (Сл.гл. РС бр. 116/07, 88/09, 104/09, 10/15, 36/18)
Закон о стратешкој процени утицаја на животну средину (Сл.гл. РС бр. 135/04, 88/10)
Правилник о садржини основа и програма газдовања шумама, годишњег извођачког плана и привременог годишњег плана газдовања шумама (Сл.гл.РС бр. 122/03-6, 145/2014-99 – др.правилник)
Правилник о основи газдовања шумама, извођачком пројекту газдовања шумама, евидентирању извршених радова и шумској хроници (СЛ.гл.РС бр.18 од 8.3.2024.год)
Правилник о условима и критеријумима за доделу и коришћење средстава за заштиту и унапређивање шума (Сл.гл. РС бр.26/10)
Правилника о проглашењу и заштити строго заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива (Сл. гл. РС бр. 05/10, 47/11, 32/16 и 98/16)
Решење Завода за заштиту природе о условима заштите природе број 353-02-04596/2022-04 од 30.1.2023.године
Ова основа важи од дана давања сагласности на посебну основу од стране надлежног Министарства, а примењиваће се од 1.1.2026. до 31.12.2035.године.

Самостални референт за
израду основа

Горан Станић, дипл.инж.шум.

Директор ШГ „Ужице“ Ужице

Иван Станисављевић, дипл.инж.шум.

ПРИЛОЗИ

ПРИЛОГ 1 – СПИСАК КАТАСТАРСКИХ ПАРЦЕЛА

Катастарска општина		БРАНЕШЦИ									
		Обим удела									
Број листа непокретности	479	4/8									
Број парцеле	Подброј парцеле	Број дела парцеле	Површина			Потес	Култура	Врста земљишта	Одељење	Корисник	Напомена
			ha	ari	m2						
1981	0	1	0	26	17	ЗАСЕОК ЈЕВРЕМОВИЋИ	ШУМА 6. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	31	ЈП "Србијашуме"	Министарство
2113	0	1	0	27	96	ЦРВЕНА СТЕНА	ШУМА 6. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	31	ЈП "Србијашуме"	Министарство
3189	0	1	0	27	20	ЦРВЕНА СТЕНА	ШУМА 6. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	31	ЈП "Србијашуме"	Министарство
Укупно			0	80	133						

Катастарска општина		БРАНЕШЦИ									
		Обим удела									
Број листа непокретности	978	1/1									
Број парцеле	Подброј парцеле	Број дела парцеле	Површина			Потес	Култура	Врста земљишта	Одељење	Корисник	Напомена
			ha	ari	m2						
1688	2	1	0	56	25	ЦРВЕНА СТЕНА	ШУМА 6. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	29	ЈП "Србијашуме"	Министарство
1689	2	1	0	42	43	ЦРВЕНА СТЕНА	ШУМА 6. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	29	ЈП "Србијашуме"	Министарство
Укупно			0	98	68						

Укупно КО БРАНЕШЦИ	0	178	201
--------------------	---	-----	-----

Катастарска општина		ЧАЈЕТИНА										
Број листа непокретности		Обим удела										
748		1/1										
Број парцеле	Подброј парцеле	Број дела парцеле	Површина			Потес	Култура	Врста земљишта	Одељење	Корисник	Напомена	
			ha	ari	m2							
1202	1	1	18	60	51	ШИПОВИК	ШУМА 8. КЛАСЕ	ГРАДСКО ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ	29	ЈП "Србијашуме"		
1202	2	1	14	59	27	ШИПОВИК	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ГРАДСКО ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ	29	ЈП "Србијашуме"		
1202	3	1	6	34	88	ШИПОВИК	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ГРАДСКО ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ	29	ЈП "Србијашуме"		
1202	4	1	0	0	20	ШИПОВИК	ЗЕМЉИШТЕ ПОД ЗГРАДОМ И ДРУГИМ ОБЈЕКТОМ	ГРАДСКО ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ	29	ЈП "Србијашуме"		
1202	4	2	0	0	4	ШИПОВИК	ЗЕМЉИШТЕ ПОД ЗГРАДОМ И ДРУГИМ ОБЈЕКТОМ	ГРАДСКО ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ	29	ЈП "Србијашуме"		
1202	4	3	0	10	26	ШИПОВИК	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ГРАДСКО ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ	29	ЈП "Србијашуме"		
1213	0	1	1	88	34	ШИПОВИК	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ГРАДСКО ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ	30	ЈП "Србијашуме"		
1214	0	1	0	95	79	ШИПОВИК	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ГРАДСКО ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ	30	ЈП "Србијашуме"		
1215	1	1	10	8	38	ШИПОВИК	ШУМА 8. КЛАСЕ	ГРАДСКО ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ	30	ЈП "Србијашуме"		
1215	2	1	2	80	28	ШИПОВИК	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ГРАДСКО ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ	30	ЈП "Србијашуме"		
1219	1	1	1	87	73	ШИПОВИК	ШУМА 8. КЛАСЕ	ГРАДСКО ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ	30	ЈП "Србијашуме"		
1219	2	1	1	48	71	ШИПОВИК	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ГРАДСКО ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ	30	ЈП "Србијашуме"		

1221	0	1	0	74	35	ШИПОВИК	ОСТАЛО ВЕШТАЧКИ СТВОРЕНО НЕПЛОДНО ЗЕМЉИШТЕ	ГРАДСКО ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ	30	ЈП "Србијашуме"
1222	1	1	13	80	35	ШИПОВИК	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ГРАДСКО ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ	31	ЈП "Србијашуме"
1222	2	1	6	26	2	ШИПОВИК	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ГРАДСКО ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ	30	ЈП "Србијашуме"
1223	1	1	0	93	77	ШИПОВИК	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ГРАДСКО ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ	31	ЈП "Србијашуме"
1223	2	1	1	50	44	ШИПОВИК	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ГРАДСКО ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ	30	ЈП "Србијашуме"
1234	1	1	12	85	36	ШИПОВИК	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ГРАДСКО ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ	31	ЈП "Србијашуме"
1236	0	1	0	43	74	ШИПОВИК	ПАШЊАК 6. КЛАСЕ	ГРАДСКО ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ	31	ЈП "Србијашуме"
1693	0	1	0	97	0	ШИПОВИК	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ГРАДСКО ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ	29	ЈП "Србијашуме"
1697	1	1	0	26	92	ШИПОВИК	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ГРАДСКО ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ	27	ЈП "Србијашуме"
1700	0	1	0	14	71	ШИПОВИК	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ГРАДСКО ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ	29	ЈП "Србијашуме"
1905	0	1	0	7	19	ШИПОВИК	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ГРАДСКО ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ	29	ЈП "Србијашуме"
1918	0	1	0	7	25	ШИПОВИК	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ГРАДСКО ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ	29	ЈП "Србијашуме"
5770	1	1	0	59	99	ПРОЂИЦА	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ГРАДСКО ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ	29	ЈП "Србијашуме"
5770	2	1	0	63	92	ПРОЂИЦА	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ГРАДСКО ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ	29	ЈП "Србијашуме"
5770	3	1	0	57	84	ПРОЂИЦА	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ГРАДСКО ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ	29	ЈП "Србијашуме"
5770	4	1	0	35	70	ПРОЂИЦА	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ГРАДСКО ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ	29	ЈП "Србијашуме"
5770	6	1	0	1	19	ПРОЂИЦА	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ГРАДСКО ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ	29	ЈП "Србијашуме"
5770	7	1	0	1	50	ПРОЂИЦА	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ГРАДСКО ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ	29	ЈП "Србијашуме"
5770	8	1	0	31	33	ПРОЂИЦА	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ГРАДСКО ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ	29	ЈП "Србијашуме"
5770	9	1	0	53	85	ПРОЂИЦА	ШУМА 6. КЛАСЕ	ГРАДСКО ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ	29	ЈП "Србијашуме"
5770	10	1	0	17	86	ПРОЂИЦА	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ГРАДСКО ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ	29	ЈП "Србијашуме"
5770	11	1	0	62	54	ПРОЂИЦА	ШУМА 6. КЛАСЕ	ГРАДСКО ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ	29	ЈП "Србијашуме"
5770	12	1	0	9	8	ПРОЂИЦА	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ГРАДСКО ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ	29	ЈП "Србијашуме"
5770	13	1	0	79	5	ПРОЂИЦА	ШУМА 6. КЛАСЕ	ГРАДСКО ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ	29	ЈП "Србијашуме"
5770	14	1	0	4	20	ПРОЂИЦА	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ГРАДСКО ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ	29	ЈП "Србијашуме"
5770	15	1	0	19	94	ПРОЂИЦА	ШУМА 6. КЛАСЕ	ГРАДСКО ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ	29	ЈП "Србијашуме"
5770	16	1	0	62	42	ПРОЂИЦА	ШУМА 6. КЛАСЕ	ГРАДСКО ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ	29	ЈП "Србијашуме"
5770	17	1	0	22	25	ПРОЂИЦА	ШУМА 6. КЛАСЕ	ГРАДСКО ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ	29	ЈП "Србијашуме"

5770	18	1	0	65	14	ПРОБИЦА	ШУМА 6. КЛАСЕ	ГРАДСКО ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ	29	ЈП "Србијашуме"
5770	19	1	0	55	29	ПРОБИЦА	ШУМА 6. КЛАСЕ	ГРАДСКО ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ	29	ЈП "Србијашуме"
5770	21	1	0	56	56	ПРОБИЦА	ШУМА 6. КЛАСЕ	ГРАДСКО ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ	29	ЈП "Србијашуме"
5770	23	1	0	92	36	ПРОБИЦА	ШУМА 6. КЛАСЕ	ГРАДСКО ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ	29	ЈП "Србијашуме"
Укупно КО ЧАЈЕТИНА			85	2013	2050					

Катастарска општина	ШЉИВОВИЦА										
Број листа непокретности		278	Обим удела		1/1						
Број парцеле	Подброј парцеле	Број дела парцеле	Површина			Потес	Култура	Врста земљишта	Одељење	Корисник	Напомена
			ha	ari	m2						
1	1	1	26	67	84	РАВНИЦА	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	26	ЈП "Србијашуме"	
1	2	1	1	43	47	РАВНИЦА	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	26	ЈП "Србијашуме"	
40	1	1	5	17	85	МИЛОШЕВАЦ	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	26	ЈП "Србијашуме"	
40	2	1	0	3	50	МИЛОШЕВАЦ	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	26	ЈП "Србијашуме"	
41	0	1	0	5	95	ЛОКВА	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	26	ЈП "Србијашуме"	
2015	0	1	0	57	35	РУДИНА	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	24	ЈП "Србијашуме"	
2138	0	1	0	11	29	ЛОКВА	ПАШЊАК 7. КЛАСЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	25	ЈП "Србијашуме"	
2188	0	1	0	67	53	ЛОКВА	ШУМА 6. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	25	ЈП "Србијашуме"	
2189	1	1	20	7	50	ЛОКВА	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	25	ЈП "Србијашуме"	
2189	2	1	3	17	15	ЛОКВА	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	25	ЈП "Србијашуме"	
2190	0	1	0	18	10	ЛОКВА	ШУМА 7. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	25	ЈП "Србијашуме"	
2191	0	1	0	24	2	ЛОКВА	ШУМА 7. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	25	ЈП "Србијашуме"	

2226	1	1	110	12	66	РУДИНА	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	20-23	ЈП "Србијашуме"
2227	0	1	7	0	73	РУДИНА	ШУМА 6. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	22,23	ЈП "Србијашуме"
2228	0	1	1	14	73	СТАНИШТЕ	ШУМА 6. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	21	ЈП "Србијашуме"
2229	0	1	2	48	6	ЧАЛОВАЦ	ЛИВАДА 7. КЛАСЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	20,23	ЈП "Србијашуме"
2230	0	1	4	43	41	ЧАЛОВАЦ	ШУМА 7. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	20	ЈП "Србијашуме"
2231	0	1	7	62	95	ЧАЛОВАЦ	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	20,23	ЈП "Србијашуме"
2232	0	1	1	44	32	ЧАЛОВАЦ	ШУМА 7. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	20	ЈП "Србијашуме"
2234	0	1	0	29	70	ЧАЛОВАЦ	ЛИВАДА 7. КЛАСЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	20	ЈП "Србијашуме"
2235	0	1	0	40	33	ЧАЛОВАЦ	ЊИВА 8. КЛАСЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	20	ЈП "Србијашуме"
2236	0	1	0	0	18	ЧАЛОВАЦ	ЗЕМЉИШТЕ ПОД ЗГРАДОМ И ДРУГИМ ОБЈЕКТОМ	ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ ИЗВАН ГРАЂЕВИНСКОГ ПОДРУЧЈА	20	ЈП "Србијашуме"
2236	0	2	0	5	0	ЧАЛОВАЦ	ЗЕМЉИШТЕ УЗ ЗГРАДУ И ДРУГИ ОБЈЕКАТ	ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ ИЗВАН ГРАЂЕВИНСКОГ ПОДРУЧЈА	20	ЈП "Србијашуме"
2236	0	3	0	1	5	ЧАЛОВАЦ	ЊИВА 8. КЛАСЕ	ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ ИЗВАН ГРАЂЕВИНСКОГ ПОДРУЧЈА	20	ЈП "Србијашуме"
2237	0	1	0	18	0	ЧАЛОВАЦ	ЊИВА 8. КЛАСЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	20	ЈП "Србијашуме"
2238	0	1	14	91	19	ЧАЛОВАЦ	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	24	ЈП "Србијашуме"
2258	0	1	23	32	2	ЧАЛОВАЦ	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	20	ЈП "Србијашуме"
2293	0	1	9	58	19	РАЈЧЕВИНА	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	21	ЈП "Србијашуме"
2299	0	1	8	30	1	РАЈЧЕВИНА	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	21	ЈП "Србијашуме"
2349	0	1	0	62	61	РАСКРСНИЦА	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	19	ЈП "Србијашуме"
2353	0	1	0	26	68	РАЈЧЕВИНА	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	19	ЈП "Србијашуме"
2355	0	1	4	77	65	РАЈЧЕВИНА	ШУМА 6. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	18,19	ЈП "Србијашуме"
2356	0	1	58	9	47	РАЈЧЕВИНА	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	17-19	ЈП "Србијашуме"
2357	0	1	6	15	28	ДЕБЕЛО БРДО	ШУМА 6. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	17,18	ЈП "Србијашуме"
2358	0	1	3	1	54	ДЕБЕЛО БРДО	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	18	ЈП "Србијашуме"
2359	0	1	0	35	36	ДЕБЕЛО БРДО	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	18	ЈП "Србијашуме"
2366	0	1	57	53	26	ТАВАНОВАЦ	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	16-18	ЈП "Србијашуме"
2375	0	1	7	39	95	ТАВАНОВАЦ	ШУМА 6. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	16,17	ЈП "Србијашуме"
2376	0	1	5	90	48	ТАВАНОВАЦ	ШУМА 6. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	16,17	ЈП "Србијашуме"

2377	0	1	23	83	14	ДЕБЕЛО БРДО	ШУМА 6. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	16	ЈП "Србијашуме"
2378	0	1	0	64	7	ДЕБЕЛО БРДО	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	16	ЈП "Србијашуме"
2381	0	1	1	24	48	ДЕБЕЛО БРДО	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	16	ЈП "Србијашуме"
2389	0	1	17	11	94	ДУГА КОСА	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	11,15	ЈП "Србијашуме"
2390	1	1	22	83	81	ДУГА КОСА	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	11,15,16	ЈП "Србијашуме"
2390	2	1	52	40	7	ИЗГОРЕЛА КОСА	ШУМА 6. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	11,12,14,15	ЈП "Србијашуме"
2390	2	2	19	25	95	ИЗГОРЕЛА КОСА	ШУМА 8. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	11,12,14,15	ЈП "Србијашуме"
2391	1	1	13	51	73	ИЗГОРЕЛА КОСА	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	10,11	ЈП "Србијашуме"
2393	1	1	0	58	11	ТАБАНЦИЛОВИНА	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	14	ЈП "Србијашуме"
2393	2	1	1	17	18	ТАБАНЦИЛОВИНА	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	14	ЈП "Србијашуме"
2393	3	1	1	47	32	ТАБАНЦИЛОВИНА	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	14	ЈП "Србијашуме"
2393	4	1	0	70	35	ТАБАНЦИЛОВИНА	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	14	ЈП "Србијашуме"
2394	0	1	32	15	97	ТАБАНЦИЛОВИНА	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	14	ЈП "Србијашуме"
2409	0	1	0	73	56	СТАНИШТЕ	ПАШЊАК 7. КЛАСЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	24	ЈП "Србијашуме"
2412	0	1	0	39	4	СТАНИШТЕ	ПАШЊАК 7. КЛАСЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	24	ЈП "Србијашуме"
2413	0	1	22	73	74	СТАНИШТЕ	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	24	ЈП "Србијашуме"
2418	0	1	1	24	37	ГРЕДИЦА	ОСТАЛО ПРИРОДНО НЕПЛОДНО ЗЕМЉИШТЕ	ОСТАЛО ЗЕМЉИШТЕ	24	ЈП "Србијашуме"
2458	0	1	2	82	70	ГРЕДИЦА	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	24	ЈП "Србијашуме"
2458	0	2	2	77	26	ГРЕДИЦА	ОСТАЛО ПРИРОДНО НЕПЛОДНО ЗЕМЉИШТЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	24	ЈП "Србијашуме"
2602	0	1	0	24	15	ГРАДИНА	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	24	ЈП "Србијашуме"
2614	0	1	25	81	60	СТРЧАЦ	ШУМА 8. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	10	ЈП "Србијашуме"
2615	0	1	38	21	47	ЛОКВА	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	9-11	ЈП "Србијашуме"
2644	1	1	0	0	49	ПЛАНДИШТЕ	ЗЕМЉИШТЕ ПОД ЗГРАДОМ И ДРУГИМ ОБЈЕКТОМ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	1-10,12	ЈП "Србијашуме"
2644	1	2	295	58	38	ПЛАНДИШТЕ	ШУМА 6. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	1-10,12	ЈП "Србијашуме"
2644	2	1	6	18	4	РАВАН	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	6,7	ЈП "Србијашуме"
2645	0	1	1	19	54	ГРУДА	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	7,8	ЈП "Србијашуме"

2646	0	1	1	53	14	ГРУДА	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	5	ЈП "Србијашуме"
2980	1	1	1	92	86	РОСУЉЕ	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ОСТАЛО ЗЕМЉИШТЕ	27	ЈП "Србијашуме"
2980	1	2	1	90	41	РОСУЉЕ	ОСТАЛО ПРИРОДНО НЕПЛОДНО ЗЕМЉИШТЕ	ОСТАЛО ЗЕМЉИШТЕ	27	ЈП "Србијашуме"
2980	2	1	0	6	7	РОСУЉЕ	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	27	ЈП "Србијашуме"
2985	1	1	1	77	21	РОСУЉЕ	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	28	ЈП "Србијашуме"
2985	2	1	1	85	90	РОСУЉЕ	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	28	ЈП "Србијашуме"
2995	1	1	0	92	22	РОСУЉЕ	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	28	ЈП "Србијашуме"
2995	4	1	0	9	14	РОСУЉЕ	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	28	ЈП "Србијашуме"
4047	0	1	0	77	18	РОСУЉЕ	ОСТАЛО ПРИРОДНО НЕПЛОДНО ЗЕМЉИШТЕ	ОСТАЛО ЗЕМЉИШТЕ	28	ЈП "Србијашуме"
4048	0	1	0	44	21	РОСУЉЕ	ОСТАЛО ПРИРОДНО НЕПЛОДНО ЗЕМЉИШТЕ	ОСТАЛО ЗЕМЉИШТЕ	28	ЈП "Србијашуме"
4049	1	1	10	27	22	РОСУЉЕ	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	28	ЈП "Србијашуме"
4049	6	1	0	9	79	РОСУЉЕ	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	28	ЈП "Србијашуме"
4049	7	1	0	5	41	РОСУЉЕ	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	28	ЈП "Србијашуме"
4049	10	1	0	81	95	РОСУЉЕ	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	28	ЈП "Србијашуме"
4056	0	1	0	23	65	РОСУЉЕ	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	28	ЈП "Србијашуме"
4058	1	1	19	35	94	РОСУЉЕ	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	27,28	ЈП "Србијашуме"
4058	1	2	19	62	75	РОСУЉЕ	ОСТАЛО ПРИРОДНО НЕПЛОДНО ЗЕМЉИШТЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	27,28	ЈП "Србијашуме"
4058	3	1	0	3	10	РОСУЉЕ	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	27	ЈП "Србијашуме"
4058	4	1	0	29	49	РОСУЉЕ	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	28	ЈП "Србијашуме"
4060	0	1	0	13	26	РОСУЉЕ	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	27,28,?	ЈП "Србијашуме"
4094	1	1	4	20	26	РОСУЉЕ	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ОСТАЛО ЗЕМЉИШТЕ	27	ЈП "Србијашуме"
4094	1	2	4	17	18	РОСУЉЕ	ОСТАЛО ПРИРОДНО НЕПЛОДНО ЗЕМЉИШТЕ	ОСТАЛО ЗЕМЉИШТЕ	27	ЈП "Србијашуме"
4094	2	1	0	15	77	РОСУЉЕ	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	27	ЈП "Србијашуме"
4136	0	1	15	20	60	РОСУЉЕ	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	1	ЈП "Србијашуме"

4254	0	1	1	42	95	КОЊСКИ ТОР	ОСТАЛО ПРИРОДНО НЕПЛОДНО ЗЕМЉИШТЕ	ОСТАЛО ЗЕМЉИШТЕ	1	ЈП "Србијашуме"
4261	0	1	3	68	85	КОЊСКИ ТОР	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	1	ЈП "Србијашуме"
4270	0	1	9	21	28	РАВАН	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	1,5	ЈП "Србијашуме"
4270	0	2	8	56	68	РАВАН	ОСТАЛО ПРИРОДНО НЕПЛОДНО ЗЕМЉИШТЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	1,5	ЈП "Србијашуме"
4285	0	1	2	18	80	РАВАН	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	6	ЈП "Србијашуме"
4288	0	1	0	60	70	ЛОКВА	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	11	ЈП "Србијашуме"
4295	0	1	9	56	16	ЧЕСТА	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	12	ЈП "Србијашуме"
4468	0	1	20	13	30	ВЕЛИКА СТРАНА	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	2	ЈП "Србијашуме"
4533	0	1	0	54	33	НОВО СЕЛО	ПАШЊАК 8. КЛАСЕ	ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ	2	ЈП "Србијашуме"
Укупно		1082	3819	4358						

Катастарска општина	ШЉИВОВИЦА										
Број листа непокретности	1124	Обим удела	192309/221772								
Број парцеле	Подброј парцеле	Број дела парцеле	Површина			Потес	Култура	Врста земљишта	Одељење	Корисник	Напомена
			ha	ari	m2						
4310	0	1	19	27	28	УСТАВЕ	ШУМА 6. КЛАСЕ	ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ	13	ЈП "Србијашуме"	
Укупно			19	27	28						

Укупно КО ШЉИВОВИЦА	1101	3846	4386
---------------------	------	------	------

Укупно ГЈ	1186	6037	6637
-----------	------	------	------

ПРИЛОГ 2 - РЕШЕЊЕ О УСЛОВИМА ЗАШТИТЕ ПРИРОДЕ

Србијашуме
и ЗНС 06.03.24.

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ЗАВОД ЗА ЗАШТИТУ ПРИРОДЕ СРБИЈЕ
НОВИ БЕОГРАД, Јапанска бр. 35
Тел: +381 11/2093-802; 2093-803;
Факс: +381 11/2093-867

Јавно предузеће за газдовање шумама
Србије, Ужице
Бр. 3549
Датум 06.03 2024 год.
Нови Београд, Булевар Михаила Пупина 113

Завод за заштиту природе Србије из Београда, ул. Јапанска бр. 35, на основу чл. 9. Закона о заштити природе („Службени гласник РС“, бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010–исправка, 14/2016, 95/2018–други закон и 71/2021) и члана 136. Закона о општем управном поступку („Службени гласник РС“, бр. 18/2016 и 95/2018 – аутентично тумачење), поступајући по захтеву бр. 1460 од 26.01.2024. године, Јавног предузећа за газдовање шумама „Србијашуме“, Београд, ул. Булевар Михајла Пупина бр. 113, Нови Београд, за издавање услова заштите природе за израду Основе газдовања шумама за газдинску јединицу „Шљивовица“, за период 2026-2035. године, којом газдује Јавно предузеће „Србијашуме“, Београд, Шумско газдинство „Ужице“ - Ужице, дана 4.3.2024. године под 03 бр. 023-346/2 доноси

РЕШЕЊЕ

1. Предметно подручје Газдинске јединице „Шљивовица“ не налази се у оквиру заштићених подручја за које је спроведен или покренут поступак заштите, Део газдинске јединице се налази у обухвату еколошки значајног подручја РВА „Златибор“, еколошке мреже Републике Србије, према Уредби о еколошкој мрежи („Службени гласник РС“, бр. 102/2010). Сходно томе, издају се следећи услови заштите природе:

Општи услови:

- 1) Радове на изради Основе газдовања шумама за газдинску јединицу „Шљивовица“ обављати у складу са Законом о заштити природе, Законом о шумама („Службени гласник РС“, бр. 30/2010, 93/2012, 89/2015 и 95/2018 – др. закон), Уредби о еколошкој мрежи и осталим важећим законским актима;
- 2) Основа газдовања шумама мора бити интегралног карактера полазећи од опредељења усмереног на обезбеђење одрживог развоја-принципа трајности у газдовању укупним потенцијалима шума у овој ГЈ;
- 3) У односу на Правилник о садржини основа и програма газдовања шумама, годишњег извођачког плана и привременог годишњег плана газдовања приватним шумама („Службени гласник РС“, бр. 122/2003 и 145/2014 - др. правилник) потребно је додатно, у општем делу Основе газдовања шумама за газдинску јединицу „Шљивовица“ урадити:
  - детаљни текстуални приказ станишта и састојина,
  - приказ здравственог стања,
  - план унапређења стања посебних природних вредности и реткости,
  - план санације оштећених земљишта, план шумских путева и стаза;
- 4) У Основи се мора постићи виши ниво планирања који проистиче из усвојеног европског критеријума и одредница за одрживо управљање шумама, неопходних за одржавање, очување и повећање биодиверзитета у шумским екосистемима;
- 5) Циљеве газдовања усмерити ка враћању аутохтоности шуме и унапређењу стања састојина што подразумева побољшање стања шума редовним газдовањем - класичним узгојним поступцима и мерама (регулисање састава и смеше, ослобађање подмлатка и др.), поправку квалитета и здравственог стања, начин неге и узгојне приоритете, начин обнављања, посебне заштите ивице шуме, превођење вештачки подигнутих састојина у квалитетне одрасле састојине и сл.;
- 6) Приликом планирања површина, мерама заштите предвидети очување и унапређење природних и полуприродних елемената у складу са предеоним и вегетацијским карактеристикама подручја;

- 7) Основа се израђује на основу утврђеног стања шума на терену (састојинске инвентуре). Приликом инвентуре шума (избрајање стабала, премер пречника и висина) изабрати најпогоднији метод премера састојина (пруге, кругови);
- 8) Начине газдовања дефинисати и прилагодити према свим присутним типовима шума, односно треба да буду такви да унапреде и очувају разноврсност хоризонталне и вертикалне структуре састојина;
- 9) Природно обнављање треба да буде приоритет и потребно га је детаљно обрадити у текстуалном делу Основе;
- 10) У Основи се мора прецизно преиспитати и детаљно образложити избор врсте дрвећа. Ово се посебно односи на површине под културама већих старости где је након извођења мера неге дошло до насељавања потенцијалне природне вегетације;
- 11) При планирању обнављања и пошумљавања, тамо где је то прикладно, приоритет треба да имају домаће врсте локалне провенијенције добро прилагођене станишним условима;
- 12) Потребно је приказати и урадити опис и детерминацију главних примешаних врста дрвећа. У текстуалном делу све констатоване примешане врсте набројати и дати њихова латинска имена;
- 13) Неопходно је евидентирати и приказати строго заштићене и заштићене врсте биљака, животиња и гљива према Правилнику о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Службени гласник РС“, бр. 5/2010, 47/2011, 32/2016 и 98/2016), као и врсте дрвећа које спадају у категорију ретких, реликтних, ендемичних и угрожених врста. Описати њихове положаје и станишта и одредити адекватне мере газдовања;
- 14) Стојећа или права одумрла стабла, шупља стабла, старе гајеве и посебно ретке врсте дрвећа оставити у оној количини и просторним распоредом колико је то неопходно да би се обезбедио биолошки диверзитет, узимајући у обзир потенцијалне последице на здравствено стање и стабилност шума и околне екосистеме;
- 15) Извршити анализу заступљености типова шума по површини, запремини и запреминском прирасту;
- 16) Утврдити семенске објекте и обрадити општа и посебна упутства за третман семенских објеката, састојина, група стабала или појединачних стабала (уколико су исти издвојени);
- 17) Санитарне сече планирати да се обавезно изводе доследно (на време) без обзира на обим сече и не економски приход;
- 18) Станишта у шумама као што су извори воде и крајречна вегетација, потребно је максимално очувати;
- 19) Приликом премера идентификовати инвазивне дрвенасте врсте и кроз процес планирања газдовања омогућити њихово уклањање и/или контролу ширења на суседне површине;
- 20) Потребно је издвојити и означити највредније састојине у којима вредности таксационих елемената указују на очуваност, квалитет и производне могућности станишта уз образложење њихове темељне вредности;
- 21) Утврђује се обавеза да се састојине издвајају на основу степена очуваности без обзира на размер смесе;
- 22) Дефинисати и издвојити површине које су гео и биодиверзитетски вредне и ретке, а које би биле драгоцене за праћење вегетацијских сукцесија, унутар којих се налазе махом шумске заједнице са ретким и законом заштићеним врстама;
- 23) Предвидети остављање и картирање стабала на којима су забележене природне дупље и шупљине које су значајне за гнежђење птица дупљашица (неке врсте из реда сова *Strigiformes*, детлићи *Piciformes* и неке врсте из реда певачица *Passeriformes*);
- 24) Започети програме праћења осталих група птица и других група животиња, а посебно врста од националног и међународног значаја, уз успостављање и вођење базе података;
- 25) Евидентирати и картирати у бази података гнезда птица грабљивица пречника од 40 и више см на стаблима у границама подручја;
- 26) За газдинску јединицу „Шљивовица“ урадити састојинску карту и доставити је Заводу.

Посебни услови

- 1) У текстуалном делу Основе, у поглављу које се односи на **стање посебно заштићених елемената природе** навести да се:
  - шумска одељења 2, 3, 4, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22 и 23 Г.Ј. „Шљивовица“, као и делови одељења: 1, 5, 6, 7, 8, 9, 24, 25 и 31 Г.Ј. „Шљивовица“ налази у оквиру еколошки значајног подручја РВА „Златибор“, утврђеног према Уредби о еколошкој мрежи;
  - на простору налазе евидентирани строго заштићене и заштићене врсте биљака, животиња и гљива према Правилнику о проглашењу и за према Правилнику о критеријумима за издвајање типова станишта, о типовима станишта, осетљивим, угроженим, ретким и за заштиту приоритетним типовима станишта („Службени гласник РС“, бр. 35/2010), као и врсте дрвећа које спадају у категорију ретких, реликтних, ендемичних и угрожених врста.
- 27) У шумским одељењима Г.Ј. „Шљивовица“, која се преклапају са еколошки значајним подручјем РВА „Златибор“, у складу са Уредбом о еколошкој мрежи неопходно је применити мере заштите еколошке мреже које подразумевају следеће:
  - забрањено је уништавање и нарушавање станишта, као и уништавање и узнемиравање дивљих врста,
  - забрањена је промена намена површина под природном и полуприродном вегетацијом (шуме, ливаде, пашњаци, тршћаци итд.),
  - предузети мере којима се обезбеђују спречавање, односно смањење, контрола и санација свих облика загађивања.
2. Пре усвајања Основе газдовања шумама за газдинску јединицу „Шљивовица“ потребно је од Завода прибавити мишљење о испуњености услова из овог решења.
3. Ово Решење не ослобађа обавезе подносиоца захтева да прибави и друге услове, дозволе и сагласности предвиђене позитивним прописима.
4. За све друге радове/активности на предметном подручју или промене планске документације, потребно је поднети нови захтев.
5. Уколико подносилац захтева у року од две године од дана достављања овог Решења не отпочне радове и активности за које је ово решење издато, дужан је да поднесе захтев за издавање новог решења.
6. Подносилац захтева је ослобођен плаћања Таксе за подношење захтева за издавање услова заштите природе и Таксе за издавање стручне основе за израду решења о условима заштите природе на основу Закона о републичким административним таксама („Службени гласник РС“, бр. 43/2003, 51/2003, 61/2005, 5/2009, 54/2009, 50/2011, 93/2012, 65/2013 - други закон, 83/2015, 112/2015, 113/2017, 3/2018 - исправка, 86/2019, 90/2019 - исправка, 144/2020 и 138/2022, Тарифни број 186а; Напомена - став 3. тачка 7.).

Образложење

Завод за заштиту природе Србије примио је дана 29.01.2024. године захтев заведен под бр. 023 – 346/1 од Јавног предузећа за газдовање шумама „Србијашуме“, Београд, за издавање услова заштите природе за израду Основе газдовања шумама за газдинску јединицу „Шљивовица“, за период 2026-2035. године.

На основу достављеног Захтева, утврђено је да Јавно предузеће „Србијашуме“ из Новог Београда, планира израду Основе газдовања шумама за Г.Ј. „Шљивовица“ (одељења од 1 до 31), која се налази у оквиру Тарско – златиборског шумског подручја, којом газдује Јавно предузеће „Србијашуме“, Шумско газдинство „Ужице“ - Ужице. Уз Захтев су достављени шр фајови који приказују положај предметне газдинске јединице. Основа газдовања шумама представља оперативни плански документ за газдовање шумама ове газдинске јединице за период од 2026. до 2035. године.

Увидом у Централни регистар заштићених природних добара и документацију Завода, а у складу са прописима који регулишу област заштите природе, утврђени су услови заштите природе из диспозитива овог решења. Газдинска јединица „Шљивовица“ не налази се унутар заштићеног подручја за које је спроведен или покренут поступак заштите, али је део еколошки значајног подручја РВА „Златибор“ (шумска одељења 2, 3, 4, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22 и 23 Г.Ј. „Шљивовица“, као и делови одељења: 1, 5, 6, 7, 8, 9, 24, 25 и 31 Г.Ј. „Шљивовица“), еколошке мреже Републике Србије, према Уредби о еколошкој мрежи.

На основу свега наведеног, одлучено је као у диспозитиву овог решења.

Законски основ за доношење решења: Закон о заштити природе („Службени гласник РС“, бр. 36/2009, 88/2010, 91/2010–исправка, 14/2016, 95/2018–други закон и 71/2021); Закон о шумама („Службени гласник РС“, бр. 30/2010, 93/2012, 89/2015 и 95/2018 – др. закон); Уредба о еколошкој мрежи („Службени гласник РС“, бр. 102/2010); Правилник о критеријумима за издвајање типова станишта, о типовима станишта, осетљивим, угроженим, ретким и за заштиту приоритетним типовима станишта и о мерама заштите за њихово очување („Службени гласник РС“, бр. 35/2010); Правилник о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Службени гласник РС“, бр. 5/2010, 47/2011, 32/2016 и 98/2016) и Правилник о садржини основа и програма газдовања шумама, годишњег извођачког плана и привременог годишњег плана газдовања приватним шумама („Службени гласник РС“, бр. 122/2003 и 145/2014 - др. правилник).

Упутство о правном средству: Против овог решења може се изјавити жалба Министарству заштите животне средине у року од 15 дана од дана пријема решења. Жалба се предаје Заводу за заштиту природе Србије.

Прилог:
- Карта: Положај ГЈ „Шљивовица“ у односу
на еколошки значајна подручја

Достављено:
- Подносиоцу захтева
- Архиви

ПРИЛОГ 3 - ЗАПИСНИК СА ПРЕЛИМИНАРНЕ РАСПРАВЕ

Јавно предузеће за газдовање шумама
„Србијашуме“ Београд
Шумско газдинство „Ужице“ Ужице
Николе Пашић 40, 31000 Ужице, Србија
Матични број: 07754183
Регистарски број: 01307754183
Шифра делатности: 02010
РИБ: 100002820
Текући рачун: 160-177771-69
Телефон: 031/3516-133 fax 031/3519-478
E-mail: gazuzice@open.telekom.rs

ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ
„СРБИЈА ШУМЕ“ п.о. Београд
Део Шумског газдинства „Ужице“
Број 3916/2
Датум 26. 5. 2025. год
У Ж И Ц Е

ЗАПИСНИК
са прелиминарне расправе

Основа газдовања шумама за ГЈ „Шљивовица“ доноси се за период од 2026. до 2035. године. Прикупљање и обраду теренских података, као и израду планова газдовања и писање текстуалног дела основе извршио је Одсек за израду основа Шумског газдинства „Ужице“ из Ужица.

Извод из основе, односно табеларни делови, описи и стање састојина, планови и карта, прослеђени су запосленима у Шумској управи Златибор, како би се сви запослени благовремено упознали са стањем шума и плановима газдовања за ГЈ „Шљивовица“ за нови уређајни период. Посебно је значајно да непосредни извршиоци будућих планова дају своје примедбе уколико их имају.

Прелиминарни састанак – стручна расправа о нацрту основе газдовања шумама за ову газдинску јединицу, одржана је 13. маја 2025. год. у просторијама Шумског газдинства, на Златибору.

Расправи су присуствовали:

1. Дарко Мићевић, шеф ШУ Златибор
2. Ђорђе Марић, руководилац Одељења за планирање газдовања шумама
3. Небојша Драговић, реверни инжењер
4. Златко Милошевић, самостални референт за израду основа
5. Горан Станић, самостални референт за израду основа
6. Данијела Георгиев, руководилац Одсека за израду основа и планова у шумарству

Састанак је почео у 10:00 часова.

На расправи је представљен приказ основе, дат је кратак осврт на затечено стање станишта и састојина, као и на промене у површини и запремини које су се догодиле током протеклог уређајног периода.

У газдинској јединици доминира ГТ Високе мешовите шуме борова, који обухвата 98,1% обрасле површине, при чему је црни бор најзаступљенија врста дрвећа. Овај газдински тип доминира и кад је реч о запремини (98,8%), а такође и када је реч о запреминском прирасту (99,1%).

Златко Милошевић је израдио планове за нови уређајни период и презентовао их је присутнима, уз образложење.

Присутни представници Шумске управе Златибор су изнели мишљење о потреби изградње и реконструкције шумских саобраћајница, али им је предочено да постоје ограничавајући фактори за њихово планирање (принцип да се не може планирати пут вишег реда који би почињао са пута нижег реда, немогућност планирања реконструкције путева којима није корисник ЈП „Србијашуме“, постојање путних праваца који имају велике уздужне нагибе).

Тakoђе је истакнуто да се планови газдовања не могу успешно реализовати без редовног одржавања шумских путева унутар газдинске јединице, као и уз активно учешће у одржавању јавних локалних путева, који служе као прилазни током експлоатације дрвних сортимената.

На основу дугогодишњег искуства на овом терену, представници Шумске управе Златибор нису имали примедби на опис стања састојина, али су изразили забринутост због повећаних запремина и планова који из њих проистичу, док на предложене интензитета сече нису имали примедбе.

Присутни из Одсека за планирање истакли су да је значајан део састојина прешао таксациону границу и да су, по први пут у овом уређајном периоду, те састојине премерене и за њих обрачуната запремина. Такође је наглашено да се највећи део планираног етата односи на претходни принос, односно на прореде, док је главни принос планиран само у једној састојини.

Закључено је да је за све три газдинске јединице, које су мерене током 2024. године, после обраде података утврђена приметна разлика између стварне и очекиване запремине. С обзиром на то да у претходним уређајним периодима таквих одступања није било, претпоставља се да је разлика последица промене методологије премера, односно мањег процента узоркованих површина.

Расправа је завршена око 12:00 часова.

Записник водио

Георгиев Данијела, дипл. инж. шум.

ПРИЛОГ 4 - ЗАПИСНИК О ИНСПЕКЦИЈСКОМ НАДЗОРУ

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ
Шумарска и ловна инспекција
Одсек шумарске и ловне инспекције Чачак
Број: 003676480 2025 14844 004 002 329 054
Датум: 02.09.2025. године
Чачак

ЗАПИСНИК О ИНСПЕКЦИЈСКОМ НАДЗОРУ

I Општи подаци о надзору и надзираном субјекту

Састављен дана 02.09.2025. године у 13⁵⁵ часова у Златибору на основу инспекцијског надзора код ЈП-а "Србијашуме", ШГ "Ужице", ул. Николе Пашића бр. 40,
 редовног ванредног контролног допунског*
 канцеларијског теренског теренског и канцеларијског инспекцијског надзора у погледу обележености граница у Газдинској јединици "Борова глава".

Инспекцијски надзор је извршио инспектор:
Име и презиме: Слободан Стефановић
Број службене легитимације: 322-01-66/15/2017-10
Инспекцијски надзор је извршен код надзираног субјекта који је:
 Регистровани субјекат Нерегистровани субјекат Правно лице Предузетник
 Физичко лице
Пословно име и назив: Јавно предузеће за газдовање шумама "Србијашуме" Београд
ПИБ: 100002820
Матични број: 07754183
Заступник/одговорно лице: Крсто Јањушевић
Функција: в.д. директор
ЈМБГ /Лични број / Број пасоша: 2308981793414
Седиште: Београд-Нови Београд, ул. Булевар Михаила Пупина бр. 113
Пословна јединица: Шумско газдинство "Ужице", Ужице
Контакт: Иван Станисављевић, директор ШГ-а "Ужице" (моб: 064/8564-032).

Код надзираног субјекта, у припреми, затим у току и након инспекцијског надзора процењен ризик је __/__.

Основни подаци о инспекцијском надзору: Инспекцијски надзор је започет дана 02.09.2025. године у 9¹⁰ часова, а завршен дана 02.09.2025. године у 13⁵⁵ часова.

Инспекцијски надзор је извршен у ГЈ "Борова глава"

Инспекцијски надзор је извршен на основу овлашћења из чл. 108. и 109. Закона о шумама („Сл. гласник РС“ бр. 30/2010, 93/2012, 89/2015 и 95/2018-др. закон) и члана 21. Закона о инспекцијском надзору ("Сл. гласник РС" бр. 36/15, 44/18 и 95/18).

Инспекцијски надзор је покренут:

- по службеној дужности: 1) по плану инспекцијског надзора, 2) по представи;
- поводом захтева надзираног субјекта за вршење инспекцијског надзора;**
- поводом захтева другог лица коме је посебним законом признато својство странке у поступку.

Налог за инспекцијски надзор

Да

Име и презиме лица које је издало налог: /

Функција лица које је издало налог: /

Датум издавања налога: /

Предмет налога: /

Не. Налог за инспекцијски надзор није издат,

Инспекцијски надзор је почео:

уручењем налога за инспекцијски надзор надзираном субјекту;

уручењем налога за инспекцијски надзор присутном лицу;

показивањем налога и предочавањем његове садржине надзираном субјекту, јер је надзирани субјекат одбио уручење налога за инспекцијски надзор;

показивањем налога и предочавањем његове садржине присутном лицу, јер је присутно лице одбило уручење налога за инспекцијски надзор;

предузимањем прве радње инспектора с тим циљем, јер налог за инспекцијски надзор, у складу са законом, није издат.

Надзирани субјекат није обавештен о предстојећем инспекцијском надзору, јер постоји оправдана бојазан да би обавештавање умањило циљеве и ефекте надзора.

Инспекцијски надзор је извршен у присуству Радосављевић Слободана, шумарског техничара, запосленог у ЈП-у "Србијашуме", ШГ "Ужице" у Ужицу на радном месту чувара шума.

II Предмет инспекцијског надзора

Обележеност граница у ГЈ "Борова глава"

III Ток и садржај предузетих радњи ради утврђивања чињеница и других радњи у поступку

Пре почетка овог инспекцијског надзора, није било радњи у погледу прикупљања чињеница.

1. Радње предузете ради утврђивања чињеница

- Увид у јавне исправе и податке из регистара и евиденција које воде надлежни државни органи, органи аутономне покрајине и органи јединице локалне самоуправе и други имаоци јавних овлашћења: Регистар Привредних друштава на званичној Интернет страници Агенције за привредне регистре Републике Србије.

- Увид у пословне књиге, опште и појединачне акте, евиденције, уговоре, планске документе и другу документацију надзираног субјекта од значаја за инспекцијски надзор: /.

- Контрола обележености граница у делу ГЈ "Борова глава".

2. Обезбеђење доказа

Привремено одузимање предмета ради обезбеђења доказа: /

Потврда о одузетим предметима: /

IV Утврђено чињенично стање

1. **Опис откривених незаконитости:** Инспектор није открио незаконитост у пословању / поступању надзираног субјекта.

2. **Констатација законитог пословања и поступања:** Шумарски инспектор са седиштем у Ужицу је по принципу случајног узорка извршио детаљан увид на терену у обележеност граница у ГЈ "Борова глава" у одељењима : 8, 9, 11 и 12.

За обележавање граница у конкретном случају коришћена је црвена боја. Обележја граница су делом на стаблима, а мањим делом и на камену. Границе одељења су обележене знаковима који представљају две хоризонталне линије са или без броја одељења изнад њих, постављене тако да се догледају, односно у зависности од прегледности и на одстојању од 20-100 метара једна од друге, а на висини од око 1,7 метара од земље. Знакови су окренути у смеру једног и другог одељења и гледајући у број одељења, гледа се у то одељење. Правци границе између поменутих одељења су обележени знаковима у виду тачки и то по две на стаблу, стављене једна насупрот друге и у правцу догледања границе на већ поменутој висини.

Чворне тачке између одељења су обележене прописаним знаком. Знаци спољне границе према приватним поседима су обележени линијом изнад које су велика штампана слова DŠ, као и границе са суседном газдинском јединицом обележене са три паралелне хоризонталне линије.

V Мере за отклањање незаконности

Мере за отклањање незаконности нису утврђене.

Примедбе на записник

Надзирани субјект има право да у писаном облику стави примедбе на записник о инспекцијском надзору, у року од пет радних дана од пријема овог записника. Записник је прочитан и надзирани субјект на њега примедби нема – има: нема примедби. Записник је сачињен у два истоветна примерка, од којих се један доставља надзираном субјекту, а један примерак је за потребе инспекције.

Записник сачињен у Златибору, 02.09.2025. године.

Надзирани субјект/присутно лице

Инспектор

eПотпис: Slobodan Stefanović 200095570
Датум потписа: 02.09.2025. 13:56:15

**ПРИЛОГ 5 - МИШЉЕЊЕ ЗАВОДА ЗА ЗАШТИТУ
ПРИРОДЕ О ИСПУЊЕНОСТИ УСЛОВА ИЗДАТИХ
РЕШЕЊЕМ**